

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1943. DO 1956.
OŽNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
494

Subotica, 14. rujna 2012. Cijena 50 dinara

DOĐITE K MENI
SVI VI UMORNI
I OPTEREĆENI

NOVA EVANGELIZACIJA U SUBOTICI

HosanaFest 2012
FESTIVAL HRVATSKIH BUNJEVAČKI PISAMA - SUBOTICA

"Jer, kada sam slab,
onda sam jak!"
(2 Kor. 12:10)

SLAVLJE ZA DUŠU

POLJOPRIVREDA: NOVI ZAČIN
NA STARI NAČIN

»BABA PUSTA«
PROPADA DESETLJEĆIMA

INTERVJU
IVAN ŠVAGER

TUĐE POŠTUJ,
SVOJIM SE DIČI!

SUBOTICA**GAS**

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

RBV

RAZVOJNA BANKA VOJVODINE

Kredit za refinanciranje

Napunite baterije...

infotelefon

021 488 4433

www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

TIPPNET
INTERNET

SUBOTICA
KARADJORDJEV PUT 2
024.555.765

WWW.TIPPNET.RS

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Velika očekivanja

Nacionalna vijeća nacionalnih manjina u Srbiji od nedavno imaju dvije adrese – dva tijela koja u opisu posla imaju zaštitu i unapređivanje ljudskih i manjinskih prava. Prva adresa je Ured za ljudska i manjinska prava, drugo je tijelo konstituirano već ranije u Narodnoj skupštini – Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova u čijem je djelokrugu, među ostalim, i razmatranje prijedloga zakona i drugih općih akata, kao i drugih pitanja iz područja ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

Istina, nacionalna vijeća očekivala su formiranje Ministarstva za ljudska i manjinska prava, a ne Ureda. Naime, predstavnici 14 manjinskih vijeća su u lipnju ove godine uputili inicijativu za odvajanje Ministarstva za ljudska i manjinska prava od Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, argumentirajući ovaj zahtjev brojnošću nacionalnih vijeća i složenošću poslova koje oni obavljaju, kao i značajem koji nacionalne manjine Srbije imaju u njenom međunarodnom položaju. Predstavnici vijeća su smatrali i da resornog ministra trebaju predložiti nacionalna vijeća, kao i da to treba biti ličnost iz redova nacionalnih zajednica koja ima iskustva u bavljenju manjinskim pitanjima.

Umjesto formiranja zasebnog Ministarstva formiran je Ured, a za direktora je, na prijedlog premijera, postavljen Dušan Ignjatović koji je više godina bio na čelu vladinog Ureda za suradnju s Haškim tribunalom. Vijeća tako nisu dobila niti svoje ministarstvo, ni svog ministra. Novopostavljeni direktor pojasnio je da Ured kao vladina služba nema iste ingerencije kao Ministarstvo niti kao Uprava, nego će kao vladina služba raditi stručne poslove za Vladu i ministarstva u području unapređenja ljudskih i manjinskih prava, u području praćenja propisa, predlaganja i iniciranja izmjena propisa, a u nadležnosti ostaje i financiranje nacionalnih vijeća. Ignjatović je kao glavne prioritete istaknuo razvijanje antidiskriminacijske strategije i promidžbu načela i principa tolerancije. Prema njegovoj ocjeni u Srbiji nema sustavnih kršenja ljudskih prava, ali ima problema i netolerancije, pa i nasilja prema marginalnim grupama. Ignjatović je izrazio očekivanje veoma dobre suradnje s nacionalnim vijećima nacionalnih manjina u Srbiji, a za sada se predstavnici nacionalnih vijeća nisu oglasili.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Tribina: Vojvodina noću ili gušenje autonomije

PROMJENA USTAVA SRBIJE JE UVJET SVIH UVJETA.....9

TEMA

Uredbe Ministarstva poljoprivrede nailaze na nezadovoljstvo

NOVI ZAČIN NA STARI NAČIN..10-11

INTERVJU

Ivan Švager, jazz saksofonist, kompozitor i aranžer

ŽIVOT GLAZBENIKA JE TRNOVIT.....12-13

SUBOTICA

Sprema se još jedan »HosanaFest«

SLAVLJE ZA DUŠU.....18

DOPISNICI

Dužnosnici HNV-a razgovarali s uredništvom emisije »Glas Hrvata«

POTPORA INFORMIRANJU HRVATA U SOMBORU.....25

KULTURA

Knjiga »Hrvatstvo i katolička kulturna obnova«

OTKRIVANJE NEPOZNATOG ANDRIĆA.....32

SPORT

Bojan Temunović i Matej Sabanov, tenisači

TEŠKA PROFESIONALNA ZADACIĆA.....49

U skladu s člankom 19., 20. i 21. Statuta Turističke organizacije Grada Subotice, Upravni odbor na svojoj 10. sjednici održanoj 10. rujna 2012. godine, donosi

NATJEČAJ

za izbor direktora Turističke organizacije Grada Subotice
na mandatno razdoblje od 4 godine

Opis radnog mjesta: direktor Turističke organizacije Grada Subotice

Mandatno razdoblje: 4 godine

Uvjeti: Za direktora ustanove može biti postavljena osoba koja pokraj općih uvjeta predviđenih Zakonom za zasnivanje radnog odnosa ispunjava i sljedeće posebne uvjete:

1. da ima VII/1 ili VI stupanj stručne spreme
 - turističkog ili
 - ekonomskog smjera
2. da ima najmanje četiri godine radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima,
3. da posjeduje organizatorske sposobnosti i smisao za rukovođenje,
4. da ne postoje zakonske smetnje za postavljanje,
5. da podnese prijedlog Programa rada i Plana razvoja ustanove za mandatno razdoblje od 4 godine
6. da poznaje 3 svjetska jezika
7. da poznaje rad na računalu
8. da aktivno sudjeluje u domaćim i međunarodnim profesionalnim organizacijama
9. da ima iskustva u apliciranju na natječaje u Republici Srbiji
10. da ima iskustvo od najmanje godinu dana u organiziranju nekog od specijalnih oblika turizma
11. da ima najmanje dva certifikata o pohađanju stručnih seminara, kongresa, radnih grupa

Prijava na natječaj treba sadržati sljedeće dokumente:

- autobiografiju kandidata,
- original ili ovjerenu fotokopiju diplome o stečenoj stručnoj spremi,
- original ili ovjerenu fotokopiju uvjerenja o državljanstvu,
- original ili ovjerenu fotokopiju odgovarajućeg dokaza o radnom iskustvu,
- original uvjerenja da nije osuđivan za kazneno djelo na bezuslovnu kaznu zatvora od najmanje šest mjeseci ili za kažnjivo djelo koje ga čini nepodobnim za obavljanje poslova direktora poduzeća,
- prijedlog Programa rada i Plana razvoja ustanove za mandatno razdoblje od 4 godine,
- dokaz za uvjete od broja 6 do broja 11

Rok za podnošenje prijava je 15 dana od dana objavljivanja natječaja.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće se uzimati u obzir.

Prijave na natječaj s potrebnom dokumentacijom dostaviti na adresu:

Turistička organizacija Grada Subotice
Trg slobode 1
24000 Subotica
s naznakom:

»NATJEČAJ ZA DIREKTORA – NE OTVARATI«

Sva dodatna obavještenja u vezi natječaja mogu se dobiti na adresi: Subotica, Trg slobode 1 ili na broj telefona: 024 – 670-350.

PREDSJEDNICA UPRAVNOG ODBORA
Sanja Prijić

DUŠAN IGNJATOVIĆ, DIREKTOR UREDA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA

Nadam se veoma dobroj suradnji s nacionalnim vijećima

Područje ljudskih i manjinskih prava u prethodnom razdoblju je bilo u nadležnosti istoimenog Ministarstva, potom Uprave, a sada vladinog Ureda za ljudska i manjinska prava za čijeg je direktora postavljen *Dušan Ignjatović*, koji je više godina bio na čelu vladinog Ureda za suradnju s Haškim tribunalom.

U izjavi za RTS Ignjatović je objasnio da Ured, kao vladina služba, ne može imati iste ingerencije kao Ministarstvo budući da je po institucionalnoj razini ispod njega, te će stoga, primjerice, registar nacionalnih vijeća i liste za izbor u nacionalna vijeća prijeći u nadležnost Ministarstva pravde i državne uprave. »Ured kao služba Vlade radi stručne poslove za Vladu i ministarstva u području unapređenja ljudskih i manjinskih prava, u području praćenja propisa, predlaganja i iniciranja određenih izmjena propisa, i time ćemo se sigurno baviti«,

rekao je Dušan Ignjatović. On je naveo da je u nadležnosti Ureda za ljudska i manjinska prava ostalo financiranje nacionalnih vijeća.

»Nadamo se da ćemo uspostaviti veoma dobru suradnju s nacionalnim vijećima. Mislim da je i kroz Upravu za ljudska i manjinska prava ta suradnja išla dobro, a mi ćemo je nastaviti i pokušat ćemo je unaprijediti tamo gdje je moguće«, izjavio je Ignjatović.

On je rekao da će jedan od glavnih prioriteta novoosnovanog vladinog Ureda za ljudska i manjinska prava biti razvijanje antidiskriminacijske strategije, kao i promidžba načela i principa tolerancije.

»U Srbiji je dostignuta razina zaštite ljudskih prava za koju bismo mogli reći da je na ozbiljnijoj razini, odavno već nema sustavnih kršenja ljudskih prava, ali to ne znači da nema problema. Pogotovo bi se trebala, čini mi se, percepcija

Dušan Ignjatović

ljudskih prava u ovom društvu promijeniti. Ljudska prava se često posmatraju kao nešto što je uvezano izvana, međutim, ljudska prava su povezana s dostojanstvom čovjeka. Nitko ne želi biti mučen, nitko ne želi biti ubijen, nitko se ne želi naći u postupku koji je nefer, o tome se radi kada je riječ o ljudskim pravima i zato ih treba unapređivati zbog građana ove zemlje. Postoje evidentni problemi s određenom razinom netolerancije prema marginaliziranim grupama, nasilje kao

oblik rješavanja problema u društvu je nedopustivo, nasilje iz mržnje je također nedopustivo i rekao bih odvratno«, kazao je Ignjatović te istaknuo da će Ured na čijem je čelu nastojati doprijeti do građana, lokalnih lidera i drugih, promovirajući načelo tolerancije, te razvijati dobru suradnju s državnim tijelima koja se bave zaštitom ljudskih prava u konkretnim slučajevima, s nevladinim sektorom i s međunarodnim organizacijama.

ODBOR ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA I RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Poziv za suradnju

Meho Omerović

Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova u Narodnoj skupštini Republike Srbije uputio je poziv za uspostavu suradnje nacionalnim vijećima manjina. Djelokrug Odbora je, prema Poslovniku Narodne skupštine, razmatranje prijedloga zakona i drugih općih akata i drugih pitanja iz oblasti ostvarivanja i zaštite ljudskih prava i sloboda i prava djeteta, provođenje potvrđenih međunarodnih ugovora koji uređuju zaštitu ljudskih prava,

ostvarivanje slobode vjeroispovijedi, položaja crkava i vjerskih zajednica, kao i ostvarivanja prava nacionalnih manjina i međunacionalnih odnosa u Republici Srbiji. Odbor razmatra prijedloge zakona i drugih općih akata te vođenje politike i izvršavanje zakona sa stankovišta unapređivanja i postizanja ravnopravnosti spolova.

Odbor surađuje s nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Predsjednik Odbora je *Meho Omerović* iz SDPS-a.

SASTANAK VODITELJA HRVATSKIH UDRUGA KULTURE U OPĆINI BAČ

Inicijativa za bolju suradnju i osnutak Centra

Nakon dulje pauze, na inicijativu zastupnika HKPU »Zora« i tajnika HNV-a *Željka Pakledinca*, u četvrtak, 6. rujna, u Baču u Etno kući »Didina kuća« održan je radni sastanak predsjednika hrvatskih udruga koje djeluju u Općini Bač. Na sastanku je bilo riječi o programima udruga te se razgovaralo o daljnjem zajedničkom radu do završetka tekuće godine.

Pavle Pejčić je, među ostalim, govorio o problemima i proslavi desete obljetnice

HKUPD-a »Dukat« Vajska – Bođani, te je spomenuo i određene probleme glede emisije »Zvuci bačke ravnice«, o čemu će se naknadno razgovarati. Nije u potpunosti zadovoljan suradnjom hrvatskih udruga i financijskom potporom čelnika hrvatske zajednice.

Stanka Čoban je izrazio mišljenje da se ranije više radi nego ove godine u kojoj nije bilo boljih uvjeta za zajedničko djelovanje. Njezina udruga se usredotočila na održavanje tematskih tribina i izvorno

pučko pjevanje. Želja joj je da pokrene radionicu starih zanata, ali to ovisi o odobrenim financijskim sredstvima.

Predsjednica HKUPD-a »Matoš« iz Plavne *Kata Pelajić* smatra da je bilo malo zajedničkih sastanaka i da je komunikacija i suradnja među udrugama u Baču još uvijek nedostatna.

Marijan Penavin smatra da je bilo premalo kreativnosti i konstruktivnih ideja u radu društava, pogotovo u HKUPD-u »Mostonga«, kome je potreb-

no više angažiranosti od strane kompetentnih ljudi. Ovu udrugu čeka još samo organizacija prijema gostiju iz Tuzle u suradnji s udrugom »Tragovi Šokaca«.

Na završetku sastanka, na prijedlog *Željka Pakledinca*, zaključeno je da sve udruge dostave svoje planove aktivnosti koje će realizirati do kraja ove godine. Na sastanku je bilo riječi i o mogućem formiranju hrvatskog kulturnog centra u Općini Bač, o čemu će razgovori biti nastavljeni.

Z. P.

Broj: 1-18/2012

Datum: 05. rujna 2012.

Temeljem članka 24., stavak 1 točka 8., a u svezi s odredbama članka 21. stavak 4. Statuta Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Upravni odbor raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

za izbor ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata
na mandatno razdoblje u trajanju od 4 (četiri) godine

Osim općih uvjeta propisanih pozitivnim zakonskim propisima, kandidati moraju ispunjavati i posebne uvjete:

1. visoka stručna sprema društvenog smjera;
2. najmanje pet godina radnog iskustva u području kulture, znanosti i umjetnosti;
3. istaknuti rezultati u području kulture Hrvata u Vojvodini, kao i u promicanju prava hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini;
4. prebivalište na teritoriju AP Vojvodine;
5. da nisu osuđivani i da se ne vodi istražni ili kazneni postupak za kazneno djelo koje ih čini nepodobnim za obavljanje poslova u javnoj ustanovi;
6. znanje hrvatskoga jezika.

Kandidati su uz prijavu obvezni priložiti dokaze o ispunjavanju traženih posebnih uvjeta, kao i prijedlog programa rada i razvoja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za mandatno razdoblje.

Prijave sa životopisom na ovaj Javni natječaj podnose se Upravnom odboru Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u roku od 15 (petnaest) dana od dana objavljivanja u tjedniku »Hrvatska riječ«, osobno ili poštom na adresu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, 24000 Subotica, ulica Harambašićeva broj 14, obvezno s naznakom »Javni natječaj za ravnatelja«.

Nepravodobne, neuredne i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Predsjednica Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata
prof. Ljubica Vuković Dulić, v. r.

Ponavljamo objavljivanje natječaja zbog grešaka u obradi dostavljenog oglasa. Ponovljeno objavljivanje ne utječe na rokove naznačene u natječaju koji teku od 7. rujna 2012. godine.

TRIBINA: VOJVODINA NOĆU ILI GUŠENJE AUTONOMIJE

Promjena Ustava Srbije je uvjet svih uvjeta

Očekuje li Vojvodinu vruća politička jesen, što se krije u pozadini napada na vojvođansku autonomiju, postoji li mogućnost promjene Ustava, stvara li se autonomistički front, neka su od pitanja o kojima je bilo riječi na tribini »Vojvodina noću ili gušenje autonomije«, održane 6. rujna u organizaciji Nezavisnog društva novinara Vojvodine

Skupština i Vlada Vojvodine moraju preuzeti aktivnu ulogu, definirati platformu za autonomiju Vojvodine te pokrenuti inicijativu za izmjenu Ustava Srbije, smatra politolog *Duško Radosavljević*.

On je na tribini u Novom Sadu ocijenio da je danas na djelu restauracija režima *Slobodana Miloševića*, te da u ideološkom smislu ne postoje razlike u odnosu na '90. godine, ali i da je za takvo stanje kriva Demokratska stranka koja je poslije 2000. godine izgubila sve ideološke kompaske. »Eklatantni primjer za to je i pristajanje na sramni Ustav iz 2006. godine kojim je (DS) pogazila sve svoje principe. S *Borisom Tadićem* izvršena je ne samo ideološka promjena stavova DS-a nego i promjena karaktera članstva, posebno vodstva DS-a. Umjesto neke blage opcije, kojoj je recimo težio *Zoran Đinđić*, vratila se opcija čojstva, junaštva, srpstva, itd.«, rekao je Radosavljević te dodao kako je Ustav iz 2006. trajno zakucao političke stavove u Republici Srbiji i vratio Miloševićevu podjelu na prijatelje i neprijatelje.

Odluku Ustavnog suda kojom su poništene 22 odredbe iz Zakona o nadležnosti Vojvodine, Radosavljević je komentirao riječima da su sudije Ustavnog suda morale braniti, a ne rušiti i ovako krhke i nedovoljne garancije decentralizacije u Srbiji, osobito imajući u vidu da će se jednoga dana Ustav RS morati inkorporirati u pravo EU. »To njima ništa nije značilo. Oni su se preporučili novim gospodarima«, rekao je Radosavljević. »Osim toga, imamo paradoks republičke

vlasti. Prvi je Dačić, koji ima izljev bonapartizma u glavu i umjesto da bude lider Srbije on želi biti njen upravljač. Sljedeći paradoks je Vučić, kao vječiti drugi on šalje poruku da se sve mora kontrolirati, a zajednički im je paradoks da im ne treba pitanje Vojvodine jer prvo moraju teškom mukom svoje

za zajedničku strategiju, ima li pokrajinske autonomije u Srbiji u usporedbi s europskim principima i institucionalnim rješenjima, na kakav identitet imamo pravo i zašto Vojvodina ne može biti predstavljena u Bruxellesu, zašto Srijem, Banat, Bačka, Novi Sad ne smiju biti vojvođanski nego moraju biti

votvornog pokreta Vojvodine i ocijenio da je promjena Ustava Srbije uvjet svih uvjeta za definiranje vojvođanske autonomije. »Potrebno je organizirati otpor. Treba artikulirati ustavotvorni pokret Vojvodine. Treba napraviti blok političkih stranaka koji će se u parlamentima Vojvodine i Srbije boriti za interese pokra-

rivalstvo kanalizirati. Stoga je njihovo trenutačno rješenje gromoglasna šutnja republičke Vlade, jer Vojvodina je bitno političko pitanje, ali ne donosi neke stvari koje su njima bitne«, kazao je Radosavljević. On, međutim, smatra i da je aktualna Vlada Vojvodine »politički tanka s mnoštvom minusa i neće biti jaka oduprijeti se na valjan način kada dođe udar iz Beograda«.

Ističući da po ustavnom tekstu Vojvodina nema autonomiju nego je heteronomna politicko-teritorijalna organizacija, politički analitičar *Jovan Komšić* ističe kako se sada javlja niz pitanja: »Što poslije odluke Ustavnog suda, ima li šanse

dozvoljeno identitetski određeni preko dozvole centralnih štabova. Postavlja se pitanje prostora nacionalnih vijeća, moramo li ponovno kretati od početka u regulaciji i harmonizaciji svih ljudskih, manjinskih i drugih prava, kao i kako do novog Ustava i što kažu stranke o decentralizaciji«, kazao je Komšić, koji je mišljenja da je angažman civilnog sektora, pojedinaca i profesionalnih organizacija s mnogo više stručne retorike u svakom području a s mnogo manje političkog otvaranja općih tema, trenutačno jedno od rješenja.

Kopredsjednik Vojvođanske konvencije *Živan Berisavljević* založio se za formiranje usta-

jine«. On je ocijenio da su se pokrajinske institucije po prvi puta okrenule protiv jedne odluke iz Beograda, odnosno protiv odluke Ustavnog suda Srbije, dok su do sada nositelji otpora bile nevladine organizacije. »Srbija ne umije vidjeti interese drugog niti u jednom dijalogu. Njena je suština unilateralistički centralizam i on se potvrđuje ne samo u odnosu na Vojvodinu. Odluka Ustavnog suda je udar na biće Vojvodine s ciljem da se zatre politički subjektivitet i regionalni identitet Vojvodine, koji je operativno otpočeo udarom Miloševića na Vojvodinu«, kazao je Berisavljević.

Ankica Jukić-Mandić

UREDBE MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE NAILAZE NA SVE VEĆE NEZADOVOLJSTVO KOD NJEGO

Novi začín na stari način

**Nijedna od četiri Vladine uredbe koje su donijete s ciljem ublažavanja posljedica suše nije pozitivno prošla na praktičnom testu koje-
ga su za „Hrvatsku riječ“ pripremili subotički poljoprivrednici * Kao najčešće razloge nezadovoljstva poljoprivrednici ističu njihovu
restriktivnost (zabrana izvoza), nepotrebnu birokratizaciju (zahtjev za poticaje), monopol (umjetna gnojiva) i zakašnjelost (gorivo)**

Novom ministru poljoprivrede Goranu Kneževiću jedna se stvar ne može osporiti: svojski se u javnosti nastoji prikazati kao osoba koja ima sluha za probleme poljoprivrednika i koja im u tome želi pomoći na konkretan način. Da nije tako, možda bi stvar s četiri donesene uredbe – a koje za cilj imaju umanjiti negativne posljedice suše – išla dosadašnjim uobičajenim tokom. Znači, zatezanjem, izgovorima i odugovlačenjem. Pritisnut, međutim, sve opipljivijom katastrofom i ponajviše vremenom Goran je Knežević, naravno preko Vlade Srbije, razglasio da će država pomoći poljoprivrednicima da veliki posao jesenske sjetve obave što je god moguće lakše u ovim teškim uvjetima. Problem je, međutim, u tome što mu nakon svake izjave – baš kao njegovu prethodniku Dušanu Petroviću nakon svakog poteza – kredibilitet kod poljoprivrednika sve više opada. No, pođimo redom.

PRVO, PA TEŠKO

Ministar je Knežević, naravno preko Vlade Srbije, 6. rujna donio uredbu o privremenoj zabrani izvoza šećerne repe, soje i suncokreta. Ne treba, naravno, puno mašte pa zamisliti na kakav je odjek ta mjera naišla kod proizvođača. Predsjedavajući Upravnog odbora Asocijacije poljoprivrednika Miroslav Kiš ponovio je stav, izrečen još i prije donošenja ove uredbe, da se ovakvom mjerom niti pomažu proizvođači, niti potrošači, niti se

čuva tržište, nego se na njemu stvaraju otvoreni uvjeti prerađivačima i trgovcima za manipulaciju cijenama i stjecanje monopola u tom biznisu. Upitan hoće li u djelo provesti najavljenije prijetnje Ministarstvu i Vladi da će u slučaju donošenja ovakve uredbe poljoprivrednici opet prosvjedovati, Kiš je odgovorio da će o odluka o tomu biti

donesena na izvanrednoj sjednici Upravnog odbora Asocijacije. On je dodao da se prosvjedovati može na razne načine, navodeći kao primjer poziv Asocijacije na bojkot popisa poljoprivrede koji počinje 1. listopada, a završava 15. prosinca ove godine. Do zaključenja ovoga broja, međutim, Asocijacija nije izašla sa službenim stavom o tome koje će korake poduzeti glede uredbe o zabrani izvoza tri poljoprivredne kulture. Za razliku od Kiša, Árpád Zabos iz čantavirskog Kluba proizvođača mnogo je umjereniji. On se slaže s time da svaka mjera kojom se ograničava slobodna trgovina nije dobra, ali i dodaje

kako uredba i nije došla tako neočekivano, niti da je ona potpuno bez logike. Zabos kaže kako se država davno nalazila u ovako velikoj krizi u kojoj glad više nije apstraktna imenica nego konkretna opasnost, te da se zabranom izvoza zapravo žele stvoriti i rezerve i „viškovi“ kojima bi se u danom momentu moglo reagirati na tržištu u

cilju ublažavanja ionako teškog stanja. S obzirom na to da je Klub proizvođača jedan od članova Asocijacije, Zabos kaže kako mu ideja o bojkotu popisa poljoprivrede nije nepoznata, ali i dodaje da prosvjed u ovom trenutku možda i ne bilo najbolje rješenje. Namjesto toga, on kaže kako je Knežević tek na početku svog mandata i da mu se stoga treba dati malo vremena kako bi se vidjeli rezultati onoga što čini. Također, Zabos navodi i da je prije svakog prosvjeda dijalog, i to što češći, s predstavnicima Ministarstva poljoprivrede mnogo bolji način da se dođe do obostrano zadovoljavajućeg rješenja.

DRUGO I TREĆE, JOŠ VEĆE

Ako Knežević u Zabosu i ima potencijalnog saveznika za tako neugodnu mjeru kakva je zabrana izvoza šećerne repe, soje i suncokreta, to sigurno nema u poljoprivrednicima kojima je najviša funkcija ona o nositelju gospodarstva. Poljoprivrednicima, koji ovih dana zorno prate poteze Vlade, poznato je da su od ponedjeljka (10. rujna) na snagu stupile uredbe o poticajima i zamjeni žitarica (pšenice i kukuruza) za umjetno gnojivo. Iako su već prvoga dana – a rok je do 2. prosinca ove godine – pohrili na šaltere Uprave za trezor kako bi podnijeli zahtjev za dobijanje poticaja u iznosu od 6.420 dinara po hektaru (umanjen za avanse isplaćene proljetos), poljoprivrednici otvoreno negoduju protiv načina provedbe ove mjere. Tako, recimo, poljoprivrednik iz Ljutova Josip Mačković kaže kako je obična glupost tjerati poljoprivrednike – koji ovih dana, što zbog žetve što zbog priprava za sjetvu, najviše vremena provode na njivama – u nove redove i ponovno ih pred šalterima dovoditi u položaj prosjaka. On ističe da je svima – a ponajviše samom Ministarstvu – vrlo dobro poznato što je tko od njih već prijavio da ima, te da je državi samo preostalo isplatiti taj novac. Ako ga ima. Ništa bolje Antun Nadheđeši iz Male Bosne ne gleda na uredbu o zamjeni pšenice ili kukuruza za umjetno gnojivo. S obzirom na to da se poljoprivrednicima za ovogodišnji ili rod žitarica

GOVIH KORISNIKA

2013. nudi NPK »Azotare« iz Pančeva Nadheđeši kaže kako je i ovdje, baš kao i u slučaju zabrane izvoza, opet riječ o monopolu jednog proizvođača u odnosu na slobodu izbora na tržištu. Postavljajući pitanje tko kontrolira kvalitetu »tri petnaestice« iz Pančeva, on navodi da će se i ove jeseni prije opredijeliti za kupovinu istog proizvoda iz Kutine i ruskog MAP-a. Njegov kolega s Bikova Jovan Ognjanov kaže kako standardi JUS-a vrijede samo za poljoprivrednike, ali ne i za proizvođače umjetnih gnojiva ili sjemenske robe. Ognjanov podsjeća da se rataru važe sve prigodom predaje svog proizvoda: i vlaga i primjese i hektolitarska težina i sve, sve, ali da zato nitko ne kontrolira industrijske proizvođače. Stoga se, kaže, nerijetko događa da na vreći piše jedno (3 puta 15, recimo), ali da u njoj bude nešto sasvim drugo... (slobodno dopisati na temelju vlastitog iskustva). I Nadheđeši i Ognjanov postavljaju i pitanje isplativosti uzimanje robe »na paritet«. Uzimajući u obzir samo trenutačnu visoku cijenu pšenice i kukuruza (nitko se ne usuđuje prognozirati ju na proljeće ili ljeto sljedeće godine) obojica su izračunali da ih kilogram gnojiva sumnjive kakvoće staje i blizu 60 dinara. Pri tomu obojica kažu kako iskustvo

Što poljoprivrednicima donosi uredba o privremenoj zabrani izvoza šećerne repe, soje i suncokreta?

(tko može) ili podizanju bankarskih kredita (tko smije). U svakom slučaju, jedan od predviđenih scenarija ove uredbe je kao i onaj od ljetos kada je Direkcija za robne rezerve, namjesto planiranih 100.000, otkupila svega 15.000 tona pšenice. Razlog je bio jednostavan: odluku su donijeli kasno, a drugi su bolje plaćali.

ČETVRTO I PETO, LIJEPO

Iako na snagu stupa sutra, 15. rujna, uredba o regresiranju

zakašnjenja, jer poljoprivrednici uveliko rade na njivama, što u prijevodu na ministarski jezik znači: »troše naftu«. On dodaje kako je posve nelogično da sve gorivo koje je kupljeno prije 15. rujna neće biti uzimano u obzir prigodom podnošenja zahtjeva za refakciju. Također, kao i ranije Kiš, i on upozorava na to da će poljoprivrednici uglavnom sami isfinancirati jesensku sjetvu, a poslije što bude. Antun Nadheđeši kaže kako je i ovdje riječ o monopolu, jer će se kupovina »po povlaštenim cijenama« (za 76 dinara umanjenim za litru u odnosu na tržišnu) moći obavljati isključivo na NIS-ovim crpkama. On navodi da bi bolje bilo, ako se poljoprivrednicima stvarno želi pomoći, da su im, poput primjera iz drugih država, dane kartice na kojima bi pisalo koliko im dizela sljedeće godine treba. Pa, kada je je tomu tako, ne moram niti ja brinuti. Makar ću biti na nekakvoj nuli«, zaključuje Mačković.

Najpesimističniju priču ipak smo čuli od Josipa Mačkovića. Osuđujući, kao i ostali subotički poljoprivrednici, način na koji se žele provesti navedene uredbe on ništa bolje ne gleda niti na izjavu Kneževića da će

do konca godine Ministarstvo izmiriti sva svoja dugovanja koja poljoprivrednici potražuju. Na Kneževićevu izjavu da će Ministarstvu poljoprivrede, nakon usvajanja rebalansa, na raspolaganju biti 42.000.000.000 (četrdeset i dvije milijarde dinara) Mačković kaže da će, čak i ukoliko se obistini, pomoć stići kasno, što znači bez značajnijih pozitivnih učinaka. Kako je Mačković jedan od najvećih proizvođača mlijeka u subotičkom ataru, to će se u njegovom slučaju – bar po vlastitu priznanju – odraziti tako što će prvih mjeseci sljedeće godine trećinu svojih krava dati na klanje! Govoreći riječima brojki to je 40!

»Uredit ću to samo zato što situaciju u stočarstvu u ovoj državi nitko ne shvaća ozbiljno. Pa, kada je je tomu tako, ne moram niti ja brinuti. Makar ću biti na nekakvoj nuli«, zaključuje Mačković.

Podsjetimo, zaključci i Petrovića i Kneževića u dlaku su isti: »Najveća šansa Srbije u poljoprivredi je u njezinu stočarstvu«.

Z. R.

KAZNE ZA BOJKOT POPISA POLJOPRIVREDE

Predsjednica komisije za popis poljoprivrede na teritoriju Grada Subotice Marija Ušumović – Davčik kaže da je budući popis uređen zakonom i da će svaki prekršaj u tom smislu biti sankcioniran. Ona kaže da će novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 dinara biti kažnjen svaki pravni subjekt koji u propisanom roku ne dostavi tražene podatke ili dostavi netočne i nepotpune podatke. Za isti prekršaj novčanom kaznom od 20.000 do 50.000 dinara bit će kažnjeni poduzetnici ili fizičke osobe, odnosno nositelji registriranog poljoprivrednog gospodarstva.

posljednjih godina opominje da se ne treba zatrčavati u trgovinu na temelju pariteta. Na temelju njihovih iskaza izlaz je, naravno, u kupovini za gotov novac

kupovini goriva već je naišla na oštre osude poljoprivrednika. Tako, recimo, Tomislav Dožai iz Starog Žednika kaže kako će ona stići bar s mjesec dana

IVAN ŠVAGER, JAZZ SAKSOFONIST, KOMPOZITOR I ARANŽER

Život glazbenika je trnovit

Razgovarala: Ankica Jukić Mandić

FOTO: Ivan Grbić

Jazz je kompleksna glazba koju mnogi ne vole jer

*je ne razumiju * Da bi svirali jazz potrebno je poznavati*

harmonije, skale, progresije, osjetiti ritam, imati dobar ton,

vladati glazbalom i imati intuiciju

jet. Ne znam jesu li u to vrijeme u Novom Sadu postojale jedna ili dvije osobe koje su imale neku ploču ili gramofon, ali smo mi svake subote slušali tzv. The Voice of America, radijsku emisiju polasatnog trajanja, na kojoj se emitirala jazz glazba. Tako se i rodila ta ljubav. Nas je u bendu bilo sedam i onda smo se dogovarali tko će koje taktove skidati od numera koje su puštane u toj emisiji, i to je bio način na koji smo mi učili svirati. Odmah smo počeli s Dixielandom, kao vrstom jazz, pa nastavili s ostalim stilovima. Moj otac se bavio glazbom, on je svirao na žičanim instrumentima tako da je glazba bila dio mog života.

Prvo sam krenuo na sate klarineta i, sjećam se, prvi klarinet sam posudio iz jednog KUD-a. Moj prvi učitelj bio je kavanski glazbenik. Kod klarineta je bitno znati da postoji C klarinet, B, A itd. Razlika je u štimu, intonaciji, a on je nas podučavao na tom C klarinetu. Međutim, sve nas je vrijeme pogrešno podučavao, što sam ja tek kasnije vidio kada sam se upisao u nižu glazbenu školu. Tada sam shvatio da sam uzalud plaćao sate. Bio sam odista vrijedan i uporan i na sreću sam saznao za profesora Antona Ebrešta. On je bio osnivač novosadske puhačke škole i glazbenog života u Novom Sadu poslije Drugog svjetskog rata. Njegovi sati su bili perfektni. Na moju nesreću, kada je meni

počeo predavati on više nije svirao klarinet, ali je bio toliko iskusen da mi je uspio sve objasniti. Sjećam se da mi je prvi saksofon kupio moj djed. On je štedio od svoje mirovine za mene i kupio mi saksofon. Poslije sam od svog novca kupio saksofon »Selmer«. Postoji čitava obitelj saksofona, bas saksofon, bariton saksofon, tenor, alt, sopran, sopranino, ali meni najviše odgovara tenor saksofon. Svoj prvi ton na saksofonu sam naučio od Josipa Pokasa. Čekao bih ga navečer poslije njegovog nastupa i molio da mi pokaže jedan ton. On je tada bio zvijezda, a mi klinici, tako da on nije htio niti razgovarati s nama. I tako, jednom se usudim pitati ga, drugi put ne. Učio sam i od Bogdana Dimitrijevića Jamesa, koji je vjerojatno najveći saksofonist ikada rođen u Novom Sadu. Kada je on imao probu mi virimo i gledamo kako se oni kreću, onda i njega čekam da završi svirku i molim ga da mi pokaže bar jedan ton, kako se hvata i onda odem kući i cijeli dan vježbam taj ton i onda ga opet čekam poslije sljedeće probe. I na klarinetu i na saksofonu svirao sam samo jazz. Jazz je kompleksna glazba koju mnogi ne vole jer je ne razumiju. Da bi svirali jazz potrebno je poznavati harmonije, skale, progresije, osjetiti ritam, imati dobar ton, vladati glazbalom i imati intuiciju.

HR: Kažu da život glazbenika

Poznati jazz saksofonist, kompozitor i aranžer, Petrovaradinac Ivan Švager poslije pedeset godina bavljenja jazzom i danas u mirovini, u rodnom gradu, pronalazi inspiraciju u pticama, ljudima, okolišu, i dalje komponira i stvara. Početak karijere ovog istaknutog umjetnika vezuje se za šezdesete godine prošloga stoljeća i razdoblje kada su se jazz stilovi mijenjali velikom brzinom, što su mogli ispratiti samo vrsni svirači. Ivan Švager, kao jedan od njih, može se pohvaliti velikim brojem albuma, suradnjom s poznatim glazbenicima, kao što

su Zvonimir Tot, Rudolf Tomšić, Erni Vilkinson, kao i knjigom kompozicija koja mladim glazbenicima može koristiti kao trag jednog vremena i temelj za nova ostvarenja.

HR: Odakle ljubav prema jazzu?

U vrijeme kada sam ja počinjao s glazbenom karijerom jazz je bio veoma popularan. To je bilo negdje 60-ih godina prošloga stoljeća. Na sreću, oko mene je bilo nekoliko kolega koji su na svaki način bili istomišljenici kao i ja, voljeli glazbu i skupa smo odlučili osnovati bend i kao i svi mladi ljudi krenuli osvajati svi-

nije lak, kao i da je puno onih koji započnu, ali ne završe svoj glazbeni put. Kako ste vi gradili svoju karijeru?

Život glazbenika je dosta trnovit. Čovjek mora iznad svega biti zaljubljen i voljeti glazbu, biti dosljedan tomu i odricati se svega, pogotovo u jazzu. Počeo sam svirati ovdje u Novom Sadu, a potom otišao u inozemstvo. Otišao sam s bendom koji nije bio pravi Dixilend band. Zvali smo se The ritam band, svirali

FAZE

U glazbi je prva faza uvijek faza učenja, pa nastupa faza imitiranja, a tek onda faza kreativnosti do koje mnogi ne dođu. Tada se smatra da si napravio neki svoj stil ili pravac, ali mnogi ne dođu do te faze.

na Petrovaradinskoj tvrđavi i tu smo na nekom gramofonu snimili neke numere, poslali ih u Zapadnu Njemačku na adresu neke agencije. Na našu sreću adresa je bila prava i dobili smo angažman tamo. To je bio prvi izlazak iz čahure i put prema Europi. U to vrijeme jazz je bio na vrhuncu svoje popularnosti. Tada smo čak snimili i album tamo. Ja sam usporedio skupljao ploče, snimke, i skidao neke nove stilove. U glazbi je prva faza uvijek faza učenja, pa nastupa faza imitiranja, a tek onda faza kreativnosti do koje mnogi ne dođu. Tada se smatra da si napravio neki svoj stil ili pravac, ali mnogi ne dođu do te faze. Vremenom, širili su mi se vidici i interesiranja i privukla me je Berkley school u Bostonu. Dugo godina to je bila najbolja škola u svijetu. Oni su imali odsjek dopisne škole koju sam ja pohađao i koja je bila odlična, ali se ticala kompozicije i aranžiranja. To mi je dosta pomoglo da naučim prepoznati kad nešto čujem zašto je to tako, a do tada nisam imao odgovor na to pitanje.

HR: Zapaženi uspjeh ostvarili ste i kao prvi saksofon u Big band orkestru. Je li vam je imponiralo svirati s njima?

Po povratku iz inozemstva došao sam u Big band, koji je bio veliki jazz orkestar, i tada sam počeo i pisati. U prvo vrijeme oni su me pustili samo da slušam kada oni sviraju i eventualno ako se neko razboli da sviram umjesto njega. Prvo sam se zaposlio u Malom zabavnom ansamblu *Mirka Šouca*, pri Radio Beogradu i nakon toga sam prešao u Big band i s njima sam svirao 30 godina. Bio sam prvi saksofon u orkestru. To je veliki orkestar, a u njemu se individualac mora podrediti cjelini. Jedino onaj koji svira solo ima mogućnost iskazati se kako želi. To je malo nezahvalno ako imaš afinitet i sposobnost da budeš solist. Ali s druge strane to je ljepota, to su harmonije, zvukovi. Tu su dvadeset

biti uporan, dosljedan, dovoljno radan, a treba imati i sreće. Počeo sam s Dixilendom, vremenom su se mijenjali stilovi pa je došao Be bop pravac i kao i svi mladi tako smo i mi sukladno pomodarstvu pratili nove pravce u jazzu. Na sreću to pomodarstvo je bilo veoma kvalitetno. Onda je došao pravac koji se zvao Cool Jazz, pa Hard Bop. Mijenjanje stilova je značilo da se i na tržištu nešto drugo traži i vremenom sam i ja ušao u sve te žanrove, što mi je poslije jako pomoglo u karijeri. Osobno mi najviše prija Hard bop, jer se tu najbolje snalazim i to najviše volim. Ali volim i balade.

Svakako da sam imao uzora. Za mene je najveći od najvećih *John Coltrane*. On je američki jazz saksofonist koji je pravi

skog kvarteta *a capela*. Osnovao sam ga prvo u Beogradu, a kasnije ponovno u Novom Sadu. Samo sam ja to uradio na teritoriju svih bivših jugoslavenskih republika. To je vrlo teško jer se stalno puše, a nemaš potporu bubnja ili bilo kod drugog instrumenta. Ali to su divne harmonije koje sam učio u Americi i kad njih sklopiš - to je bajka. Jako ih volim. Kada pogledam sve svoje albume vidim da sam se stalno mijenjao, ali to ne znači da sam se uvijek pozitivno mijenjao. Dešavalo se da se pokajem što sam napustio onaj pravac u kome sam bio, a ušao u drugi. Ali povuče te inercija, tržište i gledaš da si stalno u trendu. No, uvijek sam vodio računa, na temelju iskustva i rada, da nikad ne idem ispod dozvoljene razine. Dok

Saksofonski kvartet Ivana Švagera

ljudi koji istodobno sviraju harmoniju, ali si stalno podređen kolektivu. Bio sam inovator na neki način. Preskočio sam neke šablone koji su postojali tih godina i dobio neka nova znanja i bio inovator i u harmonijskom smislu, i u stilu i u frazi.

U početku sam bio malo uplašen, ali kada su me prihvatili onda sam mislio da sam bog, da sam najveći na svijetu. Vremenom sam se primirio. U Big bandu sam bio solist, aranžer i dirigent.

HR: Za vas kažu da se lako snalazite u različitim žanrovima koji prožimaju jazz. Jeste li vi imali glazbenog uzora?

Lako nije ništa ali sam se snalazio. Da bi čovjek uspio mora

glazbeni virtuoz i koji je pomicao granice u jazzu.

HR: Prije dvije godine u Sava Centru održali ste i jubilarni koncert u čast pedeset godina bavljenja umjetničkim radom. Povodom tog jubileja predstavljena je i vaša knjiga nota »108 kompozicija Ivana Švagera – Za svakog (ponekog) ponešto«. Vašu karijeru okrunio je i veliki broj albuma. Album »Born Again« u koautorstvu s gitaristom Zvonimirom Totom po riječima kritike smatra se velikim ostvarenjem.

Do sada sam izdao osam samostalnih albuma i četiri s beogradskim »Dixilend orkestrom« u kome sam bio klarinetist i aranžer. Prvi sam osnivač saksofon-

sam svirao u »Dixilend orkestru«, na koncertu u Košutnjaku pojavio se jazz gitarist, aranžer i kompozitor Zvonimir Tot i iznio svoju želju da snimimo skupa disk. Saksofon i gitara, to je ono što se uči. U glazbi postoji i dio matematike jer jedno je muzikalnost i talent, a s druge strane je matematika. Moraš osmisliti što ide s čim. Svaki instrument može uz svaki proći ali to moraš znati. Mi smo to uspjeli skupa i produkt je album »Born Again«. Na proslavi jubileja gostovao mi je i Big bend, a u toj knjizi nalazi se 108 mojih kompozicija. U međuvremenu sam snimio još jedan CD ovdje u Petrovaradinu koji nosi naziv »Jazz songs for relax and meditation«.

SEMINAR NOVE EVANGELIZACIJE ODRŽAN U SUBOTICI

Dok vjeruješ u dobro, ti si siguran!

Piše: Željka Zelić

»Dok vjeruješ u dobro, ti si siguran. Bit vjere jest očekivati dobro, a to je jedino realno.

Ono što vjeruješ, to ti se događa», upozorio je predavač prof. dr. sc. Tomislav Ivančić iz Zagreba

Blizu osam stotina sudionika iz četrdesetak mjesta, počevši od Subotice i okolice, te Sombora, Apatina, Ruskog Krstura, Novog Sada, Srijemskih Karlovaca, Beograda i Užica i brojnih drugih mjesta iz Republike Srbije, ali i jedan sudionik iz Trnave u Republici Slovačkoj, sudjelovalo je od 7. do 9. rujna na seminaru Nove evangelizacije na temu »Dodite k meni svi vi umorni i opterećeni (Isus iz Nazareta)«, kojega je uoči sinode biskupa o novoj evangelizaciji i početka Godine vjere organizirala Subotička biskupija, a vodio prof. dr. sc. Tomislav Ivančić iz Zagreba.

Nova evangelizacija ili autoevangelizacija, koja je bila tema seminara, zapravo je proces u četiri koraka: inicira se iz središta Crkve; započinje svjedočenjem već evangeliziranih vjer-

nika; odvija se kroz egzistencijalne i argumentirane kateheze koje motiviraju i vode do obraćenja; poukom i molitvom vode do osobnog susreta s Isusom Kristom kroz iskustvo sakramentalne milosti ili mistagogije.

TKO SMO, KAMO IDEMO?

»Tempo života koji pritišće i svakodnevna borba za egzistenciju kao da oduzmu čovjeku vrijeme da o tome razmišlja. Mentalitet koji propagira samo užitke, površnost, medije koje naglašavaju samo negativnosti, poluistine, iskrivljene vrednote i nemoral u društvu, krivo shvaćena demokracija kao sloboda bez odgovornosti..., sve to čovjeka pritišće, gazi u njegovu izvornom dostojanstvu i ostavlja praznim, nezadovolj-

nim, bezvoljnim, bez tla pod nogama. Čovjek s pogaženim dostojanstvom gubi sebe, gubi nadu za život... Kako u svemu tome ostati na pravom putu, na putu koji vodi brigu o čovjekovom dostojanstvu i učvršćuje hod čovjeka vjernika na Božjem putu ljubavi?«, osnovna su pitanja na koja je odgovore tijekom trodnevnoga seminara dao prof. Tomislav Ivančić.

»Znanost tek otkriva da je čovjek ustvari duhovna duša. Zato danas nisu opasne tjelesne bolesti, nego duhovne. Sedamdeset posto somatskih bolesti nastaje na duhovnoj razini, jer te grize savjest, muči te krivnja, netko te je možda obezvrijedio... Tada osjećaš da te nema. Iz toga nastaju sve vrste psihičkih i tjelesnih bolesti«, rekao je prof. Ivančić naglašavajući pri tom potrebu oprašta-

nja od kojega zapravo dolazi izlječenje, pa i od najtežih bolesti za koje medicina često nema rješenje, ali ima antropološka medicina.

U nastavku svojega predavanja prof. Ivančić govorio je o snazi prave molitve, a drugoga dana seminara, 8. rujna, među ostalim je odgovarao i na brojna pitanja sudionika, počevši od toga kako se izliječiti od depresije, kako se tijekom molitve osloboditi najrazličitijih misli, kako se ponašati u društvu u kojem se ogovara i kleveće, kako prihvatiti činjenicu da te suprug/supruga ostavlja, ali i pitanja vezana uz samoubojstvo i suicidalne misli, što je sve znak bolesne duhovne duše.

SAMI BIRAMO IZMEĐU DOBRA I ZLA!

Tumačeći pojam epigenetike po kojoj svatko od nas odlučuje o vlastitim izborima, tj. da nisu odlučujući geni naših predaka, baka i djedova (tek 30-40 posto), već ono što svojim mislima i načinom života sami upisujemo u njih, budući da naše stanice »pamte«. Na tom putu važno je govoriti: ja mogu – ja hoću – ja vjerujem! U nastavku predavanja, osvrnuo se na 4 temeljna pojma: vjeru ljudsku (tkivo od kojega živiš i bez koje ne postojimo) i vjeru Božju, potom na molitvu, grijeh i obraćenje od grijeha te pitanje spasa.

»Dok vjeruješ u dobro, ti si siguran. Bit vjere jest očekivati dobro, a to je jedino realno. Ono što vjeruješ, to ti se događa«, upozorio je predavač. Osvrnuvši se potom na pojam grijeha u ljudskom životu, prof. Ivančić rekao je kako je grijeh zlo za koje smo sami odgovorni. »Griješ svih nas uništavaju

i tebe. Svi smo mi povezani u jedno tijelo. Grijeh stoga kida međuljudske odnose», naznačio je prof. Ivančić, potičući nazočne da misle dobro o drugima. »Ljude ćeš mijenjati ako najprije sebe promijeniš, i ako o ljudima dobro govoriš. Kad god misliš zlo, razaraš sve oko sebe. Pakao nije u prošlosti ili budućnosti, on je u sadašnjosti.

JE LI MOGUĆE IZLIJEČITI SAMOGA SEBE?

Postavljajući pitanje na koji način izliječiti samoga sebe, prof. Ivančić je odgovorio kako medicina liječi tijelo, stoga često čovjek koji misli zlo i po njemu djeluje, ostaje bolestan i nakon izlječenja tijela, jer nje-

Ako činiš zlo, ti si već u paklu. Stoga je obraćenje jedini način izlječenja od grijeha. Na nama je obratiti se – to je smisao nove evangelizacije», zaključio je predavač.

gova duhovna duša ostaje boleзна. Psihijatrija ne liječi ono što čovjek jest, a to je duhovna duša. »Antropološka medicina i u njoj hagioterapija kao oblik liječenja duhovne duše, a koju znanost do sada nije istraživala,

RIJEČI ZAHVALE

Posljednjega dana seminara, u nedjelju 9. rujna, misno slavlje kojim je ujedno završen seminar Nove evangelizacije predslavio je subotički biskup *Ivan Pénzes* u zajedništvu s prof. *Tomislavom Ivančićem* i još nekoliko svećenika. U riječima zahvale, župnik župe sv. Roka mons. mr. *Andrija Anišić* zahvalio je brojnim suradnicima uz čiju je pomoć organiziran seminar, osobito mladima, zatim *Silvestru* i *Mariji Bašić* i *Oliveru Kajariju*, ali i dugogodišnjoj suradnici prof. Ivančića i djelatnici Centra za duhovnu pomoć iz Zagreba *Katarini Ralbovsky*, koja je u župi sv. Roka održala dva seminara u duhu nove evangelizacije, za roditelje i djecu, a potom seminar »Ima nade za brak i obitelj«. Na kraju misnoga slavlja prof. Ivančiću i biskupu Pénzesu darovane su dvije slike od slame. Pjevanje i sviranje tijekom trodnevnog seminara predvodili su mladi iz nekoliko subotičkih sastava i jednog iz Žednika, odnosno Vokalno-instrumentalni sastav »Proroci«, »Ritam vjere«, »Apostoli Radio Marije« i »Markovi lavovi« te mladi iz župe Isusova Uskrsnuća u Subotici. Sudionici seminara imali su također prilike uz prigodne popuste kupiti knjige prof. Tomislava Ivančića u nakladi zagrebačke »Teovizije«, a zahvaljujući djelatnicima Radio Marije svi zainteresirani mogli su naručiti audio snimku, dok je angažiranjem *Vedrana Kuntića* osigurana video snimka seminara, a obje se i nakon seminara mogu naručiti i kupiti u župi sv. Roka.

ISKUSTVA SUDIONIKA

Vladimir Valent (Trnava, R. Slovačka) – Osjećam da je i mene i svakoga tko je došao na seminar, Isus ovamo doveo. Žao mi je da sam došao ovdje sam, ali doma imamo sedmero djece i ovo je bio jedini način. Iskustvo stečeno ovdje ponijet ću kući, a to je prije svega spoznaja kako je velika i realna Božja ljubav prema meni, i da to mogu podijeliti s drugim ljudima. Nova evangelizacija važna je za našu Crkvu i za sve nas. Ljubav Božja je bilo nove evangelizacije, po kojoj možemo živjeti s njim. Jedino na taj način sve drugo će biti novo!

Joakim Hardi (Ruski Kristur, Grkokatolički egzarchat) – Ovo je doista bio koristan i konstruktivan seminar, jedino se bojim kako je za sve nas veliki izazov ostati na tom putu. Padamo, ali nastojimo se i podignuti. Drago mi je da je posjećenost bila velika, jer veliki je dar za cijelu Suboticu, ali i Vojvodinu, dolazak prof. Ivančića. Na svemu što smo čuli i primili tijekom seminara treba nastaviti graditi nešto i u vlastitim župama i manjim zajednicama.

Erzsébet Zarić (Subotica) – Na seminaru smo čuli puno informacija koje nam mogu pomoći, ali se slažem s prof. Ivančićem da sve treba čuti više puta kako bismo isto mogli provesti u djelo. Potrebno je vrijeme da bismo sve shvatili na pravi način. Pokušat ću ono što je o novoj evangelizaciji govorio predavač provesti i u praksi u vlastitom životu.

Stanislava Blažević (Srijemski Karlovci) – Prvi puta slušam prof. Tomislava Ivančića i nema tih riječi kojima bih mogla opisati svoje dojmove, u smislu da nam je našu vjeru i naš doživljaj Boga, kojega sam ja osobno doživljavala kao nekoga tko je na nebu i komu ja mašem i obraćam mu se s vremena na vrijeme, približio i stavio ga pored mene i u mene. Kupila sam neke od profesorovih knjiga koje smo imali prigode kupiti, a moj je razgovor s Bogom već započeo. Nisam još doživjela života Isusa u meni, ali uz upornost, znam da će mi se odazvati.

otkriva da se čovjek ne liječi na tjelesnoj razini, nego na razini duhovne duše. Sve teške stresne situacije nastaju ukoliko čovjek zanemari duhovnu dušu. Znanost je, nažalost, toliko ideologizirana i ispod čovjeka, i to zato jer ne proučava duh, nego psihu i tijelo. Kada spozna duh, ići će naprijed, jer će znati gdje je čovjekova bit«, upozorio je predavač.

»Htjeti uživati na zemlji najveća je glupost. Htjeti imati sve nevažno je. Na zemlji si bogat samo kada si moralan i kada ljubiš život. Ako to nisi napravio, tvoj je život besmislen. Jedino tako gledajući na život možemo pomoći ljudima da budu izliječeni«, naznačio je prof. Ivančić dodajući, da

smo svi mi »tabernakuli koji u sebi nose Isusa Krista«. »Na zemlji se odlučuješ hoćeš li biti u nebu ili ne. Slikovito rečeno, Crkva je agencija koja te vozi u nebo, kroz smrt u život. Sve što imaš na zemlji je zato da drugima daruješ i da živiš za druge. Bogat se postaje tek kada daješ. Duh se umnaža davanjem, a materija uzimanjem. Zato si u svijetu stalno u kušnji da li da budeš materijalist ili da dijeliš. Moraš se opredijeliti, nema trećeg puta«, zaključio je prof. Ivančić.

Konkretni plod seminara u budućnosti bit će osnutak Centra antropološke medicine koji se do kraja ove godine planira otvoriti u Subotičkoj biskupiji.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU (XXV. DIO)

Ilok u Srijemu koncem XII. stoljeća

Piše: dr. Zsombor Szabó

Od svih analiziranih gradova, Ilok je početkom XVI. stoljeća bio najveći grad u Srijemu i najviše je sličio talijanskim ili njemačkim gradovima. Strateški položaj Iloka upućuje na razmišljanje da je tu u sklopu limesa morala biti izgrađena neka utvrda, osmatračnica, zbog od davnina postojećeg riječnog prijelaza

Kratki stup ambo-a, s Božjim jagnjetom

za koji je korištenjem otoka u Dunavu omogućio lak prijelaz na drugu, bačku stranu Dunava. Ovaj prijelaz je vjerojatno bio branjen i na suprotnoj obali, jer nedaleko od Bačke Palanke postoje ostaci jedne zemljane (keltske?) utvrde. Kod Iloka su se s jedne strane križali (rimski) vojni put uz Dunav koji je povezivao pojedine gradove, utvrde duž rijeke, i put preko Fruške gore, čiji je jedan krak vodio prema *Sirmiumu*, a drugi krak u provinciju *Iliriku* (Bosnu). Ovi putni pravci su bili dominantni i u srednjem vijeku. Ilok se relativno kasno spominje, 1332. i 1343. godine po imenu *Wylak* (čitaj Ujlak).

NASTANAK IMENA NASELJA ILOK

Najvjerojatnije je na temeljima rimske utvrde kraljevski blagajnik *Ugrin Čak* (*Csák Ugrin*) podigao svoju kulu za stanovanje, koja je nazivana i *Nova Mansio* (novi stan, mađ. *ujlak*). Glavno sjedište roda Čak bilo je u Slavoniji, u današnjem Čakovcu (u srednjem vijeku *Csáktornya* = Čakova kula). Kada je podignuta kula za stanovanje (donžon), mjesto je tada moglo dobiti ime *Wylak*, kako bi se, vjerojatno, razlikovalo od prvobitnog sjedišta roda Čak. Od imena Ujlak razvio se i slavenski naziv grada Ilok (Ujlak>Ulok>Ilok). U pisanom obliku ime grada se pojavljuje još i u oblicima: *Iwnlak*, *Vilak*, *Vylok*, *Wlohoc*.

Nakon izumiranja roda Čak (1311. godine) posjed prelazi u kraljevo vlasništvo, kasnije tadašnji hrvatsko-ugarski kralj *Ludovik I. Anžuvina* (*I. Anju*, *Nagy Lajos*) zamjenjuje Ilok za Gornju Lendavu 1364. godine s tadašnjim nadzorom *Miklošom Kontom od Raholce* (*Raholcai Kont Miklós*). Njegovi potomci, tri unuka, počinjali su sebe zvati *Iločki* (*Ujlaki*).

Diana Vukičević Samaržija konstatira da se na mjestu današnjeg Iloka nalazilo značajno rimsko naselje i castrum *Cuctium* (ili: *Cuccium* u nekim tekstovima, *prim. a.*). Prilikom sondažnog arheološkog istraživanja tijekom 1952. godine nađeno je iz razdoblja Rimskog Carstva nekoliko grobova, više napisa i jedna glava Dioskurida, kao i obrisu neke veće građevine. Na tom je mjestu kasnije podignuta crkva posvećena Blaženoj Djevici Mariji (danas crkva sv. Kapistrana).¹

¹ Diana Vukičević Samaržija: A középkori Újlak és műemlékei. In: A középkori dél Alföld és Szer, Szeged, 2000. Stranica 475-500.

Zasad nemamo podataka kako se naselje zvalo u rano doba Arpadovića. Mađarsko (latinsko) ime naselja nastaje vjerojatno koncem XIII. stoljeća, jer je gradnju iločke utvrde najvjerojatnije započeo Ugrin od roda Čak. U pisanom dokumentu prvi se put 1406. godine spominje i utvrda Ujlak, tj. *Castrum Wylak*.

Ilok je u srednjem vijeku uglavnom bio grad u feudalnom vlasništvu. Pri iskopavanju trobrodne župne crkve nađeni su spomenuti ostaci iz doba Rimskog Carstva, kao i kameni fragmenti. Najljepši komad je svakako romanički kratki stup, dio zida (*ambo-a*) koji odvaja oltar od ostatka crkve. Stup je

KAKO SE ZVALO NASELJE U XI. I XII. STOLJEĆU?

Na osnovi postojanja romaničke crkve, naselje je postojalo u XI. stoljeću, jedino ne znamo njegovo tadašnje ime. Kod Istvana Iványia naišli smo na jedan interesantan podatak.² On daje određene podatke o mjestu Pešta, koje se, po kartama iz XVI. stoljeća, nalazilo nasuprot Iloka – na bačkoj strani. On navodi da hrvatsko-ugarski kralj *Bela IV.* (*IV. Béla*) daruje 1237. godine cistercitskoj opatiji u *Belafonsu* (*Bélakút* - opatija je kasnije preseljena u Petrovaradin) »*plebanias utriusque Pesth cum patronatibus et omnibus proventibus in decimis*«. Sve prihode ple-

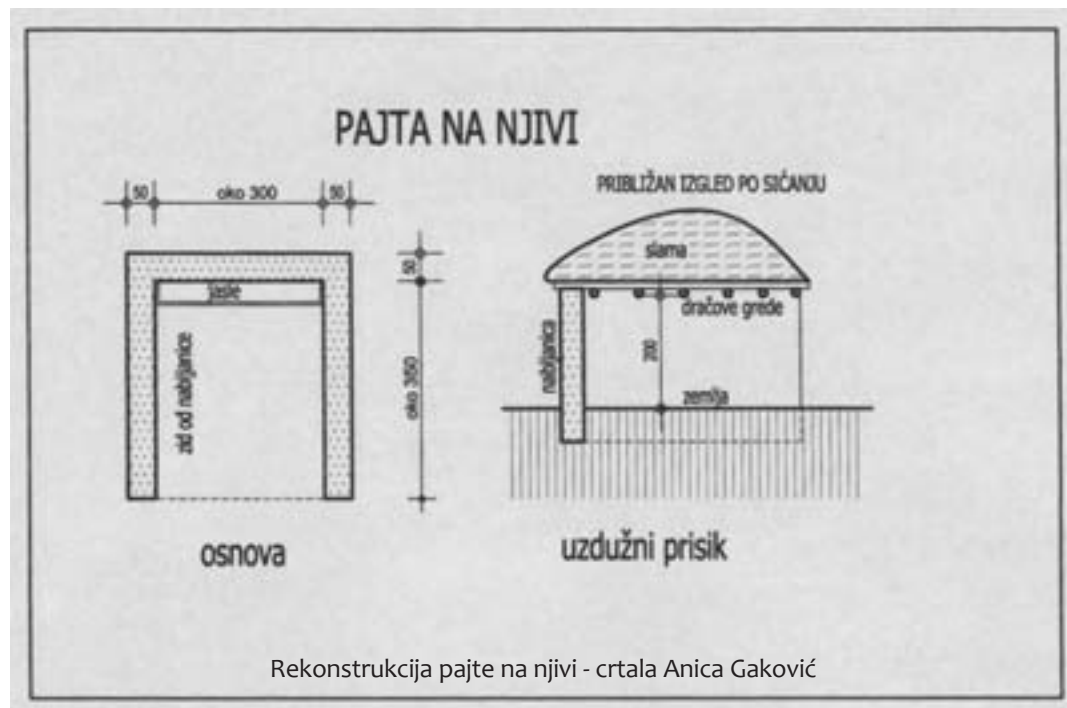
Današnji izgled crkve svetog Kapistrana

od crvenog mermera s prikazom Božjeg jagnjeta, *agnus Dei*, koji ljubi križ. Na osnovi ovih malobrojnih nalaza, pretpostavlja se da je na tom mjestu ranije već bila jedna manja romanička crkva, koja je građena možda na temeljima nekog rimskog objekta. Na osnovi ovih nalaza, pretpostavlja se da je u XII. stoljeću tu stajala kasnoromanička crkva.

banijama s obje strane (Dunava *op. aut.*) pripada cistercitema. Postojanje plebanije podrazumijeva i crkvu, znači prijašnje ime Iloka mogla je biti Pešta. Ivanji Peštu na bačkoj strani smješta na prostor današnje Bačke Palanke. Pešta se u XV. stoljeću spominje kao opidum, znači grad.

² Iványi István: Bács-Bodrog vármegeye földrajzi és történelmi helynévtára. Szabadka, 1908. (1/102)

Pajta na njivi

Od prolića do kasne jeseni, a najviše liti kiša zna odjedared natrčat (padat) i friško pristat. Čim kiša stane, posli nekoliko sati pa i časkom vrime se zna prominit, bude kao i što je maloprija bilo.

Poljodilci najviše posla rade pod vedrim nebom, dobrim dalje od stalnog boravka, pa su za se na njivi napravili zakrilje od nevrimenta i za otpočinak. Zakrilja su pravili najviše ratari, vinogradari, stočari (čobani i guljaši - danonoćni govedari u atovima), vertarlučari (povrtlari) i dr. od materijala kojeg su imali oko sebe di su radili. Kamene (suhozidne) bunje u jadranskom Primorju, bunje od vrbinog opleta u Hercegovini, katuni (bačije) na planinama, i dr. isto su što i pajte na njivi Bajmačanima, Madarašinama i drugim poljodilcima oko nji. Oko Subatice pajte su najviše pravili Bajmačani jel su tušta nji zemlju radili iz sela, a njive su njim znale bit od sela više kilometri i daleko od ritki usamljeni salaša u koje bi se mogli sklonit. Ratari iz naselja u dalekim njivama zaklon su našli i u salašu koji njim je bio blizo njive. Triba imat na umu da je onda jedno od životni pravila bilo čoviku triba pomoć u nevolji, jel

ona časkom mož i tebe stignit, pa je bilo uobičajeno da se zakrilje i pomoć pruži onom kome ustriba.

NABIJANICA NA NJIVI

Pajta je nabijanica na njivi od zidova nalik kocki. Zidovi su joj sa nabijenim temeljom, visoki oko 200 x 50 cm., spolja često umazani mazom (blatom), ritko kad umazani krečom. U zidu s dolnjaka je ulaz, brez dovratka i vrata, širok oko podrug metera. Nabijanica je natkriljena priko zidova naslaganim dračovima okrugljačama, priko okrugljača unakrsno su poređane grane, a na nji prostrta slama debelo oko podrug metera. Da vitar slamu ne raznese, ocigurali su je sa više na dva kraja drota svezanim cigljama, kalančovima, na oko svakog metera širine pokrova. Pajta je pokrivena baš ko što su salašari pokrivali naslam. Unutru su nuz duvar često bile jase, naritko i žagre s komocijom barem za jedan par konja sa ždribetom. Za konje je doli nastor od slame, a bilo je dosta i u čoši pajte, koju je čeljade razgrčalo i legalo na nju otpočivat. U risu i drugim prilikama kad je jako čeljad su u pajti užnali i podnovali, a onda su konji svezani za kola isprid pajte.

Pajtu su hasnirali samo kad su radili na njivi, Zato na ulaz nisu umistili vrata. Sermaj i sersam

SA ROGLJA

At

Kadgod su velike pustare, nenaseljene ravni Panonske nizije u Kunšagu (dio Bačke) bile bogate atovima. To je pašnjak s mistimice močvaricama s barskim biljkama (trska, rogoza, sita, kanadle - topole), podigdi ritski hrast, na kojima su najviše čobani i guljaši (danjonoćni pastiri) čuvali (napasivali) ovce i junad. Većinom su u pustarama i proridena sela imala svoj at, koje je hasniro narod za svoje malo blago: ujutru su ga istirali na pašu, a uveče sprčali. Bile guske više gazdarica znale su se izmišat, ali su ih one lako razljučile jel su ih rovašile (obilužile).

U velikim atovima s močvaricama čuvali su josag naveliko čobani i guljaši, dok je trajala paša, do prvog mraza. Guljaši su pašnjake hasnirali na pripelice (dio u kojem josag pase). Kad su na jednoj pripelici travu opasili, ostavili su travu da naraste, a josag su otirali na drugu pripelicu i tako redom.

Napasivanje se plaćalo općinama po broju josaga, za vrime od nicanja trave do bliže mrazu.

U subatičkom ataru atova više nema. Priorani su atovi u istočnim i zapadnim ugaricama, verušički, bajmačko-madaraški-tavankucki a osto nam je sačuvan samo dio tzv. Velikog ata kod Hajdukova/tresetišta. Taj at se u Austro-Ugarskoj protezo: Kelebija-Gerbeto, Krivo Blato-Hajdukovo-Mórahalom-Ásotthalom-Tompa-Kelebija do sridine dvadeseti godina XX. vika i dio kod Madaraša od ata: Bajmak-Madaraš-Gornji Tavankut - do Vuković kraja- Kaponja-Bajmak. Ovaj at prioran je prija l. svickog rata. Pokazo mi ga moj dida. Na okrajcima tog ata još na kraju devedeseti godina XX. vika ovce je čuvo (napasivo) Bajmačanin Đeno Kečenović - Čoban. Više puta sam bio kod njega na salašu u Madarašu, u tom dilu ata.

HosanaFest 2012

FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA - SUBOTICA

“Jer, kada sam slab,
onda sam jak”!
(2 Kor 12,10)

23.09.2012.

u 20 sati

Hala sportova u Subotici

ulaz: 200 dinara

Kupnjom ulaznice pomažete život i rad
Humanitarno-terapijske zajednice
za pomoć ovisnicima - HOSANA

Vlač. dr. Marinko Stantić

Sedmi po redu Festival hrvatskih duhovnih pjesama »HosanaFest« bit će održan u iduću nedjelju, 23. rujna, u Dvorani sportova u Subotici. Nastupit će 15 izvođača iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Vojvodine. Festival je humanitarne naravi, cijena ulaznice je 200 dinara, a prihodom od ulaznica pomaže se rad Humanitarno-terapijske zajednice »Hosana«.

»Glavni cilj festivala je promicanje i promoviranje duhovne glazbe suvremenog glazbenog izričaja, otvaranje mogućnosti glazbenicima, autorima tekstova, kao i izvođačima za ostvarenje svojih talenata. 'HosanaFest' je dobrotvorni festival, jer prilog od ulaska na festival bit će usmjeren za život i rad Humanitarno-terapijske zajednice za pomoć ovisnicima 'Hosana', koja djeluje u Starome Žedniku kod Subotice. Ujedno, svaka je pjesma molitva za njihov oporavak«, kaže predsjednik Organizacijskog odbora ovog festivala vlač. dr. Marinko Stantić.

SPOJ VJERE I SUVREMENE GLAZBE

O spoju glazbe i vjere koji karakterizira ovaj festival, vlač. dr. Marinko Stantić kaže da ovakvi festivali već postoje svugdje u svijetu.

»Dakle, ideja nije moja. Primjerice, u Hrvatskoj ih ima

»HOSANAFEST« U SUBOTICI

Slavlje za dušu

desetak. Svaki je na svoj način interesantan, ali svi imaju istu karakteristiku: spoj vjere i suvremene glazbe, a što se tiče popularnosti autorskih duhovnih pop-pjesama koje promovira 'HosanaFest' znam da se te pjesme često mogu čuti na valovima radio postaja u nas, ali i u Hrvatskoj, te Bosni i Hercegovini. Ima divnih pjesama i rado su slušane. Sjećam se jednoga susreta u Zagrebu s mladima iz Zadra koji još nikada nisu bili na 'HosanaFestu'. Tada je jedna djevojka pjevušila pjesmu VIS-a 'Antunići' iz Sombora s 'HosanaFesta' koji je održan 2007. godine. Pitao sam ju da li zna čija je to pjesma i na kom je festivalu pjevana. Odgovorila je da ne zna, ali ju je čula na radiju. I sam volim slušati duhovne pop-pjesme. To mi je bio i glavni pokretač da organiziram ovaj festival. Neskromno ću reći da ovaj festival radim srcem, ničim drugim. Mislim da se to osjeti. Da nije tako, vjerujte mi da bi odavno posustao. Cilj mi je vrlo kvalitetno prirediti ovaj fest, a za to se traži puno truda i Božjeg blagoslova. Božji blagoslov u ovome vidim da nam On uvijek nađe načina i sredstava da 'HosanaFest' organiziramo na vrlo visokom nivou. Unatoč krizi, mi već sedmu godinu za redom uspijevamo prirediti slavlje za uši, oči, pa i za dušu«.

Vlač. dr. Marinko Stantić naglašava da će i ove godine na festivalu nastupiti kvalitetni glazbenici.

»Mislim da napredujemo iz godine u godinu. Ili se to meni samo čini. Doista, ove godine imamo puno poznatih pjevača i autora s glazbene scene duhovnih pjesama. Tko ju prati, složit će se sa mnom. Mislim da smo to postigli upravo jakim organi-

zacijom. Mi smo već od prvoga festivala zadali sebi visok kriterij organizacije, ljudi i danas pamte taj prvi festival po organizaciji, po sceni koja je dijelom bila pod vodom. To je bilo u maloj dvorani kina 'Jadran' u Subotici sa svega 300 gledatelja, da bi već drugi festival preselili u Dvoranu sportova i imali 2000 ljudi u dvorani. Ljudi su prepoznali naš trud i poželjeli sudjelovati na ovakvome festivalu. Time smo privukli glazbenike, a i zadržali publiku. Već sedmu godinu držimo istu cijenu ulaznica, no, stavljamo naglasak ovdje na duhovnu pomoć koju pruže mladi, koji nisu koristili psihoaktivne supstancije, štitenicima Hosane. Ta duhovna pomoć je dragocjena. Još bih naglasio da od 2007. godine sestre karmelićanke u Kloštar-Ivaniću redovito mole za mlade za vrijeme 'HosanaFesta'«.

NASILJEM SE NE MOŽE LIJEČITI

Govoreći o radu Zajednice »Hosana«, vlač. dr. Marinko Stantić ističe da se nitko od štitenika ne prisiljava na ostanak, jer nije u pitanju zatvor.

»Financijske probleme smo prepustili Bogu da ih rješava. Savršeno nam nađe dobročinitelje, baš koliko nam treba. Taman toliko da se ne uzoholimo. Zbilja. Nije ovo fina fraza. Štitenici Zajednice svakodnevno mole za dobročinitelje, a meni se štampač usijao od tipkanja molbi, tako da dajemo prostora za milost. Slobodno možete pitati štitenike je li im nešto usfalilo za vrijeme boravka u Zajednici. Naši su problemi s roditeljima koji ne razumiju koliko je droga opasna, pa svojim neznanjem otvaraju mogućnost sinu

da nastavi suradnju s porokom. Mladi čovjek izbjegava patnju, pa se hvata i za drogu da bi makar malo prekinuo krizu. Zato im trebamo pomoći da tu krizu lakše prebrode i da se učvrste u dobru. Kod nas u Zajednici je vrlo dinamično. Kapacitet kuće je smještaj za 16 osoba. Trenutno ima slobodnih mjesta. Uvijek netko dođe i ode, prekine program. Budući da nismo zatvor, ne prisiljavamo nikoga da ostane. Mi molimo roditelje da ih vrate u Zajednicu, mnogi to ne učine. Makar je netko i kratko vrijeme proveo u Zajednici, brzo se mogu vidjeti pomaci. No, to ne znači da je netko i uznapredovao i očvrstnuo. Roditelji se tu oduševe, jer su ih davno vidjeli takve, pa udovolje sinu prekid programa. To je zamka. Bilo je i ima povratnika od tih mladića. Onih koji su ustrajali ima devet za ovih pet godina postojanja Zajednice. Svi su za sada, Bogu hvala, dobro. Vjerujem da će tako i ostati«.

Nakon nedavnih nemilih vijesti o nasilju u određenim zajednicama za odvikavanje od narkomanije, pitali smo vlač. dr. Marinka Stantića može li se nasiljem bilo što izliječiti?

»Naravno da ne. Nitko normalan neće takav način podržati. Žao mi je što se to nije na vrijeme zaustavilo. Ipak, takvi su 'zavrijedili' više prostora u medijima, dok o nama malo tko zna. Trebamo li i mi učiniti neki skandal da dobijemo prostora na televiziji ili tisku? Ne znaju ni svi Subotičani za Zajednicu 'Hosana'. Ne čitaju svi 'Hrvatsku riječ', nažalost. Koristim ovu prigodu da vam zahvalim da nas i na ovakav način podržavate i možda nekome spasite život«.

Z. Sarić

Na sjeveru Vojvodine najviše stope suicida

U Srbiji je povećan broj osoba koje su pokušale samoubojstvo ili o tome razmišljaju, a najviše stope samoubojstava su u Vojvodini i na samom sjeveru, u Subotici i Sjeverobačkom okrugu, gdje se bilježe stope veće od 30 na 100.000 stanovnika u posljednjih 10 godina. Važno je istaknuti da su one ipak niže u odnosu na posljednje desetljeće 20. stoljeća kada su bile preko 40 na 100.000 stanovnika. Prošle godine je 50 osoba u Sjeverobačkom okrugu izvršilo suicid, 38 muškaraca i 12 žena - priopćila je *mr sc. med. Nada Kosić Bibić*, načelnica Centra za promociju zdravlja Zavoda za javno zdravlje u Subotici, u povodu Svjetskog dana prevencije samoubojstava obilježenog 10. rujna.

Ovogodišnjom temom »Prevencija samoubojstava diljem svijeta: Jačanje zaštitnih faktora i poticanje nade« želi se naglasiti važnost zaštitnih preventivnih faktora. Procjena je da godišnje oko milijun ljudi u svijetu izgubi život zbog samoubojstva. Broj ljudskih života izgubljenih zbog suicida na godišnjoj razini nadilazi broj izgubljenih života u ratu i zbog ubojstva zajedno. U posljednjih pedeset godina broj samoubojstava u svijetu je porastao za 60 posto. Posebno zabrinjavaju činjenice da je porastao broj suicida kod adolescenata (15 - 19 godina), pa je suicid vodeći uzrok smrti ove skupine. Prava statistika o suicidu nije poznata zbog brojnih razloga, između ostalog zbog stigme ovog zdravstvenog problema, religijskih normi i socijalnih stavova.

Suicidalno ponašanje je vrlo kompleksno i ovisi od niza faktora iz okruženja i sredine, kao i od individualnih karakteristika pojedinca. Faktori rizika su brojni i različiti, a stručnjaci ističu da su vodeći raniji pokušaji suicida i samopovređivanje. Faktore rizika predstavljaju i mentalni i psihički poremećaji (na prvom mjestu depresija i zlouporaba alkohola, shizofrenija), kao i različiti stresni događaji tijekom života (obiteljski problemi, prekid ljubavne veze, financijski i drugi problemi s poslom, problemi sa zakonom, nezaposlenost i ekonomska kriza, teška bolest, dugotrajan stres ...).

K. K.

Desire festival prepušten sam sebi

»Imam dojam da je Festival Desire jako prepušten sam sebi, i pokraj toga što se dokazao i pokazao da se može razvijati, da je značajan, što se ne može dovesti u pitanje. Ipak, nisu spremni u njega investirati«, izjavio je za »Magyar szó« *András Urban*, direktor subotičkog kazališta »Dezső Kostolányi«. »Nažalost, u situaciji smo da u odnosu na početni iznos grad daje samo trećinu, te tako u odnosu na šestomilijunski proračun prvog festivala ove godine grad ga podržava sa svega dva milijuna dinara. Čovjek je, tako, u stalnoj dilemi - treba li uopće organizirati festival?«, kazao je Urban.

Festival Omladina

Ovogodišnji Festival Omladina Subotica, koji će biti održan od 7. do 9. prosinca, bit će natjecateljskog karaktera, te organizatori podsjećaju mlade skladatelje i tekstopisce do 27 godina starosti da je natječaj otvoren do 1. listopada. Već do sada ima puno prijavljenih iz zemlje i regije, među kojima je najviše mladih autora iz Srbije, ali ne mnogo manje iz Hrvatske, Slovenije, Makedonije.

Veliki broj kuća predviđenih za rušenje

Neformalna grupa građana »Nasmiješi se Subotici« pozvala je Subotičane da iskoriste priliku i upoznaju se s Nacrtom plana generalne regulacije za zonu gradskog centra i uže gradske jezgre, koji se nalazi na javnom uvidu u Službi za građevinarstvo, na drugom katu Gradske kuće u uredu 202. Uvid u plan moguć je svakog radnog dana od 8 do 14 sati i traje do 19. rujna, a svi građani koji imaju primjedbe na predmetni plan mogu ih dostaviti u pisanoj formi do 19. rujna Službi za građevinarstvo ili u Usluznom centru u prizemlju Gradske kuće na šalterima 14 i 15. Javna sjednica Povjerenstva za planove bit će održana 16. listopada, kada podnositelji trebaju obrazložiti svoje primjedbe. »Nasmiješi se Subotici« osobito upozorava građane mjesnih zajednica Ker, Gat, Bajnat i Dudova šuma da se upoznaju s ovim Planom generalne regulacije, budući je veliki broj kuća u ovim mjesnim zajednicama predviđen za rušenje, te predlažu građanima da zatraže na uvid geodetsku podlogu s granicom plana i planom rušenja.

Berbanski dani na Paliću

Manifestacija Berbanski dani bit će održana 15. i 16. rujna na Paliću, a tijekom dva dana bit će postavljena izložba voća i povrća, vina, grožđa i meda, izložba rukotvorina, kao i održan

prigodan zabavni program. Jedriličarski klub će organizirati regatu s oko 80 sudionika, a Rotari klub u subotu organizira humanitarnu akciju »Plodovi humanosti«. Na manifestaciji će Vitezovi vina Arena Zabatkieniskis promovirati nove članove.

Obuka za pse

Kinološko društvo »Subotica« organizira obuku i polaganje Kispita o socijaliziranosti pasa. Na osnovi gradske odluke o držanju kućnih ljubimaca, ovoj obvezi podliježu svi psi koji se drže u urbanoj sredini i koji su visine iznad 45 cm. Zainteresirani se trebaju javiti u prostorije društva, u Subotici, Ulica Petöfi Sándora br. 14 utorkom i petkom od 15 do 18 sati ili na telefon 024/525-202. Sastanak s polaznicima obuke bit će održan u petak, 15. rujna, u 18 sati u prostorijama društva.

MLADEN BAŠIĆ PALKOVIĆ, KOREPETITOR U HKC-U »BUNJEVAČKO KOLO«

Učenju glazbenika nikad kraja

Posao korepetitora je da uskladi orkestar i folklorše koji plešu. On mora znati melodijski cijelu koreografiju

S HARMONIKOM OD DJEČAČKIH DANA

O počecima bavljenja folklorom i posvijećenosti glazbi, Mladen Bašić Palković kaže da je još kao dijete plesao u subotičkom KUD-u »Mladost«, a uči svirati harmoniku od svoje osme godine.

»Sviranje harmonike je kod mene krenulo spontano. Moja mama Milica je odgojiteljica u Predškolskoj ustanovi 'Naša radost' i ona je učila svirati harmoniku kao studentica. Jednom prilikom, dok sam s tatom Jašom pospremao tavan, našli smo maminu harmoniku, skinuli je s tavana, očistili i tako sam počeo probati svirati. Tu harmoniku i danas čuvam. Tada su me roditelji odveli kod glazbenika i pedagoga Safeta Sušića da učim svirati. I evo, već sedamnaest godina sviram taj instrument. Neki moj cilj, kada sam krenuo u 'Mladost', bio je postati članom orkestra, mada sam krenuo u tom društvu kao folklorš. U to vrijeme nije postojala volja da se primaju u orkestar jako mladi članovi, a početkom 2000. dobio sam ponudu od KUD-a 'Ravnica' iz Male Bosne te sam počeo raditi kao mladi korepetitor. Jako sam puno naučio od korepetitora, harmonikaša, koji je kasnije došao u 'Ravnicu' Vlaste Stanimirovića, poznatog glazbenika u krugovima folklor, a puno mi je pomagao i moj profesor Sušić, primjerice, zapisati skladbe za koje nije postojao notni zapis. To je trajalo do kraja srednje škole, a onda sam upisao Fakultet tehničkih znanosti u Novom Sadu. Od ožujka ove godine ponov-

no sam u svijetu folklor, kada sam počeo raditi kao korepetitor u 'Bunjevačkom kolu'. Rad u HKC-u je kruna mog bavljenja folklorom«.

GDJE SU SVI TI TAMBURAŠI?

Mladen Bašić Palković vodi i tamburaški orkestar u HKC-u »Bunjevačko kolo«, a planovi su da se orkestar proširi, kao i da se formira narodni orkestar. »To su mladi momci, trebaju još puno učiti, a isto kao i ja, žele raditi i to je najbitnije. Za sada nas je četvorica u orkestru, tu su još Damir Milodanović, Ninoslav Radak i Sebastijan Kantur. Kao ispomoć dolazi nam nekoliko tamburaša, ali to nije dugoročno rješenje. U Subotičkom tamburaškom orkestru ima dobrih glazbenika, ali oni za sada ne surađuju s nama. Šteta je da 'Bunjevačko kolo' nema veliki tamburaški orkestar, a postoji želja da vremenom formiramo i narodni orkestar. Nas četvorica probamo često, prvenstveno se radi za koreografije, to je prioritet, a kada se ima vremena širimo repertoar. Pred nastup folklorša radi se generalna proba, baš kao večeras, jer sutra, 15. rujna, Folklorni odjel Centra putuje u Mađarsku, gdje će imati nastup u Kiskunhalasu na manifestaciji 'Berbanski dani'. Trema je uvijek prisutna pred nastup, to je ona pozitivna trema i dobro je da postoji, jer se onda podigne koncentracija. Svirao sam na puno mjesta, a dobro se sjećam svog prvog nastupa kada sam imao 15 godina, bilo je to prilikom Božićnog koncerta KUD-a 'Ravnica' u Maloj Bosni. Poseban dojam

su na mene ostavili i nastupi na 'Dužijanci' i na 'Vinkovačkim jesenima'«.

Glede aktualne tamburaške scene, Mladen Bašić Palković tvrdi kako nije dobro da mladi od 16-17 godina idu svirati u kavanama.

»Mislim da tamburaši do svojih 22-24 godine trebaju svirati u kudovima, pa kada se izgrade kao glazbenici da onda idu svirati u kavane. Danas se dešava u Subotici da momci od 16 godina idu svirati u kavanama, to je totalno ludo. Inače, zarada je mizerna i stariji glazbenici uglavnom imaju neki drugi, stalan posao, tek nekoliko orkestarsa pristojno zarađuje. Moraš učiti najmanje 15 godina da bio dobar tamburaš ili bilo kakav glazbenik. Naravno, učenju glazbenika nikad kraja. Vidite, u Hrvatskoj je jaka tamburaška glazbena scena, ali ti tamburaši sviraju u kudovima jako dugo i tako se stiže do kvalitete«.

Na koncu razgovora Mladen Bašić Palković je istaknuo da mu je žao što je zatekao oštećene skoro sve instrumente u »Bunjevačkom kolu«.

»Kada sam došao u ožujku, skoro niti jedan instrument nije bio ispravan. Harmoniku izgleda da nije svirao harmonikaš, taj instrument je uništen. Za nepoverovati je da su ovdje radili, tj. svirali glazbenici. Kakvo je to ophođenje prema instrumentu? Ako si glazbenik, onda čuvaš instrument. Probat ćemo da se tambure poprave, za to treba sredstava. Ne postoji niti jedan komplet rezervnih žica, ima i slomljenih tambura. Puno je posla pred nama«.

Z. Sarić

Nakon dugogodišnjeg sviranja harmonike i iskustva folklorša i glazbenika u kulturno-umjetničkim društvima, Mladen Bašić Palković se posvetio radu s folkloršima HKC-a »Bunjevačko kolo«, gdje odnedavno radi kao korepetitor.

»Korepetitor je glazbenik koji je prisutan na svim probama folklor i zajedno s folkloršima sudjeluje u stvaranju i izvedbi koreografije. Dakle, on je taj koji vodi orkestar i poznaje kretanje folklorša na bini, jer je presudno poznavati koreografiju, plesove, znati kako idu kretanja koreografije, a ne samo znati svirati. On mora znati svirati točno, no, u slučaju da folklorši pogriješe, on to mora popraviti. Posao korepetitora je da uskladi orkestar i folklorše koji plešu. On mora znati melodijski cijelu koreografiju. Korepetitori su uglavnom harmonikaši, zbog ritmike, zato što harmonika može iznijeti i ritam i melodiju i onda je tu dovoljan jedan instrument.

Mogu tu biti i tamburaši, ali onda u sastavu mora biti i bas kontra i bar jedan bas primaš da bi to zvučalo kako treba«, pojašnjava zadaće korepetitora Mladen Bašić Palković.

NOVE AKCIJE UDRUGE VELIKIH OBITELJI »KOLIBRI«

Uredili čekaonicu ambulante na Paliću

Nakon uređenja dijela zdravstvene postaje na koju su upućeni, u tijeku su aktivnosti Udruge na prikupljanju pomoći za članove slabijeg materijalnog stanja u akciji nazvanoj 'Kilogram pozornosti'

Nora Gajda

Udruga velikih obitelji »Kolibri« volonterskim radom svojih članova i uz pomoć donatora i suradnika uredila je čekaonicu dječje ambulante na Paliću na koju su usmjereni roditelji i iz obližnjih naselja.

»Naša Udruga obuhvaća žitelje iz pet naselja - Hajdukovo, Bački Vinogradi, Nosa, Šupljak

i Palić, a roditelji iz ovih naselja radi zdravstvene zaštite dovode djecu u paličku ambulantu. Željeli smo da roditelji i djeca borave u što ugodnijem ambijentu kada dolaze u ambulantu te smo inicirali uređivanje čekaonice i potreban materijal prikupili od sponzora. Da bi djeci, dok su u čekaonici, bilo zanimljivije, učenici gimnazije

iz Sente su zidove ukrasili crtežima junaka iz crtanih filmova, a stolce i klupe su prefarbali naši volonteri«, rekla je **Nora Gajda**, predsjednica Udruge velikih obitelji »Kolibri«, na konferenciji za tisak 3. rujna, u najkraćem, o tijeku i rezultatima jedne od aktivnosti oko koje su se roditelji okupljali proteklih dana.

Udruga velikih obitelji »Kolibri« na području nekoliko naselja osnovana je u ožujku 2011. i okuplja oko 60 velikih obitelji, što podrazumijeva da imaju najmanje troje djece.

»Organiziramo aktivnosti i manifestacije u kojima se velike obitelji mogu okupljati i zajedno provoditi vrijeme. Okupljamo se na dan majki i u drugim prigodama, također i na dan zaštite čovjekove sredine, kada organiziramo biciklističke ture. Prošle godine smo na biciklima prošli oko Ludoškog jezera, ove godine smo obišli četvrti sektor Paličkog jezera, što je vrlo lijepo, poučno i interesantno, zajedno su roditelji i djeca, bake, djedovi, i svi koji imaju volju pridružiti nam se. Ljudi se dobro osjećaju u društvu veli-

kih obitelji, te naše akcije nisu namijenjene samo međusobnom druženju, nego i simpatiziranju velikih obitelji i svima koji se žele družiti s nama«, iznosi **Nora Gajda**.

Osim manifestacija zabavnog i rekreativnog sadržaja, Udruga je i na pomoći obiteljima u garderobi, namještaju, suđu, hrani, iz donacija namijenjenih u ove svrhe. »Ove godine ćemo prehrambene artikule za obitelji kojima je potreban ovaj oblik pomoći prikupiti kroz akciju 'Kilogram pozornosti' koja je u tijeku, da bi uoči božićnih blagdana paketi bili uručeni«, rekla je predsjednica »Kolibrija«.

Nora Gajda ističe da je pojedinim velikim obiteljima neophodna materijalna pomoć, ali je od velikog značaja i glavna okosnica organiziranja Udruge međusobna podrška, pružanje savjeta, razumijevanje i razmjena iskustava u podizanju potomstva.

Udruga nema svojih poslovnih prostorija, te se zainteresirani za aktivnosti, kao i za donatorstvo, mogu javljati na mobitel predsjednice 0641754794.

K. Korponaić

RADOVI NA PODIZANJU NOVOG VJERSKOG OBJEKTA POČELI U SRPNJU

Gradi se crkva u Radanovcu

Novi objekt podiže se u Peščarinoj ulici. Proteklih četrdeset godina katolici iz Radanovca okupljali su se u bogomolji u istoj ulici, u kući svojevremeno otkupljenoj za ove namjene

U Peščarinoj ulici u Radanovcu, pri kraju asfaltiranog puta blizu šume u nizu kuća uz put nalazi se i objekt u kojem se od sedamdesetih godina prošloga stoljeća služe mise. To je, ustvari, kuća istovjetna ostalima u okruženju, svojedobno otkupljena za potrebe Crkve da

bi bila bliža mještanima, jer su do tada vjernici iz ovog dijela Subotice odlazili na Palić ili u Kertvaroš. Crkvice ili bogomolja, kako ju naziva vlč. **Josip Leist**, upravitelj župe na Paliću kojoj od 2010., pripada i radanovačka vikarija, izvana, s ulice, od okolnih kuća razlikuje se po križu postavljenom

na krovu, inače je izgledom istovjetna starim stambenim objektima ovdje davno podignutim. Zvono se nalazi u kutu dvorišta, na drvenim držačima, tako, kako je nekada postavljeno kada se ovaj stambeni objekt počeo koristiti u vjerske svrhe. Bogomolja je u stalnoj upotrebi svih četrdeset godina, i sada se

koristi, svete mise se u ovom objektu i dalje održavaju, bez obzira na vrlo skromne uvjete i mali prostor.

Namjera je, međutim, da Radanovac dobije adekvatan namjenski objekt - crkvu, te su na novoj lokaciji u istoj ulici, ali bliže centru sela, u srpnju počeli radovi na izgradnji novog zdanja.

NOVA CRKVA IZ DONACIJA

Crkva Svete Obitelji u Radanovcu gradi se u okrilju Subotičke biskupije, a realizaciju ovog posla vodi vlč. Josip Leist, s obzirom da se ovo područje od 2010., nalazi u sklopu paličke župe (kao filijala), dok je prije pripadalo drugoj susjednoj župi, na području dijela grada Kertvaroš. »Crkva se podiže doprinosima, darovima svih dobročinitelja koji daruju za taj cilj i imaju mogućnosti potpomagati«, kaže vlč. Leist.

Kao osnovni razlog što se pošlo u zamašan financijski projekt vlč. Leist navodi sljedeće:

»Sadašnja bogomolja je veoma stara, trošna i više na njoj nema mogućnosti bilo kakvih popravaka, toliko je dotrajala. Smatram, i to sam svima rekao, to niti Bogu, niti ljudima, nije

prikladno. To je stara kuća koja je svojevremeno u nedostatku mogućnosti za bolje rješenje osposobljena za služenje svete mise. Uz to, nalazi na izlazu naselja Radanovac, prema šumi, i bilo je neophodno da se nađe druga, bolja solucija«.

KROV DO BOŽICA?

Novi vjerski objekt nastaje u Peščarinoj ulici i sada se radi na izvedbi podrumskog dijela. Zgrada će biti velika, 16 metara

Vlč. Josip Leist

i na adrese brojnih tvrtki i predao im molbu da doniraju za novi objekt, kao i vjernicima da daruju prema svojim mogućnostima, ističući da svaku crkvu gradi i podiže vjera. »Gradimo je uz slogan: svojim prilogom ugradite svoju obitelj u crkvu Svete Obitelji. Svi dobročinitelji su dobrodošli u nastojanju da izgradimo crkvu«.

Vlč. Josip Leist ističe kako je i administrativni postupak uoči početka gradnje vrlo brzo završen: sve dozvole pribavljene su za svega četiri mjeseca, te vjeruje da će i nastavak posla teći u planiranom tempu.

K. Korponaić

ISTANBUL

BAVARIA

PRAG

TOSCANA

www.turizam.sutrans.rs

024/ 555 466

TURISTIČKA AGENCIJA
JP SUBOTICA-TRANS

14. rujna 2012.

OBILJEŽENO STOLJEĆE BEREŠKIH VATROGASACA

Složna četa od 120 članova

Društvo nagrađeno kraljevskim ordenom, a dobrovoljnim vatrogascima uručena priznanja i promaknuća

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Beregu obilježilo je u nedjelju, 9. rujna, sto godina organiziranog vatrogastva u ovom selu. Svečanost u povodu obilježavanja ovog jubileja počela je svetom misom u crkvi svetog Mihovila na kojoj je posvećena zastava Dobrovoljnog vatrogasnog društva »Bački Breg«.

Nakon toga održana je svečana akademija na kojoj su uručena priznanja i promaknuća dobrovoljnim vatrogascima. Gosti na svečanosti bili su čelnici vatrogasnih saveza Srbije i Vojvodine, gosti iz Hrvatske i Mađarske i predstavnici vatrogasnih društava iz Sombora i okolnih sela.

»Dobrovoljno vatrogasno društvo u Beregu osnovano je

1912. godine i nije mala stvar proslavljati stoljeće postojanja i rada društva«, kaže predsjednik DVD-a »Bački Breg« *Petar Tubić*.

»Mi smo jedno od najmasovnijih društava, ne samo u okolici Sombora, već i šire. Tijekom prvog stoljeća rada ostvarili smo lijepe rezultate na brojnim natjecanjima. Danas društvo ima oko 120 članova, od pionira do počasnih članova. Ovi mladi, članovi našeg društva, daju nam nadu da ćemo obilježiti i dva stojeća«, dodaje *Tubić*.

U povodu 100. obljetnice Vatrogasni savez Srbije nagradio je bereško društvo Ordenom Njegovog Kraljevskog Visočanstva kraljevića *Tomislava Karađorđevića*. Ženska ekipa DVD-a Bački Breg i *Marin Bartulin* dobili su orden drugog stupnja, a ordenje trećeg stupnja

Marija Bartul, Zlatko Ivošev i Marija Ivošev.

Bereško vatrogasno društvo nije najstarije u somborskoj općini, ali je jedno od najmasovnijih. U Beregu nema obitelji, kuće, koja na neki način nije vezana za vatrogasno društvo. U mnogim obiteljima tradicija se prenosi s koljena na koljeno. Svjesni značaja pomlađivanja društva bereški vatrogasci veliku pažnju poklanjaju radu s mladima, koje kroz razne radionice animiraju još od najranijih školskih dana. Ne brinu bereški vatrogasci samo o zaštiti od požara u selu i bereškom ataru, već pomažu i svojim kolegama u Kolutu, Bezdanu, Monoštoru. Moglo bi biti više novca, boljih vozila, ali ne žale se. Na svaku dojavu o požaru tu su da pomognu.

Z. V.

BEŠKA FEST 2012.

Nastupili i rumski tamburaši sa solistima

U okviru premijernog izdanja manifestacije »Dani vojvođansko-bavarske kulture – Beška fest«, 8. rujna, nastupili su i tamburaši HKPD »Matija Gubec« iz Rume sa svojim vokalnim solistima. Rumski su se tamburaši predstavili splotom vojvođanskih i starogradskih pjesama, nastupivši s vokalnim solistima *Marijom i Ivanom Ratančić, Zoranom Lepšanovićem, Dušanom Stuparom i Katarinom Atanacković*, dok je orkestrom ravnao *Josip Jurca*.

Osim društva iz Rume, na manifestaciji u Beški sudjelovali su: Kulturno-umjetničko

društvo »Branko Radičević« iz Beške, Kulturno-umjetničko društvo »Kalina« iz Inđije,

Slovačko kulturno-umjetničko društvo »Vinogradi« iz Slankamenskih Vinograda,

Kulturno-umjetničko društvo »Petőfi Sándor« iz Maradika, kao i gosti iz Bavarske iz mjesta Karlshulda »Do bir-kastoana«.

Cilj ove manifestacije, koja je organizirana po prvi put, jest upoznavanje tradicije Bavarske i naroda koji žive u Vojvodini (Srba, Hrvata, Mađara, Slovaka i drugih). »Beška fest« nastao je kao plod dugogodišnje suradnje mjesta Beška s udrugom podunavskih Švaba, a prije dvije godine je zaključen i Sporazum o partnerstvu između Beške i Karlshuda u Bavarskoj.

N. Jurca

DUŽNOSNICI HNV-A RAZGOVARALI S UREDNIŠTVOM RADIJSKE EMISIJE »GLAS HRVATA«

Potpora informiranju Hrvata u Somboru

Bez obzira hoće li Radio Sombor pripremati svoj vlastiti program na hrvatskom jeziku, založit ćemo se da »Glas Hrvata« i dalje ima svoj termin na valovima ove radijske postaje, rekla je Ankica Jukić Mandić

Emisija na hrvatskom jeziku »Glas Hrvata« koju priprema Hrvatsko kulturno društvo »Vladimir Nazor« iz Stanišića, a koja se emitira na valovima Radio Sombora, značajna je za hrvatsko stanovništvo u Somboru i okolici i Hrvatsko nacionalno vijeće će pomoći da se ova emisija nastavi realizirati i emitirati, rekla je *Ankica Jukić Mandić*, članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za informiranje.

Ona je uz predsjednika Izvršnog odbora HNV-a *Darka Sarića Lukendića* i člana HNV-a *Matu Groznicu* razgovarala s uredništvom emisije »Glas Hrvata« u Stanišiću u subotu, 8. rujna.

ZA VIŠE TISUĆA HRVATA

Predsjednik HKD-a »Vladimir Nazor« i član uredništva »Glasa Hrvata« *Ivan Karan* podsjetio je da je realiziranje hrvatske emisije na Radio Somboru započelo 2009. godine. Prvo je emisiju realizirala NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice, a kasnije je realizaciju preuzela udruga iz Stanišića.

»Smatramo da oko osam tisuća Hrvata u Somboru i okolici, koliko ih je bilo po pretposljednem popisu, treba imati svoju emisiju. Značajno je i to što Radio Sombor ima regionalnu frekvenciju, za razliku od Radio Subotice koja ima lokalnu frekvenciju. Emisija 'Glas Hrvata' je od rujna produljena na dva sata, nedjeljom od 17 do 19 sati«, kazao je Karan. Realiziranje emisije pomažu Ministarstvo kulture Republike Srbije i Hrvatsko nacionalno vijeće. Karan je istaknuo kako će HKD »Vladimir Nazor« nastaviti realiziranje emisije čak

i ukoliko ona ostane bez financijske potpore.

Govoreći o ideji Gradskog vijeća Sombora da program na hrvatskom jeziku priprema redakcija Radio Sombora, Karan je rekao da je to zakašnjela ideja, s obzirom da Radio Sombor mora biti privatiziran,

sije, kao što je 'Glas Hrvata', moraju i dalje imati potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća. Ja ću se osobno založiti da ova emisija, bez obzira hoće li Radio Sombor pripremati program na hrvatskom jeziku, i dalje ima svoj termin na valovima ove radijske postaje. Šteta bi

izuzetno heterogena i disperzirana. Ne umanjujem značaj koji ima pokrajinski javni servis, koji emitira program na hrvatskom jeziku i koji objedinjuje Hrvate u Vojvodini i dopire do Zemuna i Beograda, ali iznimno je važno da radimo na lokalizaciji aktualnosti unutar zajednice. Upravo je to segment gdje se mogu uklopiti ovakve radijske emisije. To je prva mjera, jer je neovisna TV produkcija izvan naših mogućnosti. Mi nastojimo proširiti spektar emisija koje pokrivaju aktualnosti unutar hrvatske zajednice. Ključna odrednica je da imamo program, ne s vijestima koje se prevode i koje su slušateji već čuli na drugim medijima, već s vijestima koje nemaju prostora u medijima s nacionalnom pokrivenošću«, rekao se Sarić Lukendić i najavio objedinjavanje medijskih sadržaja na hrvatskom jeziku na internetskom portalu HNV-a.

»Svrha je arhiviranje svih medijskih sadržaja koji se rade unutar zajednice, koji bi bili dostupni za pretragu, preslušavanje, a po potrebi i za reemitiranje. Na taj način poboljšali bismo međusobnu suradnju između različitih medija, a s druge strane uradili bismo jednu kapitalnu stvar za zajednicu«, kazao je Sarić Lukendić.

Zlata Vasiljević

a privatni vlasnik neće imati komercijalni interes za takav program. »Drugi problem je što Radio Sombor nema niti novca, niti kadrova za realiziranje takvog programa. Čak i ako Radio Sombor počne emitiranje programa na hrvatskom smatram da naša emisija 'Glas Hrvata' mora imati svoje mjesto u programu Radio Sombora«, istaknuo je Karan.

Voditeljica emisije *Ana Crnković* sugerirala je kako bi od koristi bila obuka namijenjena voditeljima.

SURADNJA I POTPORA

Ankica Jukić Mandić podržala je ideju za organiziranje obuka za novinare i voditelje i naglasila potrebu međusobne suradnje hrvatskih medija. »Ovakve emi-

bila izgubiti nešto što traje, što je stvoreno zalaganjem i trudom vas koji pripremate ovu emisiju«, kazala je Jukić Mandić.

RADIJSKA EMISIJA U SRIJEMU

Darko Sarić Lukendić najavio je pokretanje emisije na hrvatskom jeziku na jednoj od komercijalnih radijskih postaja u Srijemu. »Hrvatska zajednica u Srbiji je

SADRŽAJ EMISIJE

»Glas Hrvata« je tjedna emisija koja se bavi životom hrvatske zajednice. »Vijesti, prilozi s terena, razgovor s povodom, obavijesti o natječajima, rubrike 'Govorimo hrvatski', 'Hrvati kroz povijest i brojke', najave dešavanja, prelistavanje 'Hrvatske riječi' - sadržaj su emisije«, kazao je njezin urednik *Savo Tadić*. O glazbi brine *Marko Gundić*, voditeljica programa je *Ana Crnković*, a u realizaciji emisije, kao novinar, sudjeluje i *Ivan Karan*.

TAMBURAŠI HKD-A »ŠID« SUDJELOVALI NA FESTIVALU »MELODIJE RUSKOG DVORA«

Kaljenje za viši rang

HKD »Šid« nije osvojio neku od nagrada, ali samo predstavljanje na ovom festivalu im je od velikog značaja

Tamburaši HKD-a »Šid«

U Šidu je u subotu održan peti po redu festival narodnih orkestara pod nazivom »Melodije ruskog dvora«. Na festivalu je sudjevalo osam tamburaških orkestara: KPD »Taras Ševčenko« iz Đurđeva, Hrvatsko kulturno društvo »Šid«, Orkestar KUD-a »Petro Kuzmjak« iz Novog Orahova, orkestar SKUD-a »Jednota« iz Šida, orkestar KUD-a Rusina »Osijek« iz Osijeka, orkestar KPD-a »Đura Kiš« iz Šida i tamburaški orke-

star Doma kulture iz Ruskog Krstura.

Manifestaciju je otvorio zamjenik predsjednika općine Šid *Srđan Malešević*. »Ne bi bilo šidske kulture bez velikog doprinosa i šidskih Rusina, i šidskih Slovaka i šidskih Hrvata, kao i šidskih Srba. Sve ovo što smo kroz godine radili i što radimo, radimo zajedno i tako treba ostati uvijek. Ovo je prvi mali jubilej festivala, ali neophodan da se okrenemo unatrag i vidimo što smo uradili, kako bi plani-

rali što ćemo dalje«, poručio je Malešević.

Jedan od suorganizatora festivala i predsjednik KPD-a »Đura Kiš« iz Šida *Miroslav Cirba* naglasio je tradiciju da se na ovu rusinsku manifestaciju pozivaju i predstavnici drugih naroda u općini Šid: »Ova manifestacija je Rusinima od velikog značaja, jer se toga dana ovde okupljaju Rusini i ostali gosti, kako iz Srbije tako i iz Hrvatske. Ovaj festival ima tendenciju da produži

svoj život, a mogu istaknuti kako ove godine imamo veliku potporu i lokalne samouprave«, izjavio je Cirba.

Festival je natjecateljskog karaktera, a pravo glasovanja, osim žirija, imala je i publika. Prvu nagradu prema ocjeni žirija osvojio je Narodni orkestar iz Ruskog Krstura. Druga nagrada pripala je orkestru iz Novog Orahova, a treća orkestru iz Đurđeva. Prema mišljenju publike, prva nagrada pripala je narodnom orkestru iz Đurđeva.

HKD »Šid« ovoga puta nije osvojio niti jednu nagradu, ali samo predstavljanje na ovom festivalu im je, kako kažu, od velikog značaja, kao motivacija za njihov daljnji rad. Inače, oni su se na ovom festivalu predstavili rusinskom pjesmom te skladbom »Šokačko kolo«. Želja im je da i dalje sudjeluju na sličnim festivalima, jer sada je njihov sastav brojniji i spremniji su, kako kažu, za natjecanja višeg ranga.

Ovom prilikom otvorena je i izložba fotografija mlade umjetnice *Emilije Kodermac*, Šidanke koja se trenutačno školuje u Novom Sadu.

S. D.

BLAGDAN MALE GOSPE U DOROSLOVAČKOM SVETIŠTU SENTKUT

Sveta misa u svetištu

Veliki broj vjernika iz zemlje i inozemstva

U svetištu Sentkut (sveti izvor) u Doroslovu kraj Sombora veliki broj vjernika obilježio je 8. rujna Malu Gospu. Na taj blagdan vjernici dolaze u svetište, jer se vjeruje da voda iz svetog izvora pomaže u ozdravljenju. Ove je godine veliki broj vjernika iz Vojvodine, Hrvatske, Mađarske i Njemačke obišao svetište.

Služene su mise na slovačkom, mađarskom, hrvatskom

i njemačkom jeziku. Misu na hrvatskom jeziku predvodio je subotički biskup *Ivan Penzeš*. Praznik Male Gospe jedan je od samo dva praznika kojima se slavi zemaljsko rođenje.

Crkva nema običaj proslavljati zemaljske rođendane svetaca, jer zemaljsko rođenje je početak onoga života koji je pun patnji i boli. Osim toga, u trenutku začeca, kako je istaknuto, u dušu nam se utiskuje pečat

SMOTRA FOKLORA »SLAVONIJO U JESEN SI ZLATNA« ODRŽANA U TENJI

Nagrada za Šokicu iz Monoštora

Za najljepšu djevojku u svečanom narodnom ruhu izbrana je Anita Đipanov, članica KUDH-a »Bodrog« iz Monoštora

Deveta po redu smotra folkloru pod nazivom »Slavonijo u jesen si zlatna«, održana je od 30. kolovoza do 2. rujna u Tenji. Organizator i domaćin ove velike fešte je Centar za kulturu i sport Tenja, KUD »Josip Šošić«.

Manifestacija promovira običaje, glazbu, ples, domaće kulinarne specijalitete, rukotvorine i sve ono karakteristično za Slavoniju i ljude koji žive u njoj. U četiri dana festivala, posjetitelji i sudionici mogli su uživati u različitim programima: nastupima kulturno-umjetničkih društava, dječjoj smotri folkloru, natjecanju u kuhanju čobanca, eko-etno sajmu, izložbi malih životinja, mimohodu slavonskih zaprega, te koncertima tamburaških sastava, kao što su TS »Slavonia Band« i »Najbolji hrvatski tamburaši«.

Članice pjevačke skupine »Kraljice Bodroga«, koje djeluju pri KUDH-u »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, bile su predstavnice Šokadije iz Vojvodine. Sudjelovale su u svečanom mimohodu, kao i u dijelu programa u kome su predstavile pučke pjesme svoga zavičaja. Do suradnje je došlo još ranije, budući da su organizatori tenjske smotre iz KUD-a »Josip Šošić« gostovali prije dva mjeseca u Monoštora.

»Bodrožanke« su posebice bile zapažene u natjecateljskom dijelu, točnije u izboru za najljepšu djevojku u svečanom narodnom ruhu, a za kojega je bilo potrebno da sve natjecateljke ranije dostave svoju biografiju i opis nošnje koju će nositi. Za najljepšu je proglašena *Anita Đipanov*, istaknuta članica »Kraljica Bodroga«, koja inače piše i poeziju, proučava etnolo-

Anita Đipanov

giju, slika... Ona je predstavila šokačku monoštorsku svečanu djevojačku nošnju. Inače, žiri je osim nošnje ocjenjivao opći dojam, kao i kretanje natjecateljki u nošnji.

Po svemu sudeći, monoštorske su »Kraljice«, pokraj bodroškog, krenule u osvajanje i drugih kraljevstava.

Z. Mitić

istočnog grijeha, pa se zato rađamo bez posvećujuće milosti, bez dostojanstva djece Božje i bez nade u spasenje i vječni život. Tek će krštenje, kao novo rođenje, donijeti promjenu u to naše žalosno stanje. No, ipak postoje dva izuzetka, kada Crkva i vjernici slave njihovo zemaljsko rođenje, a to su blagdani Sveti Ivan Krstitelj i Blažena Djevica Marija. Blažena Djevica Marija je rođena, čak i začeta bez ljage istočnog grijeha, a sveta tradicija kaže da je Ivan Krstitelj očišćen od tog grijeha kada je Marija posjetila njenu rođaku Izabelu noseći u utrobi Spasitelja svijeta. Oboje su svojim rođenjem navijestili jedno novo doba, novi svijet u kome više ne vlada grijeh i soton, već vlada milost Božija za sve one koji je traže. Na svetko-

vinu rođenja Marijinog raduju se nebo i zemlja, jer je u Marijinom rođenju čitavom svemiru zasjala zora novoga dana, dana spasenja i ljubavi Božje.

Ovom su prilikom svećenici podsjetili na veliku gospo-

darsku, ali prije svega duhovnu krizu. To je posljedica toga što je, kako navode, veliki dio nekada kršćanskih naroda napustio Kristovu vjeru, kršćanski moral, sakramente i jedini Bog im je novac, moć, vlast, vlastiti kom-

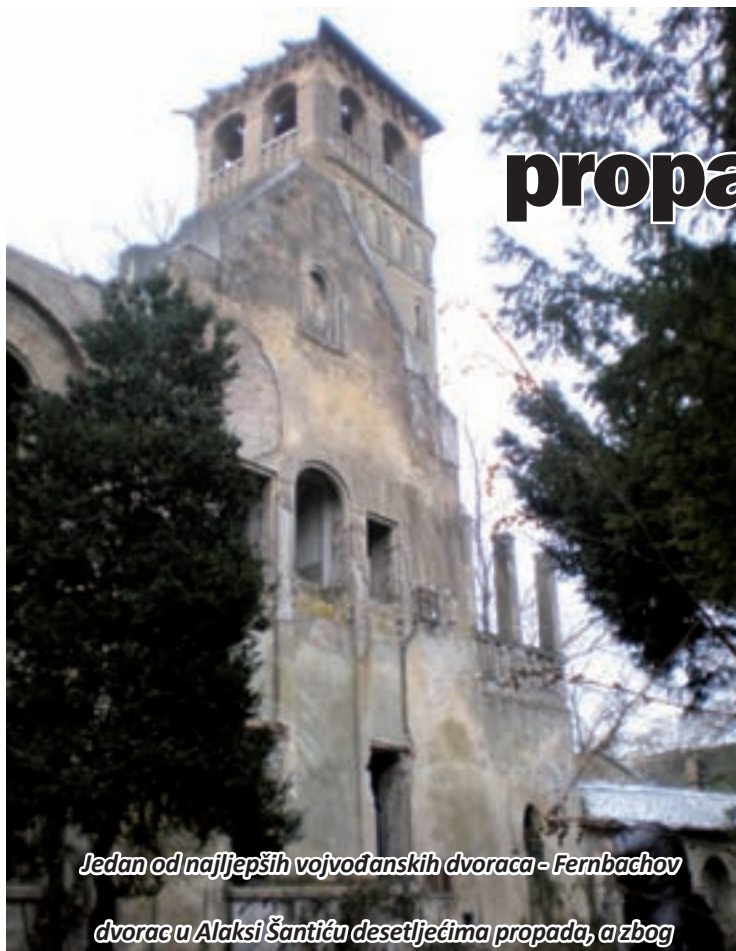
forni život, trenutačno zadovoljenje svih želja i strasti. Ali ako Boga zamijenimo svojim sebičnim »ja« onda se sve ruši i umire ljubav, mir i spokoj u našim srcima, obiteljima i društvu, poručili su svećenici na svetoj misi.

Prema predanju, Blažena Djevica Marija se prikazala na izvoru Sentkut više puta i vjeruje se da je na njezin zagovor Bog dao ljekovitu moć vodi s ovog izvora. Mnogo je čudesnih događaja vezano za Sentkut. Doroslovski su svećenici zabilježili mnoga čudotvorna izlječenja. »Ove je godine na blagdan rođenja Blaženje Djevice Marije svetište u Doroslovu obišlo oko deset tisuća vjernika. Veliki broj njih došao je dan ranije i prenoćio u svetištu«, kaže *Árpád Verebelji*, rektor svetišta Sentkut.

Z. Vasiljević

FERNBACHOV DVORAC U ALEKSI ŠANTIĆU PREPUŠTEN VANDALIMA I ZUBU VREMENA

»Baba Pusta« propada desetljećima

Jedan od najljepših vojvođanskih dvoraca - Fernbachov dvorac u Aleksi Šantiću desetljećima propada, a zbog

nebrige od nekada velebnog zdanja ostale su samo ruševine

** Zdanje nekadašnjeg župana Károlya Fernbacha čeka obnovu od koje za sada nema ništa*

Među 67 vojvođanskih dvoraca, jedini dvorac na teritoriju Sombora je *Fernbachov* dvorac u Aleksi Šantiću, poznatiji kao »Baba Pusta«. Ovaj je dvorac jedan od najljepših vojvođanskih dvoraca. Za nešto više od jednog stoljeća prošao je burne godine. Od obiteljskog zdanja moćnog veleposjednika Károlya Fernbacha, zadružnih ureda seoskog poljoprivrednog poduzeća, prodaje kontroverznom biznismenu u paketu s tim istim kombinatom, do zapuštene ruševine iz koje je odneseno sve što je imalo bilo kakvu vrijednost. Iako je sam dvorac i park oko njega zdanje koje je pod zaštitom države, njegovo čerupanje trajalo je desetljećima. Prije nekoliko godina najavljen je vojvođanski projekt obnove dvoraca, među kojima je i »Baba Pusta«, ali se od najave dalje nije odmaklo.

ŽUPANOVO ZDANJE

Obitelj Fernbach je krajem XIX. i početkom XX. stoljeća imala velike industrijske objekte i komplekse zemlje u Bačkoj, Banatu i okolici Segedina u Mađarskoj. Braća *József, János, Bálint, Antal* i *Károly* imali su više dvoraca u Vojvodini. Jožef Fernbach bio je vlasnik dvorca u okolici Apatina, koji su kasnije od njega otkupili *Dunderski*. *Bálint* je imao ljetnikovac u Sonti i na Krivaji, *Antal* dvorac u Temerinu, dok je *Károly* bio vlasnik spahiluka i dvorca u Aleksi Šantiću, poznatijeg kao »Baba Pusta«. *Károly* Fernbach je rođen 28. siječnja 1868. godine u Apatinu. Završio je trgovačku akademiju u Budimpešti. Poslije završenog školovanja

vratio se na imanja koja je dobio od svog oca. Važio je za veoma naprednog i uglednog veleposjednika. Fernbach je imao ergelu od 280 konja, proizvodio je cvijeće, a zemlju je obrađivao s dva parna pluga i imao je dvije parne vršalice. *Károly* Fernbach imao je ogromno imanje između Šare, Telečke, Pačira i Čonoplje, koje se prostiralo 20 kilometara u dužinu i 24 kilometra u širinu. Ovaj veleposjednik je 1905. godine izabran za člana mađarskog parlamenta, a 1906. za glavnog župana Bač-bodroške županije. Slovio je za dobrog i uglednog političara. Umro je 1937. godine u Budimpešti. Dvorac, u literaturi poznat kao »Baba Pusta«, *Károly* Fernbach izgradio je 1906./7. godine po projektu mađarskog arhitekta *Reszö Hikischa*. U osnovi, namjena mu je bila reprezentativna obiteljska zgrada. Objekt je podignut kao ljetnikovac njegove žene *Dóre Karácsonji*. Dvorac je bio pravi biser među zdanjima toga vremena. Izgrađen je u stilu bečke secesije. Na vrhu dvorca je toranj s koga su vlasnici mogli promatrati što se dešava na njihovim imanjima tijekom žetve i drugih poljoprivrednih radova. Dvorac je imao mnogo staklenih prozorskih površina i prizemnih i katnih terasa za odmor, okrenutih prema parku da privatnost vlasnika ne bi bila narušena radoznalošću »biroša« i radnika. Fasada sa zadnje strane je uređena prema namjeni zgrade kao obiteljske vile, i na njoj dominira polukružna terasa s balkonom na katu i prizemlje koje je povezano stubištem s parkom. U prostorije na katu se ulazi iz hodnika prostrane galerije do koje su nekada vodile

mramorne stube. Neobična je, i s posebnom pažnjom projektirana mala obiteljska kapela, do koje vodi oslikani ulazni hodnik. Kapela je s polukružnom apsidom i kalotom oslikanom anđelima. Izrađena funkcionalnost objekta primjećuje se u osnovi i rasporedu prostorija, dok se u oblikovanju enterijera vidi reducirani ornamentalni i stilski repertoar.

U dvorištu dvorca bio je betonski bazen, a uz dvorac je podignut park na 21 jutru. Park je počeo podizati *Bálint Fernbach*, otac *Károlya Fernbacha*, 1881. godine, kada se još nije niti razmišljalo o podizanju dvorca. Podizanje parka nastavio je *Károly Fernbach* uz stručnu pomoć pejzažnih arhitekata i vrtlara. Poslije Prvog svjetskog rata *Károlyu Fernbachu* ostavljeno je samo 500 jutara zemlje i dvorac s parkom. Nakon njegove smrti kćerke su između 1937. i 1939. godine dvorac prodale izvjesnom *Kesneru*.

UPITNA OBNOVA

Do Fernbachovog dvorca stiže se iz Alekse Šantića asfaltnim putem koji od sela vodi do

Park u šipražju i dvorac u ruševinama

»Baba Puste«, koja je udaljena od mjesta oko osam kilometara. Kao vlasnik dvorca vodi se tamošnje poljoprivredno poduzeće »Aleksa Šantić« u restrukturiranju, ali dvorac već desetljećima propada i prepušten je na milost i nemilost vandalima.

Od velebne građevine ostale su samo zidine, a jedinstven park na više od deset hektara zarastao je u šipražje. Mjesna zajednica najavila je prije dvije i pol godine da će se pokušati izboriti da se ovaj dvorac uvrsti u plan obnove vojvodanskih dvoraca, koji je planiran Strategijom razvoja turizma u Vojvodini.

Od nekadašnjeg sjaja velebne građevine s tornjem, čiju ljepotu i jedinstvenost upotpunjuje park na više od 10 hektara, nije ostalo skoro ništa. Iz dvorca su odnesena vrata, prozori, pločice, radijatori, električne instalacije, opeke, mramorne ploče, krov se urušio na nekoliko mjesta. Na sredini prostranog hola zjapi rupa s koje je netko skinuo veliki luster i, kako kažu stariji ljudi, dobro ga prodao. Rijetko drveće u parku, koji je zasađen tridesetak godina prije gradnje dvorca, posječeno je, a ono što je i ostalo zaraslo je u šipražje. Do kraja 70-ih godina prošloga stoljeća u dvorcu je bilo sjedište jedne od uprava poljoprivrednog poduzeća. Međutim, kada je ta služba izmještena odatle, dvorac je ostao bez ikakvog nadzora i zaštite. Propadanje dvorca tako ide na dušu tadašnje uprave poljoprivrednog podu-

Ostaci kapele

restauracije dvorca. Na tome je i ostalo, a ploča koja je godinama stajala na prilazu dvorcu da su objekt i park pod zaštitom države nije spriječila one koji su s tog imanja odnosili sve što se moglo. U vrijeme dok je bio vlasnik PP »Aleksa Šantića«, *Mile Jerković* prodao je dvorac i zemlju oko njega. Dvorac je prodan jednoj fizičkoj osobi. Taj je ugovor predviđao da se novi vlasnik može uknjižiti čak i ako ne isplati cijenu koja je bila nešto iznad tri milijuna dinara. Poslije raskida privatizacije tadašnji direktor *Arsenije Katanić* i nova uprava uspjeli su sve ugovore o prodaji imovine, pa i ovaj, staviti izvan snage, tako da je dvorac vraćen poljoprivrednom poduzeću. I tu je za sada sve stalo, jer od najavljene obnove vojvodanskih dvoraca naravno nema

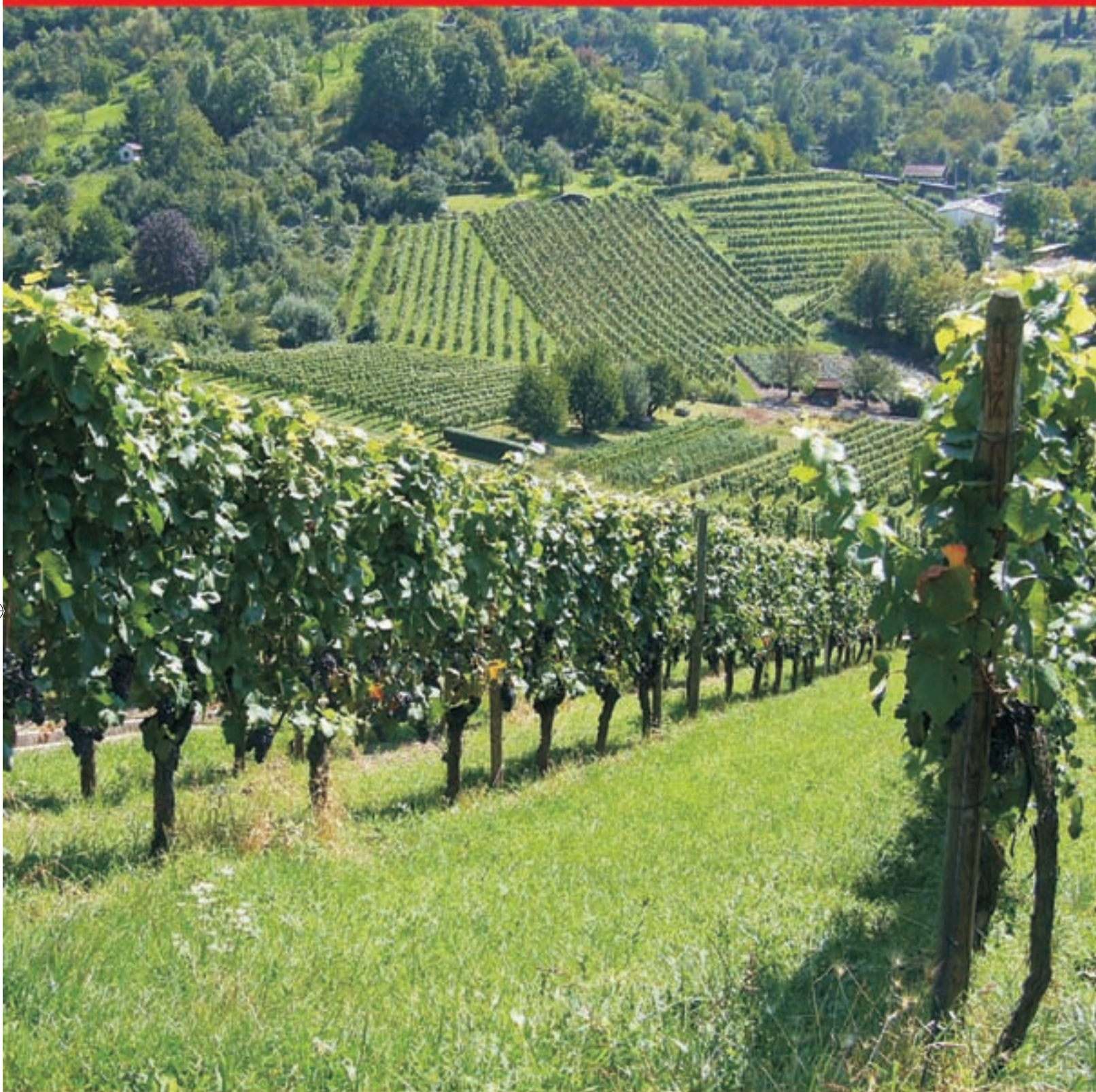
ništa. *Radomir Jovelić*, ravnatelj Kulturnog foruma iz Srijemske Mitrovice, koji je kao navladina organizacija prije nekoliko godina pokrenuo pitanje obnove dvorca u Vojvodini, kaže kako su u toj svojoj ideji nailazili samo na deklarativnu podršku, a u stvarnosti na mnoge barijere. »Kada bi se u Vojvodini obnovilo samo 10 dvoraca to bi mnogo značilo za kulturni turizam Vojvodine, jer svaki dvorac ima neku svoju bajkovitu priču. Konkretno, što se tiče dvorca u Aleksi Šantiću, važno je da se vlasništvo s poljoprivrednog poduzeća prenese na, recimo, mjesnu zajednicu. Tako bi se izbjeglo da s novom prodajom poljoprivrednog kombinata bude prodan i dvorac«, kaže Jovelić.

Zlata Vasiljević

U DVORCU SNIMAN I FILM

Polovicom osamdesetih godina u ovom dvorcu sniman je film »Držanje za zrak«. Na filmu se jasno vidi kako je sve tada još bilo očuvano, i vrata i prozori, divno mramorno stubište, u pojedinim prostorijama bili su još i lusteri, kupaone su radile, kao i fontana i bazen ispred dvorca, a park je još tada bio kultiviran.

NAĆI ĆEMO DOBROG KUPCA

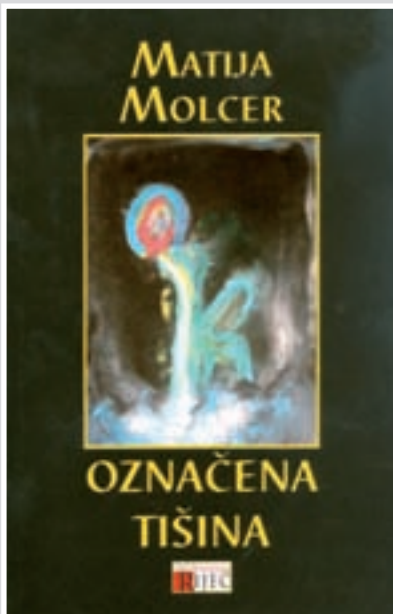
www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

»Označena tišina« Matije Molcera

SUBOTICA – Nakladom NIU »Hrvatska riječ« ovih je dana izašla knjiga pjesama *Matije Molcera* naslovljena »Označena tišina«. Riječ je o pjesničkim ostvarenjima nastalim početkom 90-ih godina XX. stoljeća i kasnije, koja su, po navodima urednika knjige *Milovana Mikovića*, nasilno udaljena od pjesnicima dragog poetskog prostora ironijskog i samoironijskog poigravanja i u kojima »lirski subjekt uspoređuje vječne vrijednosti i istine s krvavim okotom svakidašnjice«.

Matija Molcer (Subotica, 1935.) višestruko je darovita osobnost – pijanist, violinist, skladatelj, pjesnik, prevoditelj, slikar, kritičar i publicist. Tragom vlastitih stvaralačkih nakana nerijetko uklanja žanrovske i medijske granice, dok u njihovu srazu traži i ispituje nova značenja. Književna djela piše na mađarskom, njemačkom, hrvatskom, srpskom i romskom jeziku, a također prevodi s ovih jezika i na njih.

Odabrani književnici za radni boravak u Tavankutu

SUBOTICA – Na besplatni sedmodnevni boravak i rad u Tavankutu s ciljem dovršavanja svojih književnih tekstova ići će književnici *Vojislav Sekelj* s Palića i *Mirko Kopunović* iz Subotice, odluka je posebnog Povjerenstva Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Na prvi natječaj Zavoda za pomoć hrvatskim književnicima u Vojvodini, radi poticanja suvremenog književnog stvaralaštva na hrvatskom jeziku u Vojvodini i djelatnog pomaganja, stvaranjem primjerenih uvjeta rada na završavanju novih književnih djela, stigle su dvije prijave u roku i jedna izvan roka natječaja. Članovi Povjerenstva za izbor kandidata, u sastavu: *Katarina Čeliković* (predsjednica), *Željka Zelić* i *Vladan Čutura*, u utorak, 11. rujna, pregledali su prispjele molbe i konstatirali kako dosadašnji književni rad i preporuke recenzenata potvrđuju kvalitetu visoko zgotovljenih rukopisa kandidata za boravak u Tavankutu. Vojislav Sekelj se prijavio za rad na dovršetku zbirke pjesama »Životopis jedne sjene«, uz preporuku književnika *Boška Krstića*, a Mirko Kopunović će raditi na dovršetku zbirke pripovijedaka »Mrvljenje mrve neba«, s preporukom *Petra Vukovića*.

Boravak i rad književnika odvijat će se od 17. do 23. rujna 2012. godine u Tavankutu, u novim prostorijama HKPD-a »Matija Gubec«, a podrazumijeva smještaj, ishranu, prostor za rad, računalo i internetsku vezu. Tijekom rada u Tavankutu književnici će imati i susret s učenicima Osnovne škole »Matija Gubec«, a posljednjeg dana boravka bit će priređen književni susret na kojemu će autori predstaviti svoje radove.

Na Dječjim vinkovačkim jesenima 2500 djece

VINKOVCI – U sklopu Dječjih vinkovačkih jeseni u nedjelju je održan svečani mimohod sudionika te manifestacije, a nastupilo je oko 2.500 djece iz 56 hrvatskih kulturno-umjetničkih društava i folklornih skupina.

U mimohodu središtem Vinkovaca svaka od dječjih skupina, obučena u narodnu nošnju svoga kraja, pokazala je pjesmom, plesom ili kolom dio folklornoga naslijeđa mjesta iz kojih dolaze.

Ovogodišnje 47. vinkovačke jeseni završavaju se u nedjelju, 16. rujna. Tema im je »U kolu i oko njega«, a održavaju se pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske *Ive Josipovića*.

Znanstveni kolokvij »Tradicijsko odijevanje Šokaca u Bačkoj«

SUBOTICA – »Tradicijsko odijevanje Šokaca u Bačkoj« naziv je znanstvenog kolokvija koji će se održati u utorak, 18. rujna, u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Harambašićeva 14) u Subotici, s početkom u 18 sati.

Uvodničar je *Zvonko Tadijan*, profesor iz Sonte. Na kolokviju će biti predstavljeni najvažnije sadržaji iz njegove knjige »Šokačke narodne nošnje u Bačkoj«, u kojoj su prikazani nastanak i razvoj te izrada narodnih nošnji u Šokaca. Također, autor ukazuje na razlike u odijevanju u bačkih Šokaca kao i na različitu terminologiju, za što je sastavio vrlo zanimljiv usporedni pojmovnik. Napominjemo da ovu problematiku nitko nije sustavno izučavao, niti sustavno prikazao, čime Tadijanovi naponi dobivaju na većoj važnosti. Na kolokviju će se po pristupačnoj cijeni moći kupiti njegova knjiga.

Rešetarački susret pjesnika

REŠETARI – Jubilarni XV. rešetarački susret pjesnika održat će se u subotu, 15. rujna, u Rešetarima. Na njemu će sudjelovati hrvatski pjesnici iz Hrvatske i inozemstva, među ostalim i njih desetak iz Srbije. U okviru susreta bit će predstavljen zbornik mladih pjesnika »Moj dan«, zbornik XV. rešetaračkoga susreta pjesnika »Vez porubljen snom i zavičajem«, te knjiga »Kaskade života« *Slavice Božičević* iz Švedske.

Susret će se održati pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske i uz potporu Hrvatske matice iseljenika.

»HosanaFest« u Subotici

SUBOTICA – Sedmi po redu Festival hrvatskih duhovnih pjesama – HosanaFest bit će održan u nedjelju, 23. rujna, u Dvorani sportova u Subotici. Nastupit će 15 izvođača iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Vojvodine. Cijena ulaznice je 200 dinara. Festival je humanitarne naravi, a prihodom od ulaznica pomaže se rad Humanitarno-terapijske zajednice »Hosana« u blizini Žednika.

Organizatori festivala mole da se jave Subotičani koji su u mogućnosti i htjeli bi primiti nekoga od gostiju na smještaj za HosanaFest (22. i 23. rujna). U pitanju je prenočište, objedi i eventualno prijevoz do Zajednice »Hosana« i Dvorane sportova. Prijaviti se može na telefon 064/4616-394.

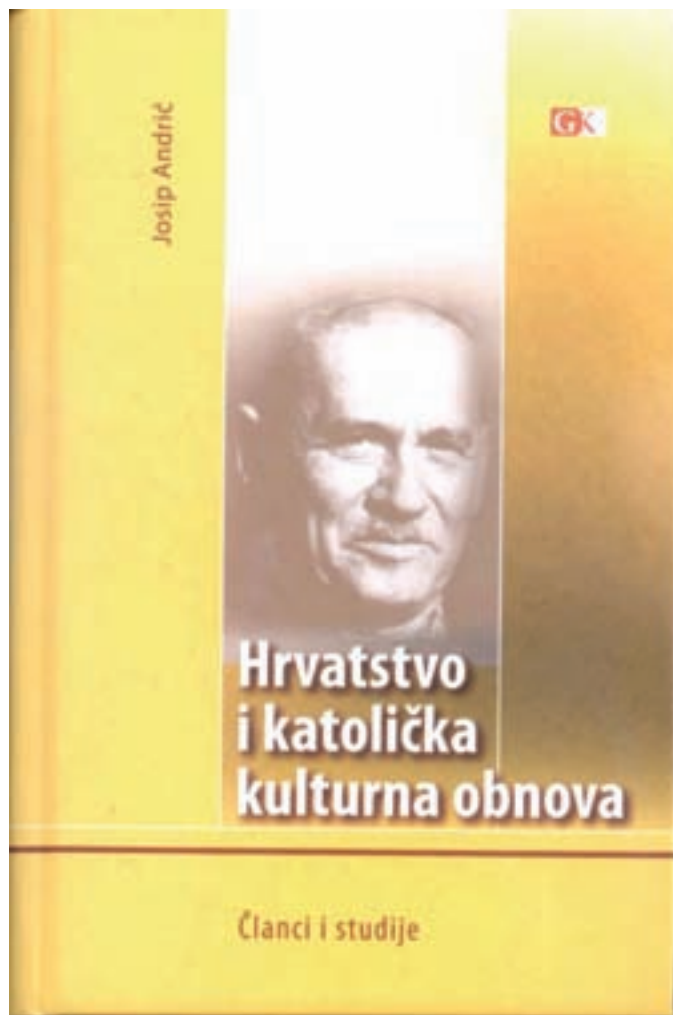
Otkrivanje nepoznatog Andrića

Knjiga donosi izbor od 19 Andrićevih studija i članaka. Objavljeni napisi su različite tematike, duljine i relevancije, a bave se književnom problematikom, kulturnim pitanjima u širem smislu i politikom

Život i djelo Josipa Andrića, skladatelja, melografa, književnika, prevoditelja i kulturnog djelatnika, u ovdašnjoj su javnosti u posljednje vrijeme postali poznatijim zahvaljujući djelovanju njegovih poklonika i entuzijasta iz plavljanskoga HKUPD-a »Matoš«, prije svega *Zvonimira Pelajića*, koji jednom godišnje priređuju »Dane A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića«. Ranije se o ovome vjerojatno najsvestranijem i najmarnijem stvaratelju među vojvođanskim Hrvatima u XX. stoljeću, koji je rođen u šokačkoj obitelji u Bukinu (danas Mladenovo) 1894., moglo nešto malo saznati unutar rijetkih tiskovina na hrvatskome ovdašnje Katoličke crkve, prije svega kalendara »Subotičke Danice«.

ZABORAVLJENI OPUS

Razlog za to, osim što su institucije sjećanja među Hrvatima u Vojvodini nerazvijene, situiran je u činjenici što je Josip Andrić cijeli svoj život bio angažiran intelektualac katoličkoga usmjerenja, to jest bio je i ostao vjeran katolik, što je javnim djelovanjem i svjedočio. No, tako što nije bilo poželjni svjetonazor za ideologiju i društveni sustav koji se gradio na ovim prostorima nakon Drugoga svjetskog rata. Naime, takvim je osobama, s jedne strane bio onemogućivan nastavak javnoga djelovanja, a s druge strane kršćanske su sastavnice kulture bile ignorirane, kako u javnosti tako i u novome, službenom sjećanju koje se ustrojavalo. Stoga ne treba čuditi što je jedan značajan dio kulturnoga naslijeđa i, uopće, povijesti u Hrvata, među ostalim i opus Josipa Andrića koji je objavljen u ovoj knjizi, ostao uglavnom zaboravljen,

to jest nije čak ni elementarno iščitao, a kamoli svestrano protumačen i stručno valoriziran.

U tom smislu, malo je poznato da je Andrićevo društveno djelovanje između dvaju svjetskih ratova bilo neposredno vezano uz aktivnosti Hrvatskoga katoličkog pokreta, pokreta koji je imao za cilj obnovu hrvatskoga društva prema načelima, nauku i duhu Katoličke crkve – ideali su mu se sažimali u načelima »Bog, narod, socijalna pravda«. Pokret je utemeljen 1900. godine, a naglasak se u početku stavljao na rad u području kulture i razvoju tiska. Josip Andrić je već kao srednjoškolac, a kasnije i kao student, aktivno surađivao u nekoliko takvih tiskovina.

uredništvo zagrebačkog tjednika »Seljačke novine«, koje uređuje do prestanka izlazenja 1927. Glavnim urednikom u Hrvatskom književnom društvu »Sveti Jeronim« postaje 1921. i bit će na toj dužnosti do 1946. Od 1929. do 1944. godine urednik je revije »Obitelj«. Dakako, svojim novinskim i publicističkim člancima prisutan je i u drugim listovima i časopisima. Posljedica toga jest da je njegova bibliografija vjerojatno jedna od najbogatijih među Hrvatima u Vojvodini – autor je više od 20 knjiga i preko 900 članaka.

REDUCIRAN IZBOR

Knjiga »Hrvatstvo i katolička kulturna obnova« sadrži, pak, jedan reducirani izbor iz tako golemoga opusa. Izbor od 19 studija i članaka napravio je dr. sc. *Vladimir Lončarević*. Objavljeni napisi su različite tematike, duljine i relevancije, a s obzirom na temu, mogu se podijeliti na one koji referiraju na književnu problematiku (npr. »Hrvatska katolička književnost« i »K diskusiji o krizi književne kritike«), zatim na kulturna pitanja u širem smislu (npr. »Kulturne tendencije Radićeva seljačkog pokreta«), na prožimanje kultura Slovaka i Hrvata (npr. »Andrej Hlinka i Hrvati«) i, na koncu, politiku (npr. »Politika kao nauka«, »Sveti Franjo i politika«). Iz njih se može iščitati sljedeće – Andrić je osoba viševrsnoga zanimanja; on je neobično dobro informiran; smjelo tematizira brojna aktualna pitanja tadašnjeg društva; piše jasno i razgovijetno: za puk! Pri tomu, sve to i tako čini s pozicija kršćanskoga svjetonazora, što se posebice zrcali u kritici društvene zbilje – u njoj svjedoči

SVESTRANI DRUŠTVENI ANGAŽMAN

Publicističko djelovanje Josipa Andrića posljedica je njegova društvena angažiranja u politici, kulturi i novinstvu. Tako će, nakon propasti Austro-Ugarske i stvaranje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, mladi, školovani i već svjetonazorski formirani Andrić započeti svoj politički angažman u institucionalnim okvirima Hrvatskoga katoličkog pokreta. Od osnutka Hrvatske pučke stranke – 1919., njezin je tajnik do ukinuća 1929. Istodobno, aktivan je i u novinstvu i nakladništvu. Godine 1919. Andrić preuzima

NA OBNOVA« (GLAS KONCILA, ZAGREB 2011., STR. 327)

dosljednu zauzetost za načela socijalne pravde i društvene jednakosti, napose ravnopravnosti Hrvata u onodobnim državama te slabosti koje i sami očituju. Za Hrvate u Vojvodini, pak, važan je i sljedeći uvid – u Andrićevim napisima pitanja, problemi i pojedinci iz hrvatske zajednice u Vojvodini integralne su sastojine njegovih općehrvatskih tematskih elaboracija.

Na primjer, kada Andrić piše o hrvatskoj književnosti, opusi *Alekse Kokića*, *Ante Jakšića*, *Petra Pekića*... uvijek se spominju. Danas, na žalost, takvu praksu ne zatičemo gotovo nigdje, jer se u međuvremenu ono hrvatsko svelo na ono što postoji u Hrvatskoj, a ovdášnji hrvatski kulturni poslenici visoko su getoizirani.

Tomislav Žigmanov

ZNAJSTVENA KORISNOST

Knjigu je izvanredno priredio dr. sc. Vladimir Lončarević. Osim izbora od 19 studija i članaka Josipa Andrića, knjiga još sadrži i Lončarevićev predgovor (»Zborovođa katoličkog preporoda«, str. 7-50), zatim Andrićev životopis kronologijski prikazan (str. 259-262), bibliografiju, koja je podijeljena u dva dijela – »Knjige i separati« (str. 263-264) i »Članci« (str. 264-318), te literaturu o Josipu Andriću (str. 319-321). Na taj način knjiga dobiva ne samo na većoj informativnosti već i na dodatnoj vrijednosti, napose kada je riječ o znanstvenoj korisnosti.

SMOTRA HRVATSKIH TAMBURAŠKIH SASTAVA U LJUTOVU

Održati kontinuitet manifestacije

Smotra hrvatskih tamburaških sastava u Ljutovu jedna je od nekoliko kulturnih manifestacija Hrvata koje imaju pokrajinski karakter. Ona je revijalnog i zabavnog karaktera, a okuplja tamburaške orkestre i sastave koji dolaze ili su stasali u hrvatskim udrugama u Vojvodini.

Četvrta po redu Smotra hrvatskih tamburaških sastava održana u nedjelju, 9. rujna. Priređena i ove godine na otvorenom, na pozornici ispred objekata Mjesne zajednice u Ljutovu ugostila je šest sastava.

Čast da otvori smotru dobio je Tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta. Osim domaćina – Tamburaške sekcije HKUD-a »Ljutovo«, nastupile su još i »Đurđinske cure«, koje djeluju pri HKPD-u »Đurđin«, tamburaški sastavi »Ruže« i »Širok šor« iz Subotice, te »Đuvegije« iz Sombora. Marinko Šimić, voditelj tamburaške sekcije HKUD-a »Ljutovo«, koja organizira smotru, zadovoljan je ovogodišnjom manifestacijom, iako je njezin program trpio zbog recesijskih uvjeta. »Nažalost, ove godine iz ekonomskih razloga nismo imali goste iz inozemstva.

Nove nade: »Đurđinske cure«

Nastupilo je šest sastava iz Subotice i Sombora

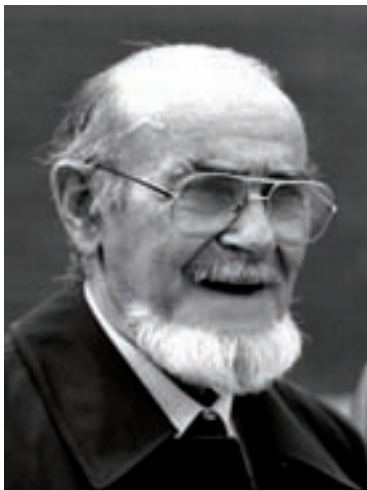
Ranijih godina su nam dolazili sastavi iz Hrvatske i Mađarske. Ali tradicija održavanja smotre mora se nastaviti i u ovakvim uvjetima. Nadam se da je publika zadovoljna«, kaže za HR Marinko Šimić.

Ove godine također nije bilo ni tamburaških sastava iz Srijema. »Srijem smo pomalo 'potrošili'. Ranijih godina su nastupili HKPD 'Tomislav' iz Golubinaca i HKPD 'Jelačić' iz Petrovaradina. Još nismo imali gostovanje HKPD-a 'Matija Gubec' iz Rume, jer su oni mnogobrojni i teško nam je pokriti njihove troškove«, kaže Marinko Šimić.

Profesor tambure u subotičkoj Muzičkoj školi Vojislav Temunović smatra kako ova glazbena manifestacija zaslužuje pozornost i potporu. »Mislim da unutar hrvatskih udruga u Vojvodini imamo dovoljno snaga da ova smotra, koja promovira tamburašku glazbu, održi svoj kontinuitet«, kaže Temunović.

Organizaciju ovogodišnje Smotre hrvatskih tamburaških sastava u Ljutovu pomoglo je Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne zajednice.

D. B. P.

STO GODINA OD ROĐENJA TIBORA SZÉKELYA (1912.-1988.)

Svijet u njegovim rukama

Piše: Milovan Miković

»Najvažnije što sam u životu mogao uraditi je traganje za prijateljstvima i dokazivanje ljudima, na jedan blagi način, da treba biti optimista i vjerovati u svijet u kojem živimo. Zato ne bi bilo pogrešno ako bih za svoj život rekao da je bio: karavana prijateljstva«, izjavio je jednom prilikom Tibor Székely

Europska esperantska unija proglasila je 2012. godinom *Tibora Székelya*. U povodu obilježavanja stote obljetnice njegova rođenja, u Subotici je nedavno održana večer pod nazivom »Svijet u njegovim rukama« na kojoj je predstavljena knjiga »Sličnosti i razlike«, posvećena ovom svjetskom putniku, istraživaču, piscu, esperantistu, muzealcu...

Tibor Székely rođen je 1912. godine u Spiškoj Suboti (Spišská Sobota, danas Poprad u Slovačkoj), dok je ona bila u Austro-Ugarskoj. Putuje od malena. Kada mu je bilo tri mjeseca roditelji prelaze u Banat, gdje provodi djetinjstvo u Čeneju, koji je danas u Rumunjskoj. Gimnaziju pohađa u Kikindi i Nikšiću, a u Zagrebu završava pravo i postdiplomski studij iz muzeologije.

Već od četvrte godine, kad još ne zna čitati i pisati, provodi sate nad prvim tomom enciklopedije – nad slovom A. U njoj je našao sve što mu je bilo potrebno: Afriku, Ameriku, Aziju, Australiju. Zagledan u geografske karte, ilustracije i fotografije o raznim narodima i plemenima stalno zapitkuje starijeg brata za potpise ispod njih i svladavajući tajnu čitanja, odlučuje posjetiti sve te ljude iz knjige i postati im prijatelj. U ovom višejezičnom podneblju, pokraj mađarskog jezika, kojeg je naučio u obitelji, svladao je srpski, njemački i francuski, pohađajući osnovnu školu i gimnaziju u Kikindi. Zatim mu je otac premješten u Crnu Goru, šesti razred gimnazi-

je uči u Nikšiću, gdje će maturirati, i tako upoznaje dvije kulture, »ravnicačku« i »brđansku«.

IZ ZAGREBA U SVIJET

U Zagrebu upisuje Pravni fakultet i ondje svladava hrvatski jezik i esperanto. Otac mu je plaćao studij, a on je za njega završio pravo, premda ga ono uopće ne zanima. Ispite daje u najkraćem roku, uz najnižu ocjenu. Tijekom studija, koje završio 1933. godine, kao jedan od dva najmlađa studenta na fakultetu, u Zagrebu pohađa poduke iz slikarstva i kiparstva, a kasnije radi u »Mercur-filmu«, kao šef propagande i prevoditelj tekstova za filmove, odakle ga šalju u Prag, gdje uči režiju i šest mjeseci je pomoćnik kasnije glasovitog redatelja *Otokara Vávre*. Rat je na pomolu i on napušta Europu. Za zagrebački dnevnik »Hrvatski list« dogovara seriju reportaža o iseljenicima u Južnoj Americi, a u isto vrijeme radi za beogradske »Novosti« i časopis »Nekad i sad«.

Uz pisanje ispomaže se slikarstvom, uči španjolski, pa nakon dvije godine pokreće časopis »Rutas« (Putovi) namijenjen turizmu, putovanjima, ekspedi-

OBITELJ I SIN

Ekspediciji u Mato Grosso priključila se Argentinka ruskog podrijetla *Meri Reznik* (1914.–1996.), s kojom ne zadugo sklapa brak, ali se nakon pet godina razvode. U međuvremenu, 1949. u Buenos Airesu rađa im se sin *Diego Reinaldo Székely*, koji će kasnije uzeti prezime drugog majčina muža, te je sada *Daniel Bernstein* i živi u New Yorku.

cijama, etnografiji i geografiji. Intervjuira glasovitog planinara Švicarca *Hansa-Georga Linka*, koji se četiri puta ispeo do vrha Aconcaguae, najviše točke u objema Amerikama. Link ga poziva da zajedno pođu u još jedno osvajanje Aconcaguae. Od devetero članova ekspedicije svega ih troje stiže na vrh te planine, četiri člana usput su poginula.

Uoči polaska ekspedicije dogovorio je s jednim argentinskim listom tekst u sedam nastavaka o pothvatu, ali kako ih je zadesila tragedija cjelokupni tisak brui o ovom događaju – i piše se svašta! Stoga Tibor Székely priprema knjigu u kojoj iscrpno svjedoči o pohodu na Aconcaguu, po izlasku istom razgrabljeni i ubrzo prevedenu na mnoge jezike. Godinu dana kasnije s ekspedicijom argentinske vojske polazi u potragu za tijelima poginulih prijatelja.

Nalaze ih pod samim vrhom. Tada dopisuje još jedno poglavlje »Oluje nad Aconcaguu«, koja je u Argentini doživjela ukupno pet izdanja i uvrštena je u školsku lektiru. Iz Argentine odlazi u Brazil, Boliviju, Venezuelu i s vremenom upoznaje sve zemlje Južne i Srednje Amerike. Nakon ovih putovanja nastaju knjige: »Kroz zemlju Indijanaca«, »Gdje prestaje civilizacija«, »Putovanje izvan vremena«, »Suton u raju« i dr.

OTVORENOST PREMA KULTURAMA

Na ovim pohodima suočava se s različitim kulturama ili njihovim ostacima i s tzv. »primitivnim narodima«, ali Székely ne misli tako, za njega su svi ljudi jednaki. Ovo je uvjerenje ponio iz obiteljskog okruženja, kad je još u djetinjstvu odlučio biti prijatelj svih naroda. S lakoćom uspostavlja s ljudima komunikaciju, jer ih sve drži sebi ravnima, a oni ga, gotovo posvuda, primaju u svoj krug. Različite kulture stalno ga bogate i dodaju nešto novo onome što je već bio, onome što je znao i onome što je osjećao.

Dobro je ovladao s deset jezika, na kojima je u svako doba mogao održati predava-

PRINOSI ESPERANTU

Bio je članom Svjetskog esperantskog saveza od 1946. godine. Utemeljio je 1983. Udruženje esperantskih književnika, čiji je prvi predsjednik. Ostvario je Rezoluciju o esperantu koju je 1985. prihvatila Generalna konferencija UNESCO-a, održana u Sofiji. Izabran je za člana Esperantske akademije 1986. Bio je sudionikom mnogih svjetskih kongresa kao predstavnik Međunarodnog saveza etnografskih muzeja. Na mnogim međunarodnim konferencijama u pravilu je bio jedini koji je, bez prevoditelja, dobro razumio sva izlaganja na više od deset jezika.

nje: mađarski, njemački, srpski, hrvatski, talijanski, engleski, francuski, španjolski, portugalski i esperanto, ali je učio još petnaestak jezika: arapski, japanski, hindu, grčki, svahili i jezike, ili

i to samo one koji su mu se dopadali; mnoge je prodavao ili ustupao jer ih nije imao gdje smjestiti. Po dolasku u Suboticu prvi put u životu stiče pristojan i prostran stan i od tada sustavno

je dobivao olakšice, recimo, australska vlada mu daje auto i vozača dok snima film o toj zemlji, a od zrakoplovne kompanije Nove Gvineje dobiva 26 besplatnih letova, pod uvjetom da joj načini stanovitu propagandu u svojim predavanjima, u knjizi i člancima koje odatle piše, itd.

I u ovim prilikama znanje esperanta bilo mu je od velike pomoći, zahvaljujući njemu stječe mnoge prijatelje. Pozivaju ga k sebi, prate kao vodiči, tumači i prevoditelji. Kinu je obišao na poziv tamošnje Lige esperantista. U Japanu četiri mjeseca drži predavanja na esperantu u trideset gradova i svugdje je primljen kao gost u privatnim kućama, što je znak velikog štovanja, jer premda ih odlikuje gostoljubivost, Japanci svoje goste obično smještaju u hotel.

Tijekom više desetljeća provedenih na putovanjima Tibor Székely je mnogo vidio i naučio, ali se ponečega morao i lišiti. »Ako sam ponešto izgubio na tom građanskom planu u svom

čio se za Suboticu, gdje se javlja na natječaj za direktora Muzeja. Do tada se nije se bavio muzeologijom, već samo etnologijom, a budući da je obišao mnogo muzeja na svim kontinentima, odmah upisuje postdiplomski studij muzeologije u Zagrebu i poslije 26 ispita stječe zvanje magistra. Imao je tada 65 godina i u šali govorio kako je to najbolja dob da čovjek nešto novo nauči o sebi i svijetu.

»U životu sam sakupljao najrazličitije predmete, a još više doživljaje, međutim, moja najskupocjenija zbirka su moji prijatelji. Imam prijatelje u svim zemljama u kojima sam bora-

U Brazilu 1950. godine

GDJE JE PUTOVAO?

Kao »svjetski putnik«, često ističući kako ova sintagma ne pokriva njegova stvarna zanimanja, Székely je obišao: Argentinu i sve zemlje Južne Amerike, osim Paragvaja (1939.–1954.), zatim posjećuje sve zemlje Središnje Amerike (1951.–1954.), potom Indiju, Kinu i Nepal (1956.–1957.), Japan i Šri Lanku (1958.–1960.), nadalje, boravi u Maroku i s Karavanom prijateljstva obilazi afričke zemlje (1961.–1963.). Poslije toga ide u Rusiju, Japan i Mongoliju, te se vraća u Europu. Uslijedit će Australija, Novi Zeland i Nova Gvineja (1970.), Sjeverna Amerika, Rusija, Uzbekistan, Nigerija, Ekvador (1972.–1980.). U razdoblju od 1954. do kraja života ostvario je više putovanja po Europi, obišavši sve zemlje izuzev Albanije i Islanda, neprestano djelujući u korist popularizacije i širenja esperanta.

izričaje brojnih plemena. Ipak, poseban značaj pridavao je esperantu, jer od kad zna za sebe osjeća potrebu da preskoči sve barijere, pa i jezične, kako bi se mogao sporazumijevati sa svim ljudima. Esperanto je naučio u vrijeme studija, za tri mjeseca, i od tada se njime stalno služio, ali bi se moglo reći i da je služio esperantu, propagirao ga u svakoj prilici i na razne načine. Od dvadesetak svojih knjiga Székely je šest napisao na esperantu, pa je na jednom skupu pisaca, u Budimpešti, izabran za predsjednika Međunarodnog udruženja pisaca na esperantu.

ZBIRKA PREDMETA

Predmete s putovanja sakuplja još za boravka u Južnoj Americi,

skuplja predmete. Da ne bi svaštario, opredijelio se za ritualne maske, glazbala, te kape i šešire.

Prikupio je oko 300 oglavljaja, 140 glazbenih instrumenata i oko 140 maski sa svih kontinenta, uz mnogo drugih predmeta, ali je uvijek naglašavao da nije sakupljač starina nego predmeta koje rabe narodi današnjice. Dakle, sakupljao je samo ono što je namijenjeno upotrebi, a predmete je većinom kupovao ili mijenjao, tek poneki je dobivao na poklon, a ti su mu bili posebno dragi, jer su to bile, zapravo, uspomene na prijatelje.

PUTOVANJA

Tibor Székely uvijek je zaradivao novac za putovanja, a ona nikada nisu bila jeftina. Ponekad

SZÉKELY U STRIPU

Uz sva zanimanja bio je i scenarist stripa glasovitog Aleksandra Hecla, prema vlastitu djelu »Kumevava sin prašume« za beogradski list »Pionir« (1960.–1961.) i strip »U zemlji Indijanaca« za zagrebački »Plavi vjesnik« (1962.). Pokraj toga, dvojica uglednih stripera i scenarista Norbert Neugebauer i crtač Julio Radilović Jules uradili su strip prema knjizi »Kroz zeleni pakao Mato Grossa« za »Plavi vjesnik« (1965.).

životu, to je, bar za mene, minimalno u usporedbi s onim što sam dobio«, primijetio je jednom prigodom.

OSTANAK U SUBOTICI

Mogao je ostati u Južnoj Americi, nastaniti se u SAD-u, Japanu, Nepal, Šri Lanki ili živjeti bilo gdje na svijetu, a onda je jednog dana, ipak, načinio izbor i odlu-

»Kumevava« na esperantu

vio, među svima sa kojima sam nekad pričao, koji su nekad pročitali neku moju knjigu. Otuda mislim da je najvažnije što sam u životu mogao uraditi traganje za prijateljstvima i dokazivanje ljudima, na jedan blagi način, da treba biti optimista i vjerovati u svijet u kojem živimo. Zato ne bi bilo pogrešno ako bih za svoj život rekao da je bio: karavana prijateljstva. Prihvatio sam od jedne djevojčice koju sam sreo u Finskoj – vjerojatno je bila nomadskog podrijetla – izreku koju sam učinio svojom: 'Kad me netko pita odakle sam, ja odgovaram da pripadam svijetu'. Tako sam i ja sa svakog mjesta koje sam posjetio ponio nešto za sebe, a na svakom mjestu sam i djelić sebe ostavio«, rekao je u jednom razgovoru.

Tibor Székely je preminuo u rujnu 1988. godine, a pokopan je na Bajskom groblju u Subotici.

Blagdan Male Gospe u Karlovcima

U subotu, 8. rujna, vjernici župe Srijemski Karlovci i iz susjednih župa Srijemske biskupije pohodili su kapelu Gospe od mira i proslavili blagdan rođenja Blažene Djevice Marije, u narodu poznat kao »Mala Gospa«. Euharistijsko slavlje je predvodio srijemski biskup *Đuro Gašparović* u zajedništvu sa župnim upraviteljem *Stjepanom Barišićem* i drugim svećenicima. U homiliji biskup Gašparović je poručio: »Prilike u kojima žive pojedinci, tjeskobe u kojima se nalaze obitelji, muke koje pritišću čitave narode, brige koje ispunjavu Crkvu, sve nas to opominje da se ponovno saberemo na molitvu. Vjernik ne smije biti ravnodušan za potrebe i nevolje, opasnosti i tjeskobe svoje braće ljudi. Svatko je pred Bogom odgovoran za svoga bližnjega. Kad slušamo i gledamo što se sve zbiva oko nas, u našim obiteljima, u našem narodu, u svijetu, vidimo tolike probleme, tolike nevolje. Uz toliko dobra što ga ljudi nastoje učiniti za sebe i za druge, susrećemo također i toliko zla i nepravde. Pred mnogim situacijama osjećamo svoju ograničenost i nemoć. Zato bolji svijet mira, pravde, istinske slobode nije moguće graditi bez Boga, bez svjetla, jakosti i mudrosti Duha Svetoga. Vjerom i povjerenjem u Krista možemo mnogo učiniti za sebe i za druge. Možemo u sebi živjeti riječi Kristove: 'Bit ćete mi svjedoci'.«

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

U misnom slavlju sudjelovali su i hodočasnici Katoličke udruge »Veronikin rubac« iz Osijeka, koji su organizirali na blagdan Male Gospe zahvalno godišnje hodočašće u Srijemsku biskupiju za svoje članove koji volonterski pomažu starijim i nemoćnim osobama. Svečanost je pjesmom uveličao crkveni zbor župe Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima.

Na koncu slavlja župni upravitelj Barišić je zahvalio svima koji su pomogli u organizaciji i izvedbi ovoga slavlja i pozvao vjernike da se popodne okupe na druženje uz pjesmu i narodno veselje u prostoru oko kapele Gospe od mira.

T. M.

Proštenje u Lemešu

Na blagdan Male Gospe, 8. rujna, u Lemešu je bilo proštenje. Lemeš je selo koje je 1752. godine, osnovalo 32 obitelji nižeg plemstva. Iste godine postavljen je kamen temeljac za crkvu. Prvo krštenje je bilo 9. prosinca te godine, od kada se i vode crkvene knjige, a sve su sačuvane. Vjernici su za svoju zaštitnicu izabrali Malu Gospu, tj. dan rođenja Blažene Djevice Marije. Slika na glavnom oltaru je umjetnička kompozicija koja prikazuje rođenje male Marije, slika je vrijedna, ali ne postoji zapis tko je autor i kada je donešena u crkvu.

Taj dan se u selu svetkuje svečanom svetom misom koju su ove godine služili župnik iz Berega *Davor Kovačević*, župnik iz Bikića (Bacsbokoda, Mađarska) *Gabor Pata* i mjesni župnik *Antal Egedi*.
L. Knezi

Krizma u Sotu

Srijemski biskup mons. *Đuro Gašparović* u nedjelju je u ulozi Skrizmatelja podijelio sakrament potvrde za devetero krizmanika u Sotu. Pred početak školske i akademske godine to je ujedno bio i zaziv Duha Svetoga. Poslije svete mise u župnoj kući organizirano je zajedničko druženje.

Vjeronaučna i duhovna priprema trajala je dvije godine. Kroz cjelokupnu pripremu urađen je zajednički program aktivnosti za krizmanike kroz cijelu godinu (posjet napuštenim domovima, prigodna hodočašća, izleti s drugim zajednicama, sudjelovanje u pastoralnom vijeću). Prije same krizme, roditelji krizmanika imali su svakih mjesec dana susrete za djecu, kako bi se zajednički pripremili za sakrament potvrde.

S. D.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 14. do 20. rujna 2012.

14. RUJNA 1578.

Subotica stekla pravo svakog petka održavati tzv. nedjeljne tržnice, uz tri godišnja sajma: prvi 14. rujna, drugi između 2. i 20. prosinca, a treći uoči Uskrsa. U to gluho tursko doba u Subotici živi samo 46 obitelji koje plaćaju porez i druge dažbine u iznosu od 10.789 akči godišnje.

14. RUJNA 1906.

Prema vijesti što ju je objavio »Bácsmegyei Napló« subotički ulični prodavači novina stupili su u štrajk. Kolporter su za svoj stožer odabrali jednu krčmu na periferiji, a predvodio ih je iskusi sindikalni vođa *János Rigó*, ali ih je policija ubrzo rastjerala.

14. RUJNA 1996.

U prostorijama župnog dvora u Keru otvorena je »Bunjevačko-šokačka knjižnica Ivana Kujundžića«. Time je ujedno započeo Spomen-dan svećenika *Ivana Kujundžića*, nekadašnjeg kerskog župnika, bibliografa, pisca, prevoditelja, urednika više hrvatskih listova i drugih publikacija između dva svjetska rata.

15. RUJNA 1729.

Izvršavajući nalog Ratnog vijeća, barun *Weiss*, zapovjednik segedinske utvrde, dolazi u Suboticu kako bi se osobno, na licu mjesta, uvjerio u opravdanost prepuštanja, subotičke utvrde franjevcima koji je žele preurediti u crkvu i samostan. U pismu što ga je uputio Carskom dvoru u Beču, on podržava ovaj prijedlog budući da je zbog ruiniranosti utvrda postala nepo- desna za vojne namjene.

15. RUJNA 1912.

U nazočnosti vodećih ličnosti onodobne Mađarske i gradskih

uglednika svečano je otvorena Gradska kuća u Subotici, a potom kupalište i ljetovalište Palić. Izgradnja ovog velebnog zdanja započela je 1908. godine, a okončana 1910. U iduće dvije godine trajali su radovi na unutarnjem uređenju i opremanju. Gradsku kuću su projektirali arhitekti *Marczel Komor* i *Dezso Jakab*.

15. RUJNA 1946.

Rođena je *Zvezdana Asić*, pjesnikinja, prozna i dramska spisateljica i slikarica. Studij književnosti završila je u Zagrebu, a dramaturgije u Beogradu. Prve radove objavila je u subotičkom časopisu »Rukovet«. Tiskane su joj tri knjige pjesama – »Vidici vetrova«, pjesme (zajedno s *J. Tušakom* i *P. Vukovim*), Subotica 1964; – »Prijatelju, da ne zaplače«, Subotica 1969; – »Fotografije sećanja«, Novi Sad 1998., nadalje tridesetak kazališnih, radio i televizijskih djela. Preminula je 4. listopada 2000.

16. RUJNA 1876.

U Đurdinu je rođen o. *Tomo Gerard Stantić*, prvi hrvatski karmelićanin iz ovih krajeva, dugogodišnji poglavar karmelićanskog samostana u Somboru, u kojem je i pokopan. Zbog njegove uzoritosti i blagosti, a osobito skrbi za bolesne, uveden je postupak njegova proglašenja blaženim, te je 25. lipnja 2003. završen prvi stupanj prema beatifikaciji. Umro je 24. lipnja 1955. godine.

16. RUJNA 1984.

Preminula *Klara Peić*, popularna kazališna umjetnica bačkih Hrvata, jedna od utemeljiteljica subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta, osnovanog 1945. godine. Ostvarila je veliki broj zapaženih scenskih liko-

va, a mnoge s izraženim senzibilitetom za komično, posebno igrajući u djelima *Matije Poljakovića*. Rođena je 1907. godine.

17. RUJNA 1919.

Preminuo je gradski arhitekt *Titus Mačković*. Nakon školovanja u rodnom gradu, studira u Beču, Aahenu i Zürichu. Iza njega je ostalo oko 400 projekata (obiteljskih kuća i plača, vjerskih, prosvjetnih, gospodarskih i drugih objekata, od kojih je većina uspješno ostvarena, te su poneke, danas na popisu zaštićenih zgrada. Sretna je okolnost što je bio glavni gradski inženjer u vrijeme kada je punih osamnaest godina gradonačelnik *Lazar Mamužić*, izrazito naklonjen europeizaciji Subotice. Otac je slikarice *Angele Mačković*. Rođen je 15. ožujka 1851.

17. RUJNA 1971.

Predstavom *Pere Budaka* »Klupko« u Subotici je otvorena nova kazališna sezona.

18. RUJNA 1992.

Tijekom dva ljetna mjeseca (srpanj-kolovoz) u Subotici su 23 osobe izvršile samoubojstvo.

18. RUJNA 1993.

Preminuo *Nesto Orčić*, kipar i restaurator. Nakon završenih studija suradnik je Majstorske radionice glasovitog kipara *Augustina Augustinčića*, a jedno vrijeme profesor na Akademiji. U *Orčićevu* umjetničkom opusu posebno mjesto imaju portreti i djela religiozne tematike. Rođen je u Subotici 28. veljače 1929.

18. RUJNA 1994.

Umjesto zvijezde petokrake

na vrh Gradske kuće ponovno je postavljen križ, uklonjen po završetku II. svjetskog rata.

19. RUJNA 1868.

Rođen je *Franjo Sudarević*, liječnik, istaknuti javni i kulturni djelatnik. Od 1920. veliki župan i gradonačelnik Subotice, kasnije poslanik Skupštine SHS. Umro je 14. svibnja 1924.

19. RUJNA 1986.

Umro maestro *Milan Asić*, dirigent i skladatelj, od 1945. godine djeluje u Subotici, ravnatelj je Opere, Filharmonije i Kazališnog orkestra. Skladao dječje opere i operete, orkestralna i vokalno-instrumentalna djela, scensku glazbu, duhovne i tamburaške skladbe, mnoge popularne zabavne melodije i obradbe poznatih skladbi. Mnoge su njegove kompozicije nastale na tekstovima vojvodanskih hrvatskih pjesnika *Ante Evetovića*, *Miroljuba*, *Ante Jakšića*, *Alekse Kokića*, *Jakova Kopilovića* i dr. Napisao je više od 100 scenskih glazbi za drame i komedije.

20. RUJNA 1852.

Između gradskog čelnništva i izvođača radova potpisan je ugovor o izgradnji gostinskih soba i toplog kupatila na Paliću.

20. RUJNA 1988.

Preminuo *Tibor Sekelj*, pisac, prevoditelj, svjetski putnik, istraživač, esperantist, jedno vrijeme direktor subotičkog Gradskog muzeja. Piše poeziju, prozu, romane i putopise, koji su objavljeni na mnogim svjetskim jezicima. Rođen je 14. veljače 1912. godine.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Celer, drevna ljekovita namirnica

U doba Homera bio je simbol ljepote i veselja. Francuzi su ga hvalili uzrečicom:

»Ne treba se plašiti mukotrpnog puta do Rima zbog - ljubavi i celera.«,

a u našem narodu postoji izreka: »Gdo na srcu ima feler, navek mora jesti celer«.

Celer je zeljasta dvogodišnja biljka s mesnatim vretenastim korijenom i stabljikom. U 17. stoljeću razvio se iz samoniklog, običnog ili divljeg celera koji je rastao u europskim močvarnim pojasevima, ali je uzgojem uspješno kultiviran. Danas postoje tri osnovna tipa - bijeli celer, zeleni celer i celer s korijenom nalik na bijelu repu. Uzgaja se kao začinsko bilje, a koristi se kao aromatični dodatak juhama, salatama, mesnim i drugim jelima.

Povijest celera je duga i zanimljiva. U doba Homera bio je simbol ljepote i veselja, a ubrzo zatim postao je cvijeće za grob i značio samo suze i žalost. Kasnije je u Rimu uzdignut kao simbol pobjede i pobjedničkog slavlja, a njime su se kitile glave pobjednika.

Francuzi, veliki sladokusci, hvalili su ga uzrečicom: »Ne treba se plašiti mukotrpnog puta do Rima zbog - ljubavi i celera«... Celer je robustan, podnosi oštru klimu, zato ga se može nabaviti tijekom čitave godine (bilo iz uzgoja na poljima ili iz staklenika), ali je najbolje kvalitete tijekom ljetnih mjeseci.

Celer, luk, mrkva i peršin su »četiri mušketira« svake kuhinje. Razlog tome je što se ove biljke koriste u većini jela, kako onih baznih, kao što su temeljci, juhe i umaci, tako i kod raznih drugih, mesnih i povrtnih jela.

Pri odabiru celerova korijena njegova težina

na u ruci mora odgovarati njegovoj veličini, a na dodir mora biti čvrst. Jednako tako izbjegavajte kupnju već narezanog celera u vezici za juhu jer stajanjem celer gubi boju i vrijedne nutritivne sastojke. Srednje velike glavice celera kvalitetan su izbor za jednostavnu pripremu. Svježinu stabljike možete jednostavno utvrditi tako da je na sredini lagano stisnete. Ako je zvuk hrskav, celer je svjež.

Celerov korijen čuvajte u odjeljku za povrće hladnjaka i do nekoliko tjedana, dok stabljike celera prije stavljanja u hladnjak odvojite od baze i eventualno maknite one oštećene. Ispirite ih pod vodom i spremite u plastičnu vrećicu u kojoj mogu stajati 7-10 dana.

PRIPREMA JELA S CELEROM

Prije pripreme, celerov korijen trebate očistiti četkicom u hladnoj vodi kako bi maknuli ostatke zemlje, odrezati vrh i oguliti njegovu grubu površinu. Nakon što ga narežete na ploškice, kockice ili naribate, pokapajte ga limunovim sokom ili kratko uronite u vodu s limunovim sokom kako u doticaju sa svjetlom ne bi izgubio boju.

Stabljikama celera treba odrezati bazu i oprati svaku pojedinačno ispod tekuće vode,

a zatim ih narezati na veće ili manje dijelove, ovisno o daljnjoj pripremi.

Sirovi korijen celera najčešće se koristi u salatama. Najpoznatija od svih je Waldorf salata, od celera i jabuka narezanih na rezance, s majonezom i vrhnjem uz dodatak nasjeckanih oraha.

Celerov korijen se u našoj kuhinji kuha zajedno s ostalim korjenastim povrćem u bistrim mesnim juhama, ali ni pire od celera s dodatkom timijana neće vas ostaviti ravnodušnima.

WALDORFSKA SALATA S TUNOM

Potrebni sastojci:

- 100 g korijena celera
- 100 g stabljike celera (bez lišća)
- 1 jabuka, kiselija
- 50 g krupno sjeckanih oraha
- 150 g konzervirane tune
- 2 jušne žlice limunovog soka

Za preljev:

- 90 g majoneze
- 100 g kiselog vrhnja
- pola čajne žličice senfa
- sol i svježe mljeveni papar po želji

Priprema:

Operite jabuku i stabljike celera, osušite

i narežite na manje kockice. Jabuku nije potrebno guliti. Ogulite korijen celera i naribajte na rezance. Nasjeckajte orahe, dodajte tunu i limunov sok, te sve zajedno promiješajte. Po želji malo rashladite u hladnjaku.

Za preljev promiješajte vrhnje, majonezu i senf, po želji dodajte sol i svježe mljeveni papar.

Poslužite na listovima zelene salate, prelijte preljevom, te dekorirajte po želji!

POGAČICE OD KORIJENA CELERA I KRUMPIRA

Potrebni sastojci:

- 1 manji korijen celera
- 4 srednja krumpira
- malo soli
- malo vegete
- 1 jaje
- 2 žlice brašna

Priprema:

Korijen oguliti i narezati na kockice, staviti kuhati u slanu vodu. Za to vrijeme oguliti krumpir, narezati na male kockice i staviti

Često se priprema s krumpirom, kao pire, na salatu, u obliku popečaka s dodatkom luka, ali i u slojevima s dimljenom ribom, preliven vrhnjem, i posipan sirom te zapečen u pećnici.

Bez celera je rižoto siromašniji, može biti glavni glumac krem-juhe, lako se pretvara u pire u kombinaciji s krumpirom i parmezanom.

Možete ga peći u pećnici s ostalim korjenastim povrćem i krumpirom s dodatkom ružmarina, pirjati s češnjakom i piletinom ili s ostalim korjenastim povrćem u raznim mesnim jelima, osobito onima od divljači, a dat će i posebnu aromu rižotu s porilukom, kojeg poslužite uz pesto.

Celerova stabljika jede se često sirova kao grickalica jer, kako kažu neki, žvakanjem se troši više kalorija nego što ga ima sama stabljika. Poslužuje se u kombinaciji sa sokom od rajčice ili mrkve uz razne dipove, te nadjevena sirnim namazima, među kojima je poseban onaj od dimljenog sira i začina.

Celerovu stabljiku kombinirajte s mekanim sirevima i orasima u raznim salatama od tune ili pileline, s povrćem poput - rotkvica, maslina, avokada, radiča, luka.

Bit će izvrstan dodatak juhama, jelima iz voka, a lišće, osim u juhama i temeljcima, koristite kao začinsko bilje u salatama, raznim nadjevima ili jednostavno da posipate meso, piletinu ili ribu s roštilja prije posluživanja.

Sjemenke celera mogu se umiješati u tijesto za kruh ili posipati po slanim kolačima, salatama ili kuhanom povrću neposredno prije posluživanja.

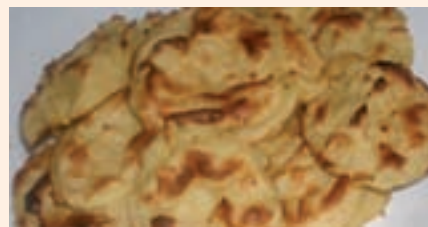
MOŽDA NISTE ZNALI A TREBALI BISTE ZNATI

Celer koji se uzgaja u vrtovima, za razliku od divljeg, na glasu je je kao vrlo vrijedna ljekovita biljka. Upotrebljava se za liječenje niza bolesti. Pobornici ayurvedske medicine koriste ga za saniranje prehlade, gripe, kod zadržavanja vode, loše probave, artritisa te bolesti slezene i jetra.

Celer je odličan izvor vitamina K i C, kalija, folne kiseline i vlakana. Također sadrži vitamine B, B2, B6, kalcij, magnezij, fosfor, željezo..

Celer slovi kao čistač organizma, ima diuretsko djelovanje, pomaže pri iskašljavanju. Dobar je za snižavanje krvnog tlaka. Povoljno utječe na grušanje krvi, štiti od osteoporoze, jača živce i mozak, pomaže rad crijeva, čini i održava zdravima kožu, kosu, oči i jetru.

Visok sadržaj eteričnih ulja djeluje antibakterijski i antimikotički u sluznicama crijeva i mokraćnih putova.

kuhati s celerom, oko 15 minuta. Procijediti, napraviti pire, dodati jaje, brašno i malo vegete, i još soli ako nije dosta slano. Sve dobro

izmiješati. Na nauljeni pleh žlicom vaditi smjesu na male hrpice i peći na 250 stupnjeva 30 minuta. Poslužiti kao prilog mesu, ribi i raznim umacima....

PILETINA U PIKANTNOM UMAKU

Potrebni sastojci:

- 800 g pileline - batak, zabatak, pileća prsa
- 3-4 žlice ulja
- 1 žlica vegete
- 50-100 ml bijelog vina
- 100 g celerove stabljike
- 2 žličice kapara
- ½ žličice svježeg ružmarina
- 1 staklenka šalše, ljute paprike

Priprema:

Piletinu narežite na manje komade, pospite vegetom i na zagrijanom ulju popecite s objiju strana. Dodajte narezanu celerovu stabljiku, ružmarin, vino i kapare pa pirjajte na laganoj vatri 10-15 minuta. Podlijevajte vodom koliko je potrebno. Potkraj kuhanja umiješajte ljutu šalšu i prokuhajte. Uz toplu piletinu u umaku poslužite široke rezance.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Žagarove zlatne ruke

Nogometni klub Spartak Zlatibor voda, sljednik nekadašnjeg istoimenog jugoslavenskog prvoligaša i drugoligaša, danas se natječe u Superligi, društvu najboljih momčadi Srbije. Nakon dvije odlične sezone, povijesnog izlaska u Europu i visokog plasmana u vrhu tablice, u novoj sezoni plavi golubovi su vezani za dno i nakon četiri prvenstvena kola još nisu osjetili slast prve pobjede. A možda im nedostaje čarolija zlatnih ruku dugogodišnjeg klupskog fizioterapeuta, a današnjeg umirovljenika *Nikole Žagara*.

Fotografija pred vama nastala je u već pomalo davnim vremenima Spartakovog natjecanja u nekadašnjoj Drugoj nogometnoj ligi SFRJ, na susretu koji je Spartak igrao protiv OFK Kikinde na svom Gradskom stadionu u Subotici i prikazuje fizioterapeuta Žagara u akciji pružanja prve pomoći ozlijeđenom domaćem nogometašu.

»Bila su to neka druga vremena kada se domaći nogomet mnogo više cijenio, a na našim drugoligaškim susretima znalo biti i više od 10.000 gledatelja. Danas je to moguće samo u derbijima dva najveća kluba s ovih prostora, Crvene zvezde i Partizana, a naš domaći prosjek tijekom cijele godine je bio između 7- 8.000. Zbog takvih stvari sam i veliki dio svoje medicinarske službe posvetio nogometu«, sa sjetom se prisjeća Nikola Žagar zlatnih vremena subotičkog nogometa u kojima je i sam imao svoje 'prste'.

SPORTSKO - NOGOMETNI RADNI STAŽ

Pokraj stalnog zaposlenja u sportskoj ambulanti, u kojoj je započeo s radom još 1978. godine, tri godine kasnije Žagar započinje i novi sportski angažman, prihvaćajući se uloge fizioterapeuta u subotičkim nogometnim klubovima.

»Karijeru fizioterapeuta sam započeo 1981. godine u Vinogradaru iz Hajdukova i s manjim prijekidima radio sam sve do 2010. godine, kada sam se umirovio. Ipak, moj najpoznatiji angažman je bio u redovima najvećeg i najuspješnijeg subotičkog kluba Spartaka u kojem sam s uspjehom brinuo o nogometašima u nekoliko navrata, počevši od 1986. do 1992. godine, te posljednje tri radne godine do odlaska u mirovinu. Moja ljubav prema nogometu datira još od malih nogu, kada sam se i sam, kao pionir NK 'Bačke', oprobao kao igrač kod pokojnog legendarnog subotičkog trenera *Ladislava Varge*, te kao junior nastavio igrati u nekadašnjem '29. novembru', sve do odlaska u armiju. Po zaposlenju u stanici Hitne pomoći, zbog specifičnog radnog vremena, nisam bio u mogućnosti nastaviti s aktivnim treniranjem i igranjem. Odlaskom na rad u sportsku ambulantu otvorila se mogućnost za potencijalni angažman na mjestu nogometnog fizioterapeuta i 1979. godine sam otišao na mjesec dana u Igalo, gdje je bio

Centar za sportsku rehabilitaciju i gdje sam položio potrebne ispite za dobivanje licencije sportskog fizioterapeuta. Nakon toga slijedi početak dugogodišnjeg rada u višim i nižim rangovima nogometnog ligaškog natjecanja, ali svuda s velikom ljubavi i posvećenošću prema pozivu koji sam odabrao. Zanimljivo je istaknuti kako su sve momčadi u kojima sam obavljao dužnost fizioterapeuta uspijevale izboriti plasmane u viši rang, što mi je posebno drago, jer je to bio neposredan dokaz dobre tjelesne njegovanosti nogometaša o čijem sam općem zdravlju skrbio«.

ZADAĆA FIZIOTERAPEUTA

Nogometaši i njihovi treneri uvijek su u glavnom fokusu sportske javnosti, a liječnici i fizioterapeuti u sjeni iz koje izlaze samo utrčavanjem u teren prilikom potrebne asistencije ozlijeđenom igraču. Što sve spada u sportsku zadaću klupskog fizioterapeuta otkriva nam Nikola Žagar:

»Pokraj klasične medicinsko-terapeutske asistencije kod zbrinjavanja i liječenja sportskih ozljeda, njihove kasnije rehabilitacije, te pripreme mišića pred utakmicu i njihove relaksacije poslije nje, uz vođenje skrbi o prehrani sportaša i njihovom adekvatnom odmoru prije i nakon velikih napora, jedna od glavnih zadaća svakog fizioterapeuta je i svojevrsni most koji on pred-

stavlja između igrača i trenera. Jer tijekom sati i sati terapija, masaža, zagrijavanja i ostalih svakodnevnih redovitih medicinarskih radnji, igrači najviše komuniciraju upravo sa svojim fizioterapeutima. A oni ih slušaju, tješe, savjetuju i prijateljuju s njima i nakon što uslijed životnih prilika više ne budu skupa u istom klubu. Pokraj brojnih sportskih uspjeha, prijateljstva koja sam stekao za cijeli život s brojnim nogometašima, o kojima sam skrbio tijekom moje fizioterapeutske karijere, predstavljaju moje veliko životno bogatstvo i na njih sam iznimno ponosan.«

TANDEM DOKO - ŽAGAR

»S liječnikom Zdravkom Dokom sam proveo gotovo cijeli svoj radni vijek i na njegov nagovor sam i počeo raditi u sportskoj ambulanti. Potom smo skupa radili godinama u Spartaku, tvoreći kolegijalno-prijateljski odnos koji nije prestao ni danas, kada smo obojica umirovljeni i daleko od aktivnih uloga uz nogometni teren. Često se znamo naći i prisjećati se svih tih godina koje su ostale iza nas, na treninzima, utakmicama, karantinama, putovanjima i svemu što čini život sportskih medicinaru. Bilo je lijepo, a sada sam daleko od nogometa i slobodno vrijeme darujem svojim unucima«, dovršio je svoju sportsku priču umirovljeni fizioterapeut zlatnih ruku Nikola Žagar.

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Katarina Vojnić Tunić, Danijela Širacki, Ivona Mamužić

Luka Skenderović

Ana Dulić

Održana VIII. smotra dječjih pjevača

„Tuđe poštuj,

Proteklog vikenda mogli smo uživati u dobroj tamburaškoj glazbi i još boljoj interpretaciji najmlađih izvođača hrvatskih bunjevačkih pjesama. Točnije, u petak, 7. rujna, u Velikoj vijećnici Gradske kuće održana je VIII. smotra dječjih pjevača i zborova, koju organizira Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“.

Kako Smotra nije natjecateljskog karaktera svakom od njih najveća nagrada bio je vaš pljesak kojeg nije manjkalo.

Najprije su, kao i svake godine, nastupile kraljice, ovog puta iz Starog Žednika, koje je pripremila Anica Čipak, potom su uslijedili nastupi naših solista iz Tavankuta, Đurđina, Starog Žednika, Aleksandrova i Subotice. Oni su učenici osnovnih škola „Matija Gubec“, „Vladimir Nazor“, „Pionir“, „Sveti Sava“, „Matko Vuković“ i „Ivan Milutinović“.

Marija Gabrić

Magdalena Temunović

Tatjana Poljaković i Maja Tikvicki

Ana Piuković

A

Mirjana Jaramazović,
Josipa Stantić i Josipa Dulić

Katarina Piuković

Dunja Šimić

ača i zborova

svojim se diči“

Bilo je tu i dueta i tria. Sve u svemu, čuli smo 14 pjesama, poneku staru bunjevačku, ali i po koju namjenski pisanu za neki od prethodnih festivala ili smotri, a bilo je i praizvedbi. Sve soliste pratio je dobro uvježbani Dječji tamburaški orkestar HGU „Festival bunjevački pisama“ pod oštrom palicom profesorice Mire Temunović. Bilo je preko četrdeset tamburaša, a svirali su kao jedan. Pravi užitak.

Smotra je završena, sada već tradicionalno, zajedničkom izvedbom svih solista pjevača koji su pjevali pjesmu „Subotica“ naše drage Đule Milodanović.

Tko god nije bio nazočan, propustio je jednu ugodnu večer, ali ne brinite - darujemo vam slike svih solista VIII. smotre dječjih pjevača i zborova.

Luka Matatić

Kristina Crnković

Maja Antunović

Emil Cvijin

SUTRA ZAZIV DUHA SVETOGA ZA POČETAK NOVE ŠKOLSKE GODINE

Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“ i ove godine organizira svečanu svetu misu - zaziv Duha Svetoga na kojoj će djeca moliti za sretan početak i uspješnu novu školsku godinu. Misa će biti služena sutra, 15. rujna, u subotičkoj katedrali svete Terezije Avilske s početkom u 10,30 sati. Vidimo se!

**PETAK
14.9.2012.**

06:15 Trenutak spoznaje
06:45 TV kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:25 Dobro jutro, Hrvatska
09:48 ZABA - 90 sekundi
10:00 Vijesti
10:09 Novi Zeland, dokumentarna serija
11:01 Tradicionalna japanska kultura: Kimono
11:21 Azijski sakralni spomenici: Tajland - Blistava zemlja Bude
12:00 Dnevnik
12:40 Moć sudbine
13:30 Dr. Oz 2, talk show
14:29 Vrijeme sutra
14:30 Jelovnici izgubljenog vremena
14:55 Dokumentarni film
15:35 Znanstvena petica
16:05 Zaštićeni svjedok, dokumentarna serija
16:35 TV kalendar
16:58 Hrvatska uživo - uvod
17:00 Vijesti
17:10 Hrvatska uživo
17:50 HAK - Promet info
18:00 Hrvatska uživo: Kamo za vikend
18:20 Fotografija u Hrvatskoj
18:40 Iza ekrana
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:09 ZABA - 90 sekundi
20:15 Crna kronika ili Dan žena, TV drama
21:05 Vinkovačke jeseni
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:13 Sport
23:16 Vrijeme sutra
23:25 Imenjak, film
01:25 Kad srce progovori, film
03:05 Dr. Oz 2, talk show
03:45 Skica za portret
04:00 Dokumentarci stila života
04:45 Pogled na Zemlju 1: Novi Zeland, dokumentarna serija

06:20 Moć sudbine, telenovela
07:05 Mala TV
07:35 Šaolinski paže, crtana serija
08:00 Teletubbies
08:25 Connor na tajnom zadatku
08:45 Obična klinka, serija za mlade

09:10 Huston we've got problem
10:00 Teksas Ekspres, američki film
11:45 Fotografija u Hrvatskoj
11:55 Idemo na put s Goranom Milićem: Južna Amerika - Čile
12:40 Top Gear 11, dokumentarna serija
13:30 Season of the Heart, američki film
15:10 Školski sat: Huston we've got problem - zvezdana priča
16:00 Regionalni dnevnik
16:20 Županijska panorama
16:40 Mala TV
17:10 Crtani film
17:25 Portugal - s ruba Europe, dokumentarni film
17:55 Edgemont 4, serija za mlade
18:20 (Ne) Vjerujem, dokumentarni film za mlade
18:50 Briljanteen
19:30 Slatko ludilo 1, dokumentarna serija
20:00 Strani dokumentarni film
20:40 Pula: Hokej, Ebel liga - emisija
21:00 Pula: Hokej, Ebel liga: Medveščak - Olimpija, prijenos
23:35 Buđenje mrtvih 9, mini-serija
01:15 Glazbeni spotovi

05:30 Dodir s neba, serija
06:20 Stuart Mali, crtana serija
06:45 Polja nade, serija
07:45 TV izlog
08:00 Izgubljena čast, serija
10:00 TV izlog
10:15 Walker, teksaški rendžer, serija
12:05 Zauvijek susjedi, serija
13:20 IN magazin
14:05 Walker, teksaški rendžer, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Polja nade, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
22:00 Smrtonosno oružje, igrani film
00:10 Batman zauvijek, igrani film
02:25 Špilja, igrani film

03:50 Magazin
04:15 Ezo TV, tarot show
05:45 Dnevnik Nove TV

05.55 RTL Danas, informativna emisija
06.30 Moji džepni ljubimci, crtani film
06.50 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
07.10 Ezel, dramska serija
08.05 Ezel, dramska serija
09.10 MacGyver, akcijska serija
10.30 Ekkluziv Tabloid, magazin
11.50 Krv nije voda, serija
13.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
15.00 MacGyver, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17.10 Galileo
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
22.00 Američki ninja, igrani film, akcijski
23.45 Zanimanje špijun, igrani film
02.00 Astro show, show
03.00 RTL Danas
03.35 CSI, kriminalistička serija
04.25 CSI, kriminalistička serija
05.05 Kraj programa

**SUBOTA
15.9.2012.**

06:05 Najava programa
06:10 Drugo mišljenje: Neuroze
06:35 TV kalendar
06:50 Iza ekrana
07:20 manjinski Mozaik
07:35 Hrvatska kronika BiH
07:50 Vijesti
08:00 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna
10:00 Vijesti
10:09 Vrijeme danas
10:10 Kućni ljubimci
10:45 Pojanske bodulice, emisija pučke i predajne kulture
11:20 Normalan život, emisija o obitelji
12:00 Dnevnik
12:35 Veterani mira, emisija za branitelje
13:25 Duhovni izazovi, međureligijski magazin

13:55 Prizma
14:45 Eko zona
15:15 Pakistanske tajne - odmazda
16:40 TV kalendar
17:00 Vijesti
17:09 Vrijeme sutra
17:10 HAK - Promet info
17:11 Fotografija u Hrvatskoj
17:30 Odmori se, zaslužio si 4 - humoristična serija
18:05 Lijepom našom: Sveti Filip i Jakov
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:18 Iz Pariza s ljubavlju, francuski film
21:55 Dnevnik 3
22:35 Inspektor George Gently 3, serija
00:15 Queimada - otok u plamenu, talijansko-francuski film
02:05 Shane, američki film
04:00 Skica za portret
04:05 Boje turizma
05:20 Eko zona
05:45 Tema dana

06:40 Pipi Duga Čarapa, crtana serija
07:05 Kućni svemirci, crtana serija
07:30 Prijatelji
08:25 Merlin 4, serija za djecu i mlade
09:10 Mala TV
09:40 Teletubbies, animirana serija
10:05 Sportske igre mladih
10:20 Lud za konjima, američki film za djecu
11:50 Čuvari zdravlja
12:20 Obrtnik i partner, pod pokroviteljstvom
12:50 KS automagazin, pod pokroviteljstvom
13:20 4 zida, emisija
13:55 Navrh jezika
13:56 Briljanteen
14:35 Navrh jezika
14:40 Luckasti profesor 2: Obitelj Klump, američki film
16:25 Crna kronika ili Dan žena, TV drama
17:15 Koncert
18:15 Boje turizma
19:00 Garaža: In-the-go
19:30 Slatko ludilo 1, dokumentarna serija
20:00 Oči u oči s Muhammadom Alijem, dokumentarni film
21:45 Most, film
23:25 Reporter: Pakistanske tajne - odmazda
00:20 Tajna služba, serija
01:55 Noćni glazbeni program:

Glazbeni spotovi
03:55 Noćni glazbeni program

06:45 TV Izlog
07:00 Dodir s neba
07:55 Dodir s neba
08:50 Stuart Mali
09:15 Gormiti
09:40 Pokemoni
10:30 Drugo lice planine
11:35 Taina 2, igrani film
13:10 Batman zauvijek, igrani film
15:25 Periferija City, serija
16:25 Okusi Hrvatske
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno
18:10 Nad lipom 35
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Točka prednosti, igrani film
21:50 Ponos i slava, igrani film
00:20 Izenadni udar, igrani film
02:30 Pumpkinhead 4: Krvavi sukob, igrani film
04:10 Ezo TV, tarot show
05:25 Dnevnik Nove TV

06.00 RTL Danas
06.35 Najljepše bajke svijeta
08.05 Ben 10: Ultimate Alien
08.30 Učilica, kviz za djecu
09.20 Bibin svijet
11.00 Waterloo road
12.05 Waterloo road
13.25 Oslobođi nas Eve, igrani film
15.25 Razvedi me, zavedi me, igrani film
17.15 Dan poslije katastrofe, dokumentarna serija
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20.00 Gladijator, igrani film, povijesna drama
22.50 Američki ninja, igrani film
00.40 Ubojiti virus, igrani film, akcijski
02.20 Astro show, show
03.20 RTL Danas, informativna emisija
03.55 Waterloo road
05.35 Kraj programa

**NEDJELJA
16.9.2012.**

06:10 Duhovni izazovi
 06:40 TV kalendar
 06:55 Normalan život, emisija o obitelji
 07:30 Vijesti
 07:40 Zlatna kinoteka: Here Comes the Groom, američki film
 09:35 TV kalendar
 09:50 Vijesti
 10:00 Vinkovačke jeseni 2012. - prijenos mimohoda
 12:00 Dnevnik
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Prirodni svijet 5: Heligan - Tajne zaboravljenih vrtova
 16:35 TV kalendar
 17:00 Vijesti
 17:20 Kreni kolo, dokumentarna serija
 17:50 Šerif u New Yorku 2
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:14 Sve u 7!, kviz
 21:05 Stipe u gostima 5
 21:45 Nedjeljom ujutro, subotom navečer - humoristična serija
 22:20 Dnevnik 3
 22:40 Vijesti iz kulture
 23:00 Sherlock 2, serija
 00:40 Nedjeljom u dva
 01:40 Strani igrani film - dnevna repriza
 03:40 Heligan - Tajne zaboravljenih vrtova
 04:35 Reprizni program
 05:05 Prizma
 05:50 Tema dana

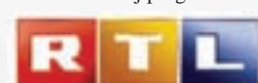

07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
 07:10 Vesele trojke
 07:35 Animirani
 08:00 Svečani koncert u čast Gustava Mahlera
 09:05 Pink Panther: Pucanj u tami, američki film
 10:48 Biblija
 10:58 Dramalj: Misa, prijenos
 12:05 Flashdance, američki film
 13:40 Babybonus
 14:10 Jane traži dečka, američki film
 15:40 Koncert
 16:45 Milan Trenc: Priča o Duhu
 17:45 Paraolimpijske igre London 2012.
 18:35 Sportski program
 19:05 Magazin Lige prvaka
 19:30 Slatko ludilo 1
 20:30 Pula: Hokej, Ebel liga: Medveščak - Vienna
 23:05 Ciklus Festivali film

Soul Kitchen, njemački film
 00:40 Glenn Miller Orchestra
 01:35 Noćni glazbeni Glazbeni spotovi

06:20 Bijele udovice, zabavna emisija
 07:05 TV Izlog
 07:20 Dodir s neba
 09:05 Stuart Mali
 09:30 Gormiti
 9:55 Pokemoni
 10:20 Pokemoni
 10:45 Klub otpisanih
 11:45 Sinbadovo zlatno putovanje, igrani film
 13:50 Farma smijeha, igrani film
 15:50 Nad lipom 35
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Posljednja postaja, igrani film
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Periferija City
 21:00 Srce od tinte, igrani film
 23:05 Red Carpet
 00:10 Točka prednosti, igrani film
 01:55 Čovjek s planine, igrani film
 03:45 Red Carpet
 04:40 Klub otpisanih
 05:30 Dnevnik Nove TV
 06:20 Kraj programa

06:40 RTL Danas, informativna emisija
 07:15 Najljepše bajke svijeta
 08:35 Moji džepni ljubimci
 10:00 Ben 10: Ultimate Alien
 10:40 Bibin svijet
 11:30 Bibin svijet
 12:20 Sutkinja Amy, dramska serija
 14:20 Lassie, igrani film, obiteljski
 16:10 Divlja utrka, igrani film, komedija
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Sentinel - agent u bijegu, igrani film
 21:55 CSI: Miami, kriminalistička serija
 22:50 CSI: Miami, kriminalistička serija
 00:35 Astro show, show, emisija uživo
 01:35 RTL Danas
 02:10 Sutkinja Amy, dramska serija
 02:55 Sutkinja Amy, dramska serija

HTV1 14.09.2012.21:00

Redatelj: Vladimir Košćević

Producent: Darko Vulić

Urednik: Branko Uvodić

Vinkovačke jeseni 2012. - prijenos otvorenja

Tema otvorenja 47. Vinkovačkih jeseni je 'Kolo i oko njega' (ulazak narodnog kola u aristokratske krugove). Nastupaju brojni glumci, tamburaški sastavi, operni i baletni umjetnici i kulturno-umjetnička društva.

Voditelj: Branko Uvodić

Scenarij: Ana Cvenić

03:45 Američki ninja, igrani film

**PONEDJELJAK
17.9.2012.**

06:15 Mir i dobro
 06:45 TV kalendar
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 09:25 Dobro jutro, Hrvatska
 09:48 ZABA - 90 sekundi
 10:00 Vijesti
 10:05 Vrijeme danas
 10:09 Pogled na Zemlju 2: Azorsko otočje
 11:01 Na japanskom stolu: Tempura - Japansko jelo portugalskoga podrijetla
 11:21 Azijski sakralni spomenici: Indonezija - Tajna Borobudura
 12:00 Dnevnik
 12:19 TV kalendar
 12:40 Moć sudbine
 13:35 Dr. Oz 2, talk show
 14:30 Manjinski Mozaik
 14:55 Treća dob
 15:35 Glas domovine
 16:05 Tata mata: Druga glavna uloga, dokumentarna serija
 16:35 TV kalendar
 16:58 Hrvatska uživo - uvod
 17:00 Vijesti
 17:10 Hrvatska uživo
 18:00 Hrvatska uživo: Građanske minute
 18:20 8. kat, talk-show
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:09 ZABA - 90 sekundi
 20:35 Potrošački kod
 21:10 Nulta točka
 22:30 Dnevnik 3
 23:10 Na rubu znanosti
 00:05 Seks i grad 4,

00:35 Loves Unfolding Dream, američki film
 02:00 Dr. Oz 2, talk show
 03:30 8. kat, talk-show
 04:15 Glas domovine
 04:45 Skica za portret
 04:55 Pogled na Zemlju 2: Azorsko otočje, dokumentarna serija
 05:50 Tema dana

06:15 Moć sudbine
 07:00 Mala TV
 07:30 Šaolinski pažezi
 07:55 Teletubbies, animirana serija
 08:20 Connor na tajnom zadatku 1, serija za djecu
 08:45 Obična klinka, serija za mlade
 09:10 Školski sat
 10:00 Strani igrani film
 11:40 Idemo na put s Goranom Milićem: Južna Amerika - Ekvador
 12:25 Skica za portret
 12:40 Plodovi zemlje
 13:30 Loves Unfolding Dream, američki film
 14:55 Reprizni program
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:20 Županijska panorama
 16:35 100% poduzetnik, emisija pod pokroviteljstvom
 16:40 Mala TV
 17:10 Crtani film
 17:25 Domaći dokumentarni film
 17:55 Edgemont 4
 18:20 Dharma i Greg 5, serija
 18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 2

19:30 Slatko ludilo 1, dokumentarna serija
 20:00 Mumija, američki film
 22:05 Laži mi 3, serija
 22:50 Momci s Madisona 4, serija
 23:35 Mučke 7A, humoristična serija
 00:25 Bitange i princeze 4, humoristična serija
 01:00 Noćni glazbeni program: Glazbeni spotovi

06:20 Stuart Mali, crtana serija
 06:45 Polja nade, serija
 07:45 TV izlog
 08:00 Izgubljena čast
 10:00 TV izlog
 10:15 Walker
 12:05 Zauvijek susjedi
 13:15 IN magazin
 14:00 Walker, teksaški rendžer, serija
 15:50 Zauvijek susjedi
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Polja nade, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Najtraženiji, igrani film
 00:20 Posljednja postaja, igrani film
 02:05 Prošli život, serija
 02:55 Rosario, serija
 03:40 Ezo TV, tarot show
 04:40 Dnevnik Nove TV
 05:30 IN magazin R

05.50 RTL Danas, informativna emisija
 06.30 Moji džepni ljubimci, animirani film
 06.45 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
 07.10 Ezel, dramska serija
 09.10 MacGyver, akcijska serija
 11.30 Ekkluziv Tabloid, magazin
 11.50 Krv nije voda, serija
 13.00 Ruža vjetrova, dramska serija
 13.55 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 15.00 MacGyver, akcijska serija
 16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
 17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Krv nije voda, serija
 20.00 Ruža vjetrova, dramska serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 22.10 Pogled u budućnost, igrani film
 00.00 RTL Vijesti
 01.05 CSI: Miami, kriminalistička serija
 01.55 Astro show, show
 02.55 CSI: Miami, kriminalistička serija
 03.40 RTL Danas

**UTORAK
18.9.2012.**

06:09 Najava programa
 06:14 Treća dob
 06:44 TV kalendar
 06:56 100% poduzetnik
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Vijesti
 09:25 Dobro jutro, Hrvatska
 09:48 ZABA - 90 sekundi
 10:00 Vijesti
 10:09 Tasmanija, dokumentarna serija
 11:01 Na japanskom stolu: Ramen - cijeli svijet okusa
 11:21 Azijski sakralni spomenici: Hue - zmajev grad
 12:00 Dnevnik
 12:40 Moć sudbine
 13:35 Dr. Oz 2
 14:55 Među nama
 15:30 Maradone iz Horvata, dokumentarni film
 15:55 Skica za portret

16:05 Film o meni i tati, dokumentarna serija
 16:35 TV kalendar
 16:58 Hrvatska uživo - uvod
 17:00 Vijesti
 17:10 Hrvatska uživo
 18:00 Hrvatska uživo: Slova do krova
 18:20 8. kat, talk-show
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:09 ZABA - 90 sekundi
 20:15 Dramski program
 21:05 Ciklus hrvatskog filma: Martin u oblacima
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Ljudi-mačke, američki film
 01:20 Seks i grad 4
 01:45 Otmica Elizabeth Smart, američki film
 03:10 Dr. Oz 2, talk show
 03:50 8. kat, talk-show
 04:35 Skica za portret
 04:55 Pogled na Zemlju 2: Tasmanija

06:15 Moć sudbine, telenovela
 07:00 Mala TV
 07:30 Šaolinski pažezi, crtana serija
 07:55 Teletubbies
 08:20 Connor na tajnom zadatku 1
 08:45 Obična klinka, serija za mlade
 09:10 Školski sat
 10:00 Strani igrani film
 11:40 Idemo na put s Goranom Milićem: Južna Amerika - Brazil
 12:25 Split: More
 13:00 Obrtnik i partner
 13:30 Otmica Elizabeth Smart, američki film
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:20 Županijska panorama
 16:35 100% poduzetnik
 16:40 Mala TV:
 17:10 Crtani film
 17:25 Domaći dokumentarni film
 17:55 Edgemont 4, serija za mlade
 18:20 Dharma i Greg 5
 18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 2, serija
 19:30 Slatko ludilo 1, dokumentarna serija
 20:00 Lov na Crveni Oktobar, američki film
 22:15 Laži mi 3, serija
 23:00 Momci s Madisona 4, serija
 23:45 Mučke 7A, humoristična serija
 00:35 Bitange i princeze 4, humoristična serija

03:10 Noćni glazbeni program

06:20 Stuart Mali, crtana serija
 06:45 Polja nade, serija
 07:45 TV izlog
 08:00 Izgubljena čast, serija
 10:00 TV izlog
 10:15 Walker, teksaški rendžer, serija
 12:05 Zauvijek susjedi, serija
 13:15 IN magazin
 14:00 Walker, teksaški rendžer, serija
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Polja nade, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Sve što djevojka može poželjeti, igrani film
 00:25 Najtraženiji, igrani film
 02:15 Prošli život, serija
 03:05 Rosario, serija
 03:50 Ezo TV, tarot show
 04:50 Dnevnik Nove TV
 05:40 IN magazin
 06:15 Kraj programa

06.30 RTL Danas, informativna emisija
 07.05 Moji džepni ljubimci, crtani film
 07.25 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
 07.45 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 08.55 MacGyver, akcijska serija
 11.15 Ekkluziv Tabloid, magazin
 11.35 Krv nije voda, serija
 12.45 Ruža vjetrova, dramska serija
 13.45 Sulejman Veličanstveni
 15.00 MacGyver, akcijska serija
 16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
 17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Krv nije voda, serija

20.00 Ruža vjetrova, dramska serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 22.00 Kućanice, humorna dramska serija
 23.45 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.00 Pogled u budućnost, igrani film, znanstveno-fantastični triler
 01.40 Astro show, emisija uživo
 02.40 RTL Danas, informativna emisija

**SRIJEDA
19.9.2012.**

06:14 Među nama
 06:44 TV kalendar
 06:56 100% poduzetnik
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 09:25 Dobro jutro, Hrvatska
 09:48 ZABA - 90 sekundi
 10:00 Vijesti
 10:09 Pogled na Zemlju 2: Belize
 11:01 Na japanskom stolu: Soba - vrhunska jednostavnost
 11:21 Azijski sakralni spomenici: Mianmar - pet tisuća pagoda u Paganu
 12:00 Dnevnik
 12:40 Moć sudbine
 13:35 Dr. Oz 2, talk show
 14:29 Vrijeme sutra
 14:30 Fotografija u Hrvatskoj
 14:55 Riječ i život, religijska emisija
 15:35 Indeks
 16:05 Tata mata: Spasiotac
 16:58 Hrvatska uživo - uvod
 17:00 Vijesti
 17:10 Hrvatska uživo
 Druga strana medalje
 18:20 8. kat, talk-show
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:09 ZABA - 90 sekundi
 20:16 Globalno sijelo
 20:45 Ratni reporter
 21:50 Horizonti
 22:45 Dnevnik 3
 23:25 Drugi format
 00:15 Seks i grad 4
 00:45 Life on Liberty Street, američki film
 02:10 Dr. Oz 2, talk show
 02:55 8. kat, talk-show
 03:40 Skica za portret
 06:15 Moć sudbine

07:00 Mala TV
 07:30 Šaolinski pažezi, crtana serija
 07:55 Teletubbies, animirana serija
 08:20 Connor na tajnom zadatku 2, serija za djecu
 08:45 Obična klinka, serija za mlade
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:30 Life on Liberty Street, američki film
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:20 Županijska panorama
 16:35 100% poduzetnik, emisija pod pokroviteljstvom
 16:40 Mala TV
 17:10 Crtani film
 17:25 Domaći dokumentarni film
 17:55 Edgemont 4, serija za mlade
 18:20 Dharma i Greg 5, humoristična serija
 18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 2, serija
 19:30 Slatko ludilo 1, dokumentarna serija
 20:00 Nogometna Liga prvaka - emisija
 20:35 Nogometna Liga prvaka
 21:40 Nogometna Liga prvaka, 2. poluvrijeme
 22:35 Nogometna Liga prvaka - emisija
 23:20 Mučke 7A, humoristična serija
 00:10 Bitange i princeze 4
 00:45 Noćni glazbeni programi

06:20 Stuart Mali
 06:45 Polja nade, serija
 07:45 TV izlog
 08:00 Izgubljena čast
 10:00 TV izlog
 10:15 Walker
 12:05 Zauvijek susjedi
 13:15 IN magazin
 14:00 Walker
 15:50 Zauvijek susjedi
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Polja nade, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Kad stranac nazove, igrani film
 00:10 Sve što djevojka može poželjeti, igrani film
 02:05 Prošli život, serija
 02:55 Rosario
 Ezo TV, tarot show
 Dnevnik Nove TV

06.40 RTL Danas
06.45 Ben 10: Ultimate Alien
07.20 Moji džepni ljubimci, crtani film
08.00 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
09.05 MacGyver, akcijska serija
11.25 Ekkluziv Tabloid, magazin
11.50 Krv nije voda, serija
12.55 Ruža vjetrova, dramska serija
13.55 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
15.00 MacGyver, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.15 Mentalist
00.05 RTL Vijesti
00.20 Zakon i red
01.55 Astro show, show, emisija uživo
02.55 RTL Danas, informativna emisija

**ČETVRTAK
20.9.2012.**

06.14 Riječ i život, religijska emisija
06.44 TV kalendar
06.56 100% poduzetnik
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
07.05 Vijesti
09.25 Dobro jutro, Hrvatska
09.48 ZABA - 90 sekundi
10.00 Vijesti
10.09 Pogled na Zemlju 2: Brazil, dokumentarna serija
11.01 Na japanskom stolu: Yakitori - umjetnost na ražnjiću
11.21 Azijski sakralni spomenici: Šri Lanka - Zemlja živog Boa
12.00 Dnevnik
12.19 TV kalendar
12.40 Moć sudbine
13.35 Dr. Oz 2, talk show
14.29 Vrijeme sutra
14.30 Hrvatska kronika BiH
14.55 Trenutak spoznaje
15.35 Pozitivno
16.05 Tata mata: Moje, tvoje, naše - dokumentarna serija
16.35 TV kalendar
16.58 Hrvatska uživo - uvod
17.00 Vijesti
17.10 Hrvatska uživo
17.50 HAK - Promet info
18.00 Hrvatska uživo: Hrvatska plus
18.15 Znanstvene vijesti
18.20 8. kat, talk-show
19.10 Tema dana
19.30 Dnevnik
20.09 ZABA - 90 sekundi
20.11 Dokumentarni film
20.45 Spektar, unutrašnjopolitički

magazin
21.30 Paralele
22.00 Pola ure kulture
22.35 Dnevnik
23.20 Ciklus Kulturni prvijenci: Slacker
01.05 Strani igrani film
02.35 Dr. Oz 2, talk show
03.20 8. kat, talk-show
04.05 Skica za portret
04.10 Reprizni program
04.55 Brazil
05.50 Tema dana

06.15 Moć sudbine
07.00 Mala TV
07.30 Šalinski paževi
07.55 Teletubbies
08.20 Connor na tajnom zadatku 2
08.45 Obična klinka
09.10 Školski sat
10.00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.30 Saborska kronika
13.40 P.T. Barnum, američki film
15.10 Školski sat
16.00 Regionalni dnevnik
16.20 Županijska panorama
16.40 Mala TV
17.10 Crtani film
17.25 Domaći dokumentarni film
17.55 Edgemont 4
18.20 Dharma i Greg 5
18.45 Novi klinici s Beverly Hillsa 2, serija
19.30 Strana dokumentarna serija o kuhanju
21.00 Nogomet: Europska

liga: Totthnham - Lazio, 1. poluvrijeme
22.00 Nogomet: Europska liga: Totthnham - Lazio, 2. poluvrijeme
22.50 Nogomet: Europska liga, emisija
23.05 Mučke 7 B: Proroci u Miamiju
23.55 Bitange i princeze 4, humoristična serija
00.30 Noćni glazbeni program: Glazbeni spotovi
02.30 Noćni program

06.20 Speed Racer
06.45 Polja nade
07.45 TV izlog
08.00 Izgubljena čast
10.00 TV izlog
10.15 Walker
12.05 Zauvijek susjedi
13.20 IN magazin
14.05 Walker
15.50 Zauvijek susjedi
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 IN magazin
18.05 Polja nade, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Izgubljena čast
22.05 Večernje vijesti
22.25 Provjereno, informativni magazin
23.25 Državno vlasništvo 2, igrani film
01.15 Magazin MMA
Lige
01.45 Zavođenje, igrani film
03.25 Rosario, serija

04.10 Ezo TV
05.10 Dnevnik Nove TV
06.00 IN magazin

06.25 RTL Danas
07.05 Moji džepni ljubimci
07.20 Ben 10: Ultimate Alien
07.45 Galileo, zabavna
08.50 MacGyver
11.10 Ekkluziv Tabloid, magazin
11.35 Krv nije voda, serija
12.40 Ruža vjetrova, dramska serija
13.40 Sulejman Veličanstveni
15.00 MacGyver
16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova
21.00 Sulejman Veličanstveni
22.00 CSI
23.45 RTL Vijesti, informativna emisija
00.00 Mentalist, kriminalistička serija
00.50 Mentalist, kriminalistička serija
01.40 Astro show, emisija uživo
02.40 Zakon i red, kriminalistička serija
03.25 Zakon i red, kriminalistička serija
04.10 RTL Danas, informativna emisija
04.45 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18.30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14.40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorokom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorokom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorokom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR

Uspavani strijelci Sončana

SOMBOR – U utakmici 3. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor sončanski Dinamo je na gostovanju u Somboru poražen od neke ekipe OFK Šikara. Poraz plavih nije bio plod lošije igre, nego opetovano iskazane nemoći i nespretnosti napadača pred protivničkim vratima. Nogometaši Dinama su na ovo gostovanje pošli u punoj postavi, s velikom željom za pobjedom. No, na vrlo lošem, prašnjavom, tvrdom i neravnom, samo uvjetno rečeno travnjaku, domaćini su se bolje snašli i jednim postignutim zgoditkom osvojili bodove. Sončani su bili ravnopravni u polju, čak su stvorili i nekoliko prilika koje je umjetnost zapucati. Prva dionica završena je bez zgoditaka. I u nastavku Dinamo je bio nešto agilniji od domaćina, no, nakon dva nerealizirana izlaska špica Brkina pred protivničkog vratara i nesnalaženja u situaciji jedan na jedan, uslijedila je kazna. Iz jednog ne tako opasnog napada, pričuveni igrač Šikare Devrnja je pokraj uspavane Dinamove odbrane krasnim lobom svladao Dinamovog vratara Durakovića. Do kraja utakmice stvoreno je još nekoliko ozbiljnih prigoda, ali su vratari sigurnim intervencijama sačuvali svoje mreže i tako je utakmica završena rezultatom OFK Šikara – Dinamo 1 – 0.

I.A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PLANKA - II. RAZRED

Još jedan poraz Sloge u gostima

SILBAŠ – U drugom kolu Međuopćinske nogometne lige Bačka Planka – II. razred, susret u Silbašu između momčadi Naše zvezde i Sloge završen je pobjedom domaćina rezultatom 3-1. Rezultat utakmice, koja je bila u prilično fer ozračju, nije bilo nikakvo iznenađenje jer Sloga iz Plavne obično prve utakmice u prvenstvu igra slabije, što je posljedica još uvijek nedostatne pripreme ove ekipe za prvenstvo. Zanimljivo je ipak da je Sloga čak do 80. minute vodila s 1-0, a potom su domaćini za svega 10 minuta postigli čak tri gola. Zgoditak za Plavnu postigao je D. Nikolić, a iduću će utakmicu vjerojatno pobijediti na svom terenu, jer dočekuje Borca 46 iz Obrovca.

Z. P

Malonogometni turnir u Rumi

RUMA - Povodom blagdana Uzvišenja Svetog Križa u nedjelju, 9. rujna 2012. godine, na terenu FK »Jedinstvo« iz Rume u orga-

nizaciji HKPD-a »Matija Gubec«, a pod pokroviteljstvom župne crkve Uzvišenja Svetog Križa u Rumi, održan je malonogometni turnir momčadi hrvatskih udruga iz Srijema. Pokraj momčadi domaćina na turniru su sudjelovali i timovi: HKUD »Tomislav« iz Golubinaca, HKUD »Jelačić« iz Petrovaradina, Društvo hrvatske mladeži Zemun iz Zemuna i HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice. Utakmice su se igrale na dva malonogometna terena po sustavu »svatko sa svakim«, a po završetku natjecanja za sve je sudionike u prostorijama domaćina na Bregu priredena prigodna večera. Prije početka večere svim sudionicima su podijeljene diplome, najbolji strijelac, igrač i golman su dobili prigodne medalje, a prva tri tima i pokale. Prvo mjesto na turniru, na kojem je rezultat bio u drugom planu, sa svim pobjedama osvojio je tim domaćina, drugi su bili Petrovaradinci, a treći Golubinčani.

N.J.

MINI OLIMPIJADA

Subotica najuspješnija

BEOGRAD – Prošloga petka, 7. rujna, učenici 5. i 6. razreda subotičkih osnovnih škola natjecali su se na prvoj Mini olimpijadi održanoj u Beogradu i osvojili naslov najuspješnijeg grada u ovom starosnom uzrastu.

Rezultati: Odbojka – 1. mjesto OŠ »Matko Vuković« (dječaci)
 Košarka – 2. OŠ »Kizur Istvan« (dječaci), 3. OŠ »10. oktobar« (djevojčice)
 Rukomet – 2. OŠ »Jovan Mikić« (dječaci), 1. OŠ »Majšanski put« (djevojčice)
 Tenis – 1. OŠ »Majšanski put« (dječaci)
 Badminton – 2. OŠ »Majšanski put« (dječaci), 3. OŠ »Matko Vuković« (djevojčice)

FLASH VIJESTI

NOGOMET, Vojvodanska liga Istok: Bačka 1901 – Bilećanin 1:1
 NOGOMET, Gradska liga Subotice: Elektrovojvodina – Zrinjski 1932 4:0
 NOGOMET, Izrael pobjednik memorijalnog turnira »Stevan Čele Vilotić«
 NOGOMET, Petar Kurčubić novi trener Spartaka Zlatibor vode

PARALELNI MINI INTERVJU: BOJAN TEMUNOVIĆ I MATEJ SABANOV, TENISAČI

Teška profesionalna zadaća

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Bojan Temunović

Na terenima subotičkog TK »Spartak« u Dudovoj šumi ovoga tjedna se održava muški profesionalni teniski turnir Futures NIS Subotica Open 2012 koji se igra za ukupan nagradni fond od 10.000 USD, a na kojemu u konkurenciji tenisača iz dvadesetak zemalja, pod različitim zastavama nastupaju dva rođena Subotičanina, *Bojan Temunović* (Srbija) i *Matej Sabanov* (Hrvatska). Par godina stariji Temunović igrat će u pojedinačnoj i dublu konkurenciji, dok će Sabanov, nakon neuspjeha u kvalifikacijama singla turnir nastaviti u igri parova. U razgovoru za naš tjednik, Bojan i Matej su na ista postavljena pitanja, odgovorili sljedeće:

Koji su vaši matični klubovi u kojima ste započeli s igranjem tenisa, a za koje klubove nastupate u ligaškim natjecanjima?

Bojan: Tenis sam počeo igrati u Spartaku iz Subotice za koji i danas nastupam u Prvoj ligi Srbije.

Matej: Moj matični klub je TK Palić, a već nekoliko godina igram u Hrvatskoj prvoj ligi za TK Osijek, klub iz grada u kojem trenutačno živim. Ove sezone sam nastupao i za TK Pančevo u Prvoj ligi Srbije.

Sudionici Futuresa Subotica Open 2012 govore o aktualnom trenutku svojih tenisačkih karijera

Gdje trenirate tijekom većeg dijela natjecateljske sezone?

Bojan: S obzirom kako živim u SAD-u, u Scotsdaleu u Arizoni, veći dio godine treniram tamo, dok par mjeseci godišnje provedem u rodnoj Subotici i treniram na terenima Spartaka u Dudovoj šumi.

Matej: Tijekom turnirske sezone putujemo na brojne turnire i treniram skupa s bratom blizancem *Ivanom* doslovno gdje stignem, ali bi se moglo reći kako su mi glavne trening baze Osijek i tijekom zime Dubrovnik.

Po osvojenim bodovima ovo je obojici dosada najbolja i najuspješnija profesionalna sezona u vašim tenisačkim karijerama. Koliko imate osvojenih ATP bodova i koju ranking poziciju zauzimate u singlu i dublu?

Bojan: Imam četiri ATP poena koje sam osvojio na Futuresima u Meksiku i Srbiji, pa se u singlu nalazim na 1249. mjestu, dok sam u igri parova na 1625. mjestu svjetske ATP ljestvice.

Matej: Ove sezone sam uspio osvojiti 4 ATP poena na Futures turnirima u Budimpešti, Sarajevu, Prijedoru i Vinkovcima i trenutačno u singlu zauziman 1243. mjesto svjetske ranking ljestvice, dok se u konkurenciji parova nalazim na 621. mjestu, a bit ću još bolji kada mi se uračuna još 10 osvojenih bodova s prošlog turnira u Vinkovcima.

Koliko je teško igrati na Futuresima, osobito uz činjenicu kako ste obojica zbog malo osvojenih ATP bodova još uvijek primorani ići u kvalifikacije za glavni turnir?

Bojan: Teško je i naporno, jer je kvalifikacijsko natjecanje već samo po sebi turnir solidne jačine u kojemu se moraju izboriti dvije ili tri pobjede za plasman u glavni ždrijeb. Potom slijedi natjecanje glavnog turnira i to je već nekoliko mečeva u par dana, a računaju se pobjede samo u glavnom ždrijebu Futuresa.

Matej: Zbilja je teško, osobito ukoliko nisi nositelj u kvalifikacijama, što podrazumijeva i igranje dodatnog meča u prvom kolu, te duela protiv dva nositelja u drugom i trećem kolu. Treba puno tjelesne snage, koncentracije, a ponekada i malo sreće.

Što očekujete od nastupa na Subotica Openu 2012?

Bojan: Nažalost, vučem neugodnu ozljedu leđa već nekoliko mjeseci i nisam potpuno

Matej Sabanov

fit, ali ću dati sve od sebe na turniru koji se igra u mom matičnom klubu. Bio bih zadovoljan plasmanom u četvrtfinale singla, dok je igra parova, u kojoj mi je partner Meksikanac *Javier Herrera Eguiluz*, uvijek neizvjesna i sve je moguće.

Matej: Ispadanjem u kvalifikacijama ostaje mi samo nastup u konkurenciji parova, u kojoj ću igrati skupa s *Matom Čuturom* iz Hrvatske. Želio bih barem u dublu popraviti dojam pred subotičkom publikom.

Bliži se konac ove teniske sezone i završna pozicija za 2012. godinu. Kojim biste mjestom bili zadovoljni?

Bojan: Ozljeda je pokvarila dosta mojih planova u pogledu ovogodišnjeg plasmana na ATP ljestvici, pa bi mi svaki novi osvojeni bod u ovom trenutku dosta značio. Ako bih se uspio spustiti do 900. mjesta, bio bih zadovoljan.

Matej: Slažem se s Bojanom, i radujem se svakoj novoj pobjedi u glavnom ždrijebu koja donosi uspon u svjetskom rankingu. Što se tiče igre parova, vjerujem kako bih uz još nekoliko dobrih rezultata na koncu godine mogao biti među 500 najboljih svjetskih igrača dubla.

POGLED S TRIBINA

Plan

Pobjedom protiv Makedonije u Zagrebu (1-0) i neodlučenim rezultatom u Bruxellesu s izravnim rivalom za prvo mjesto Belgijom (1-1), nogometna reprezentacija Hrvatske osvojila je četiri boda iz prva dva kvalifikacijska susreta i ispunila zacrtani plan. Izuzetno je važno započeti kvalifikacije bez poraza, a uzdamo li se u tradiciju prijašnjih ciklusa, kad god je Hrvatska startala bez kiksa uspjela bi izboriti plasman na veliko natjecanje. Pa neka tako bude i ovoga puta.

Izbornik Igor Štimac uspio je, također, ispuniti svoj plan konsolidiranja momčadi koju je nedavno preuzeo od kolege i nekadašnjeg suigrača Slavena Bilića i već nakon samo dva natjecateljska susreta popraviti loš dojam svoje inauguracije na prijateljskom susretu protiv Švicarske. Nakon eksperimentiranja s formacijskim sustavom, ipak se u konačnici priklonio oprobanoj formuli 4-4-2, objektivno najprikladnijoj za ovaj izbor nogometaša s kojim trenutačno raspolaže. I nije pogriješio.

Kao što nije pogriješio postavljanjem, istina mladog i neiskusnog, hajdukovca Josipa Radoševića u startnu postavu, a ovaj mu se na svom reprezentativnom debiju odužio solidnom igrom. Isto vrijedi i za štoperski dvojac Šimunić – Schildenfeld, koji je izdržao brojne nalete Belgijaca, dobivši gotovo sve zračne duele ispred Pletikosinih vrata. Njegovom planiranom belgijskom bodu odličnom partijom doprinijeli su fantazist Modrić i neumorni borac Mandžukić, na čiju je asistenciju Perišić postigao svoj prvijenac u hrvatskom dresu. Pogodak vrijedan mirnog nastavka kvalifikacijskog ciklusa, u kojemu Hrvatsku do konca ove 2012. godine očekuju još susreti protiv Makedonije u gostima i domaći ogled protiv Walesa. Plan je bio osvojiti 9 bodova iz četiri susreta, a sada bi to moglo biti i za bod više.

Hrvatska to može.

D.P.

NOGOMET

Radošević najmlađi debitant

Nastupom u kvalifikacijskom susretu protiv Belgije Josip Radošević je ušao u povijest hrvatskog reprezentativnog nogometa kao najmlađi debitant. Mladi defanzivac splitskog Hajduka zaigrao je za »vatrene« u dobi od 18 godina, pet mjeseci i osam dana i tako s rekorderskog mjesta smijenio Šimu Vrsaljka koji je u vrijeme svog debija imao 19 godina i 30 dana.

KOŠARKA

Osam pobjeda

Košarkaška reprezentacija je, svladavši Austriju (78-74) u posljednjem susretu skupine C, zaokružila niz nepobjedivosti u kvalifikacijama za odlazak na Europsko prvenstvo kojemu će od 4. do 22. rujna sljedeće godine domaćin biti Slovenija. Pokraj Hrvatske, plasman iz ove skupine izborila je i momčad Ukrajine.

PARAOLIMPIJADA

Najuspješnije OL

Osvajanjem pet olimpijskih odličja na netom završenoj Paraolimpijadi u Londonu, Hrvatska je zabilježila najbolji

rezultat od svog osamostaljenja. Dva srebra (Kralj, Talić) i tri bronce (Španja, Rastoski i Budetić) donijeli su 58. mjesto u konkurenciji 164 države sudionice olimpijskih igara za osobe s invaliditetom.

VATERPOLO

Juniori treći u Europi

Pobjedom protiv Španjolske (8-7), hrvatska juniorska vaterpolo reprezentacija (U-19) osvojila je broncu na Europskom prvenstvu u Francuskoj i navijestila lijepu budućnost jednog od natrofejnijih momčadskih sportova u Hrvata. Naslov prvaka Europe osvojila je Italija svladavši u finalu Srbiju (7-6).

TENIS

Čilić drži 13. poziciju

110. mjesto, poslije dužeg vremena, sveo hrvatski muški tenis na samo dva igrača u TOP 100.

Ulaskom u četvrtfinale US Opena najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić osvojio je nove bodove i zadržao 13. poziciju na svjetskoj ATP ranking ljestvici. Ivo Karlović se nalazi na 91. mjestu, dok je Ivan Dodig padom na

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za održavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodaje se ili izdaje garažno mesto u centralnoj garaži na Radijalcu. Tel.: 064/288-72-13.

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Izdajem jednosoban komforan namješten stan – studentima ili mladom bračnom paru u Novom Sadu – blizu sportskog centra na Klisi! Tel.: 063/718-90-33.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića. Portret djevojčice s psom. Cijena 500 eura. Tel.: 061-4338-102.

Izdajem kompletno opremljen dvosoban apartman s četiri ležaja, čajnom kuhinjom, kupaoicom, velikom terasom i parkirnim mjestom 150 m od plaže, u Kraljevici na hrvatskom primorju. Tel.: 00381 63/7400209.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrogasaca i VTS, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Prodajem katnicu 110 m² i dvosoban stan od 45 m² istom dvorištu s garažom i nusprostorijama, 3 kupaone, centralno grijanje (2 kombibojlera), s voćnjakom i kompletnim namještajem. U obzir dolazi i zamjena za dvosoban stan u Subotici uz doplatu po dogovoru. Nekretnine se nalaze na Senjaku, blizu gradskog vrta u Osijeku. Interesirati se u poslijepodnevnom satima. Tel.: 00-385-31 570 355.

U najljepšem djelu Kertvaroša prodajem ulični odvojeni dio obiteljske kuće od cca 64 m², potrebna adaptacija. Cijena 15500 eura. Postoji sva infrastruktura. Tel.: 572-875 ili 063-8838747.

Izdajem apartmane blizu mora u Crikvenici. Tel.: 00-385- 51 241 053.

Kupujem, prodajem i mijenjam značke. Kupujem knjige i medalje nogometnih klubova. Tel.: 024/542-310 i 062/8-528-228.

Prodaje se sijačica OLT GAMA 18 (gumeni točkovi) s lulama i JEDNOBRAZNI PLUG IMT 14 COLI. Tel.: 024/528682.

Prodaje se polovna cigla malog i velikog formata (4 din/kom) i nova električna kosilica za travu. Tel.: 024/532570.

Prodajem kolica za blizance marke PEREGO. Tel.: 064/1142257.

Hitno izdajem duplu sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlene cimerke u Novom Sadu. Tel.: 021-496-014.

Izdajem apartman u Novom Vinodolskom. Tel.: 00 385 51 241-610, 00 385 98 442-178.

Izdajem jednosoban stan, uređen, useljiv (nova kuhinja, catv, interf, telefon cg, terasa). Subotica, Prozivka Lajoša Joa 70. Cijena 100 eura + 1 mjes. Depozit. Tel.: 024/ 754-650 ili 064/201-56-89.

Izdajem prazan dvosoban stan od 46 m² s grijanjem na plin. Tel.: 064-2394773

Povoljno prodajem hrastovu kacu za vino cca 1500 litara, drvenu muljaču za grožđe, dvoredni špartač za kukuruz i razboj za tkanje. Tel.: 021-776372

Povoljno izdajem smještaj u Rovinju. Tel.: +385-52030007 ili +385-989277470, Jadranka.

Prodajem 4 slike 1x2 m ulje na platnu s ramovima – posljednja večera rad akademskog slikara. Jeftino. Tel.: 060 0242233.

Prodajem 600 kom. stare cigle velikog formata. Tel. 024 535 319.

Prihvatila bih čuvanje i njegu male djece ili starije osobe. Tel.: 064/0714938

Apartman za dve osobe, pored mora u gradu Hvaru, luksuzno uređen. Popust u rujnu 50%! Tel.: +385 95 9056576

Prhvatila bi se održavanja stambene zgrade uz plaćanje svih režijskih troškova. Tel.: 065/5319928.

Izdaje se namješten stan na Prozivci, bračnom paru ili studentima i učenicima. Tel.: 062/1789170.

Hitno izdajem sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlenice na Novom naselju, u Novom Sadu. Tel.: 021/496-014

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
- * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

Između prava i kulture

Tehnički menadžer Gradskog muzeja u Subotici

Širina naobrazbe koju nakon diplome dobiva jedan diplomirani pravnik otvara mu mogućnosti širokog spektra u odabiru budućeg profesionalnog usmjerenja. Istina, većina jurista ostaje usko vezana uz svoju struku i zanimanja vezana uz pravosuđe i upravu, ali postoji i zasebna kategorija pravnika koji akademsko zvanje proširuju i na druge društvene oblasti poput kulture, umjetnosti, žurnalizma ili nečega posve drugoga, koje na prvi mah nema usko dodirnih točaka s pravnom znanosti. Diplomirani pravnik, koji već četrnaest godina radi u subotičkom muzeju, *Svetislav Milanković* zasigurno spada u ovu vrstu »specifičnih pravnika«, a njegova životna priča doista na najbolji način potvrđuje kako se pravo itekako može uklopiti u okvire drugačijeg profesionalnog usmjerenja.

»Po okončanju pravnih studija u Novom Sadu, prvo moglo bi se reći neformalno uposlenje sam imao u nekadašnjem Centru za kulturu, pri tome također nekadašnjem Radničkom sveučilištu u Subotici, koji se bavio, u koordinaciji s gradskom upravom, organiziranjem kulturnih događanja u gradu. Kako sam završio kulturološki smjer srednjoškolskog obrazovanja, imao sam dobru podlogu za profesionalni start u 'kulturnim vodama'. Sve je to trajalo do početka 1992. godine i početka opće poznatog turbulentnog razdoblja. Potom sam se zaposlio kao pripravnik u tiskari 'Minerva', koja se nekada nalazila u zgradi današnjeg Gradskog muzeja, i igrom slučaja danas radim kao pravnik u istom objektu u kojem sam i započeo pravničku karijeru. U međuvremenu

sam jedno vrijeme radio kao odvjetnički vježbenik, da bi se 1998. godine uposlio kao tajnik Gradskog muzeja u Subotici i

na to da nas je u vrijeme mogla uposlenja na mjestu tajnika bilo petanest, a danas nas ima više od trideset uposleni-

aktivnost u gradskoj turističkoj ponudi u kojoj pokrивam obilazak Gradske kuće, Velike vijećnice i vidikovca kada postoje organizirane turističke grupe, a opet u sklopu tzv. klasičnog pravničkog posla obavljam brojne kadrovske aktivnosti, poput sklapanja ugovora o radu ili izdavanja rješenja o godišnjim odmorima, te koordinaciju svih drugih aktivnosti koje su vezane za organizaciju programa koji se odvijaju u zgradi Gradskog muzeja ili na nekoj drugoj gradskoj lokaciji. Govoreći stranom terminologijom moglo bi se kazati kako obnašam dužnost svojevrstnog tehničkog menadžera«.

KULTURA ISPRED PRAVA

Na pitanje je li mu ponekad žao što nije poput svojih brojnih kolega s Pravnog fakulteta završio u »pravosudnim vodama«, Svetislav suvereno odbacuje takvu mogućnost:

»Zbilja nikada nisam požalio što sam krenuo putem kulture, jer sam oduvijek imao dojam kako bi mi bavljenje čistim pravom nekako bilo preusko za moje afinitete. S obzirom na moj interes za kulturnu djelatnost, koji je započeo još od srednjoškolskog doba, pa sve do akademskih godina kada sam preferirao općiji i znatno širi aspekt buduće naobrazbe, svaki drugi pravnički izbor bi mi bio na određeni način isuviše ograničavajući za moje osobne profesionalne interese. Možda bi odvjetnički poziv bio najbliži nekom mom alternativnom pravničkom angažmanu, no, kultura je za mene ipak prvi i čini mi se trajni izbor«, zaključio je na koncu tajnik Gradskog muzeja u Subotici Svetislav Milanković.

sve do danas ostao uposlenik ove javne kulturne ustanove«, izložio je Svetislav Milanković svoj dosadašnji profesionalni životni put.

MUZEJ

»Iduće godine će biti petnaest godina kako sam uposlen u Gradskom muzeju i nekako osjećam kako sam svih proteklih godina bio dio njegovog razvijanja i širenja, s obzirom

ka. Također, Gradski se muzej nekoliko puta selio po prostoru u Gradskoj kući, a danas je trajno lociran u impresivni ambijent nekadašnje tiskare 'Minerva', postajući izuzetno važan segment kulturne ponude našega grada. Mnogo više kustosa je profesionalno angažirano, imamo raznorodnije zbirke i znatno više aktivnosti, kojih na početku mog uposlenja nije bilo. Dodatna vrsta mog radnog angažmana je i

Tijo se bać-Iva krenit

Krenijo se bać-Iva u Veliku Varoš, jedva jedamput se naka-nijo praviti papire od matne. Mada, ruku na srce, baš mu i ni bilo pravo što š vraganajst nikaki potvrda mora dokazivat no što se ofanj godina i ofanj kolina unatrag dobro znade. I svu-dam piše. A znade on i puno od vi što su danas međ prvima njegovima, a zovoga zadnjega rata i prija njega se pisali malo drugače i baš nisu ni voljili da se znade ko su, šta su i čiji su. Jel se možda nisu tako ni osiđali. I sad se pita kako su oni uspili dokazat... vada š dva svidoka, ko Titini borci potli velikoga rata. Rano se digo, malo založijo, lipo se navuko, pa se krenijo na štaciju. Njegova ga još i celivala za srićna puta, pa se vratila pod dunju. Baš je bijo dobre volje, jel saće i on imat crno na bilomu no što već imade i puno ni što dobro znade da nisu njegovi, pa se neće više brog toga morat sumirat. Ščim je došo na štaciju, vidijo da ni sam. Putovalo još troj-četveroj čeljadi. U vrime kad su već tribovali bit u Varoši naj u crvene šepe jim priko volje reko da će ajziban kasnit, pa potli da će kasnit malo više i na kraj veli da će it istom sutra ako ga napravu. Džabe svaj jid, kaže ništa se pokidalo, a drugoga nema. Oma se sitijo kako su na televi-zije rekli da su štrekari od stranski država dobili puno novaca, pa će se popraviti sve štreke i kupiti novi ajzibani i da nas nikada nisu lipše izvozili neg što će sad. Jedino je njegov dađa još onda reko da jim baš ništa ne viruje i da se nikomu u ve države ne može dat toliko, koliko se taj može nakrast. Potli tako i ispalo, veliki novci nestali, a meter štreke se ni napravijo. Jedino na televizije beštelovali nikaki ruski ajziban, al i taj se brzo pokvarijo, pa ga nigdi više ni ne mož vidit. A sitijo se i kako je bilo kad je Vinkovačkim išo u škulu u Varoš. Toga je vukla parnjača, pa ga nisu mogli sustavit ni mrz, ni žega, uvijek je bijo tačan ko veke. Ako je i kasnijo, al samo kadgod, to je možda bilo fitalj sata, ne više. A vozalo ji se... kolikogod je bilo vagona, jedva su se mogli i potovariti. Al ajd, ni mu se vridilo jidit, krenijo se natrag. Nuz put ošo u pekaru, veli uzeće frišku lepinju, pa bi njegova za frustuk baš mogla napraviti bečara, danas i nako ne radi, kaže da u fabrike neće bit struje i kod nji se ništa pokidalo. Bože, misli se bać-Iva, kako je krenilo, na kraj će nam se i država pokidat. Ščim je unišo u pekaru, prisiko se već drugi put to jutro, a još uvijek ni pravoga ni svanilo. Vidi da svi stoju, digli glave i gledu nikaki papir na zidu. Zagleda se i on, pa ne može dojt sebe. Peretak košta koliko je juče lepinja, a lepinja i krv taman toliko da ti prisidne frustuk. A lipo rekli na televizije da vi što vladu samo mislu kako će bit lakše čeljadma kojom vladu. Po tomu bi reko da oni vladu samo pekarima, mesarima, dućandžijama i drugima od koji se mora koišta trgovat, a najviše sami sobom. Vladu i nima što daju nadnice, njegova je i pri pešest godina nadničila zove novce za koje rmbači i danas. A krv onda bijo dvanajst dinara, sol osam. Vladu i učiteljima i doktorima i štrekarima, a bome, vladu i vima što su na državni jasli, pa jim uvijek utrunu malo više neg što su imali. Jedino na televizije stalno divanu da nikako neće dopuščat da se digne cina čemugod za jist, jel onda ništa neće ostat za drugo. A porez i takse za koišta se moru platit, jel će oma ezekvirat. Mora i struja, jel vidi da se rabadžije vamo gore oma penju na banderu, jedino dole mož potrošit koliko oš, a platit kad mož, jel možda i nikad. A znadu i da ne moru jako brinit, neće niko it gol i bos, misli se, dobro su nas navukli i izobuvali još pri neg što smo ji izbirnili.

Piše: Ivan Andrašić

Bezbrizna ravnodušnost je veliki dar i moćno oružje mladosti

Ivo Andrić

Kakva bi tišina nastala kada bi ljudi govorili samo ono što znaju

Karel Čapek

Nije zanimljivo ono što žene kažu, zanimljivije je ono što prešute

Shakespeare

Ambrosija vlada

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Ivan Kukuljević Sakcinski

Koje godine i gdje se rodio hrvatski povjesničar i političar? Gdje je stekao akademsku naobrazbu?

Kada je postao ilirac?

Protiv čega se borio u svom političkom istupanju?

Koje je sve funkcije obnašao u javnom životu?

Zašto mu je od 1851. do 1860. bilo onemogućeno političko djelovanje?

Kako se zove njegova hrvatska drama koja je prva drama ilirskog razdoblja?

Kada i gdje je umro Ivan Kukuljević Sakcinski?

Rodio se 29. svibnja 1816. godine u Varaždinu. U Varaždinu, Zagrebu i na vojnoj akademiji u Kremšu. Od 1837. godine kada je upoznao Ljudevita Gaja. Protiv mađarizacije i cenzure. Bio je veliki sudac varaždinske županije, veliki župan zagrebački. Zbog Bachovog apsolutizma. »Juraj ili Sofija iz Turci kod Siska« iz 1839. godine. Umro je u Puhovcu 1. kolovoza 1889. godine.

Mladi bračni par ne razgovara već tri dana.

Četvrti dan žena nađe na stolu papir na kojem piše:

- Probudi me sutra u sedam sati. Tvoj muž.

Sutra se muž probudi u pola deset i vidi papir na kojem piše:

- Probudi se, sedam je sati. Tvoja žena.

Prometnik zaustavlja pijanog vozača koji vozi pogrešnim smjerom u jednosmjernoj ulici.

- Gdje si to krenuo?! – grmi prometnik na pijanca.

- Nema pojma, a ionako sam zakasnio, hik, vidiš da se svi već vraćaju!

Jedan umišljeni liječnik pita svog novog pacijenta:

- Prije nego što ste došli do mene, jeste li bili kod nekog drugog?

- Pa, bio sam kod apotekara.

- I, kakvu vam je glupost preporučio?

- Da dođem kod vas.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

**KTC SUBOTICA :: SOMBOR ::
APATIN :: SENTA :: BEČEJ
VIKEND AKCIJA * 14.9 - 17.9.2012. ***

- ODGODA PLAĆANJA
ČEKOVIMA GRABANA DO **90** DANA

I U VAŠEM GRADU OVOG VIKENDA SUPER PONUDA U KTC MARKETIMA

Kosti dimljene 1kg 	Sol 1kg 	Tijesto fiđa 250g 	Grah smrznuti 1100g 	Plazma 300g
264.00din 225.00din	35.50 26.50din	42.50 32.50din	135.90 113.90din	185.90 157.90din
Sok fruti jabuka 0.75l 	LMX osvježivač za toalet pino, lavanda, ocean 40g 	Omekšivač Ornel Flower Dream 3litre 	Deterdžent za rublje Merix lavanda i pačuli 9kg 	Klima uređaj Vivax Cool ACP 12CH35ZNLO
104.90 79.90din	74.90 59.90din	649.90 434.90din	352.90 322.90din	SUPER PONUDA 31.199.00 27.699.00din

NOVO

21.-23.9. POPUST -10%

opširnije
www.ktc.rs

NOVA KNJIGA U IZDANJU ZKVH-A!

„PROGNANIK IZ SVIJETA SVJETLOSTI: ŽIVOT I DJELO STANISLAVA PREPREKA”

u povodu tridesetogodišnjice smrti hrvatskog skladatelja, književnika i kulturnog djelatnika, jedne od najmarkantnijih stvaralačkih osoba među Hrvatima u Srijemu u XX. stoljeću.

U knjizi, koju je izvanredno priredio Ivan Balenović, na više od 600 stranica bit će objavljeno cjelokupno Prepekovo književno stvaralaštvo – poezija, proza i vlastita autobiografija. Knjiga još sadrži i popis njegovih glazbenih djela i spisa, a donosi i prikaz Prepreka kao knjižničara, likovnjaka, učitelja, prevoditelja i antologičara.

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANJSKI HRVATI